15. møde

Tirsdag den 17. november 1992 kl. 13.00

Dagsorden:

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Erhard Jakobsen (CD).

2) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse.

3) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 11:

Forespørgsel til justitsministeren [om, hvilke ændringer af udlændingeloven ministeren agter at foreslå i indeværende folketingssamling].

Af Pia Kjærsgaard (FP) og Tom Behnke (FP).

4) Anden behandling af lovforslag nr. L 16:

Forslag til lov om ændring af lov om planlægning. (Klagemyndighed).

Af miljøministeren (Per Stig Møller).

5) Anden behandling af lovforslag nr. L 66:

Forslag til lov om ændring af en række miljølove. (Grønlands hjemmestyres kompetence vedrørende havmiljø m.v.).

Af miljøministeren (Per Stig Møller).

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 3:

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

Af indenrigsministeren (Thor Pedersen).

7) Anden behandling af lovforslag nr. L 20:

Forslag til lov om ændring af lov om tilbageholdelse af stofmisbrugere i behandling.

Af socialministeren (Else Winther Andersen).

8) Anden behandling af lovforslag nr. L 21:

Forslag til lov om ændring af lov om ændring af lov om social bistand. (Udskydelse af revisionsbestemmelsen til § 48 a).

Af socialministeren (Else Winther Andersen).

9) Anden behandling af lovforslag nr. L 72:

Forslag til lov om ændring af lov om erstatning til skadelidte værnepligtige m.fl. (Konsekvensændringer som følge af gennemførelsen af lov om forsikring mod følger af arbejdsskade m.v.).

Af socialministeren (Else Winther Andersen).

10) Forespørgsel nr. F 2:

Forespørgsel til statsministeren [om, hvorledes regeringen vil sikre, at ejere af fast ejendom ikke bliver yderligere belastet i forbindelse med 19. alm. vurdering].

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.

11) Første behandling af lovforslag nr. L 59:

Forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme. (Fastsættelse af den amtskommunale grundskyldpromille).

Af Lis Noer Holmberg (CD) m.fl.

12) Første behandling af lovforslag nr. L 87:

Forslag til lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler.

Af kulturministeren (Grethe Rostbøll).

13) Første behandling af lovforslag nr. L 85:

Forslag til lov om ændring af lov om gymnasiet m.v. (Afskaffelse af betaling for fotokopier m.v.).

Af Aage Frandsen (SF) m.fl.

14) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 14:

Forslag til folketingsbeslutning om de længerevarende sundhedsuddannelser.

Af Rahbæk Møller (SF) m.fl.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Skatteministeren (Fogh Rasmussen) har meddelt mig, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

[Formanden]

Forslag til lov om ændring af lov om indkomstbeskatning af selvstændige erhvervsdrivende (virksomhedsskatteloven) og andre skattelove. (Kapitalafkastningsordningen og forenkling af virksomhedsordningen).

(Lovforslag nr. L 96).

Medlemmer af Folketinget Rahbæk Møller (SF), Tommy Dinesen (SF), Gade (SF), Lilli Gyldenkilde (SF), Jes Lunde (SF) og Jens Thoft (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission vedrørende økonomisk spekulation.

(Beslutningsforslag nr. B 23).

Medlemmer af Folketinget Poul Nødgaard (FP), Kim Behnke (FP) og Pia Kjærsgaard (FP) har meddelt mig, at de ønsker til arbejdsministeren og finansministeren at stille følgende:

Forespørgsel.

»Hvilke initiativer agter regeringen at tage for effektivt at få nedbragt den stigende arbejdsløshed?«

(Forespørgsel nr. F 13).

Markedsudvalget har afgivet beretning om statsstøtte til skibsbygningsindustrien i det tidligere DDR.

(Beretning nr. 2).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Herved tillader jeg mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om indkomstbeskatning af selvstændige erhvervsdrivende (virksomhedsskatteloven) og andre skattelove. (Kapitalafkastordningen og forenkling af virksomhedsordningen).

(Lovforslag nr. L 96).

Formålet med forslaget er for det første at begrænse behovet for at anvende virksomhedsordningen gennem indførelse af en kapitalafkastordning for selvstændige erhvervsdrivende.

Kapitalafkastordningen for selvstændige erhvervsdrivende er et frivilligt alternativ til virksomhedsordningen. Ordningen henvender sig til de erhvervsdrivende, der ikke sparer virksomhedens overskud op.

Kapitalafkastordningen har den væsentlige fordel, at den er simpel at anvende set i forhold til virksomhedsordningen.

Kapitalafkastordningen går ud på, at selvstændige erhvervsdrivende kan vælge at få beregnet et kapitalafkast af virksomhedens aktiver. Afkastet fragår ved opgørelsen af virksomhedens overskud, der beskattes som personlig indkomst med op til 68 pct.

Kapitalafkastet beskattes i stedet som kapitalindkomst med 52–58 pct. på linie med anden kapitalindkomst som f.eks. renter. Man opnår på skematisk vis fuld skatteværdi af virksomhedens renteudgifter.

Indførelse af en kapitalafkastordning vil betyde, at selvstændige erhvervsdrivende kan vælge mellem at blive beskattet efter reglerne i virksomhedsordningen, at anvende kapitalafkastordningen eller fuldt ud at blive beskattet efter personskattelovens regler.

Formålet med lovforslaget er for det andet at gennemføre visse forenklinger i virksomhedsordningen. Det foreslås at behandle samtlige virksomheder som én virksomhed ved anvendelse af virksomhedsordningen, og at ægtefæller frit kan anvende virksomhedsskattelovens regler uafhængigt af hinanden.

Endvidere foreslås en ændring af hovedaktionærreglen for at modvirke en utilsigtet mulighed for at unddrage sig den udskudte beskatning ved virksomhedsomddannelse og skattefri fusion.

De foreslåede ændringer skal som hovedregel have virkning fra og med indkomståret 1993.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg anbefale forslaget til Tingets velvillige behandling.

Rahbæk Møller (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg hermed tillade mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission vedrørende økonomisk spekulation.

(Beslutningsforslag nr. B 23).

[Rahbæk Møller]

Jeg skal i øvrigt henvise til forslagets tekst og til de bemærkninger, der ledsager det, og anbefale det til Tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Erhard Jakobsen (CD).

Formanden:

Den pågældende har søgt om orlov i henhold til forretningsordenens § 42, stk. 3, litra c, på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv.

Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at der meddeles den pågældende orlov som ansøgt fra og med den 17. november 1992, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse.

Forhandling

Jens Jørgensen (KF):

Som ordfører for Udvalget til Valgs Prøvelse skal jeg gøre indstilling dels om godkendelse af en stedfortræder som ordinært medlem af Folketinget efter hr. Arne Jensen, der afgik ved døden den 10. november 1992, dels om godkendelse af en stedfortræder i anledning af, at Tinget nu har vedtaget at meddele orlov til et medlem.

Hr. *Arne Jensen* var valgt i Nordjyllands Amtskreds, og 1. stedfortræder for Socialdemokratiet i denne amtskreds, maskinarbejder *Bjarne Laustsen*, har meddelt, at han er villig til at overtage det fra den 11. november 1992 ledige mandat.

Hr. *Erhard Jakobsen* er valgt i Frederiksborg Amtskreds, og i anledning af hans orlov indkaldes 1. stedfortræder for Centrum-Demokraterne i denne amtskreds, overassistent *Addi Andersen.*

Udvalget til Valgs Prøvelse har i et møde i dag behandlet denne sag, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende:

Indstilling

1. Som ordinært medlem af Folketinget godkendes maskinarbejder Bjarne Laustsen fra og med den 11. november 1992.

2. Som midlertidigt medlem af Folketinget fra og med den 17. november 1992 godkendes overassistent Addi Andersen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 122 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 11:

Forespørgsel til justitsministeren [om, hvilke ændringer af udlændingeloven ministeren agter at foreslå i indeværende folketingssamling].

Af Pia Kjærsgaard (FP) og Tom Behnke (FP).

(Forespørgslen anmeldt 5/11 92).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Anden behandling af lovforslag nr. L 16:

Forslag til lov om ændring af lov om planlægning. (Klagemyndighed).

Af miljøministeren (Per Stig Møller).

(Fremsat 7/10 92. Første behandling 27/10 92. Betænkning 12/11 92).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1-3
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Anden behandling af lovforslag nr. L 66:

Forslag til lov om ændring af en række miljølove. (Grønlands hjemmestyres kompetence vedrørende havmiljø m.v.).

Af miljøministeren (Per Stig Møller).

(Fremsat 28/10 92. Første behandling 4/11 92. Betænkning 5/11 92).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1-3
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 3:

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

Af indenrigsministeren (Thor Pedersen).

(Fremsat 7/10 92. Første behandling 28/10 92. Betænkning 12/11 92).

Der var stillet 9 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Birthe Hansen (SF):

De mennesker, som Fremskridtspartiet i sit betænkningsbidrag omtaler som kriminelle, er mennesker, der har udstået den idømte straf, og ingen er optaget i lovforslaget og af et flertal indstillet til at få indfødsret, uden at samtlige gældende regler – som også et flertal her i Folketinget står bag – er overholdt hundrede procent. Derfor indstiller et flertal i udvalget lovforslaget til vedtagelse uændret.

Kim Behnke (FP):

Der skrives i denne tid mange artikler og kronikker, og der udgives mange tidsskrifter, hvori man diskuterer det problem, som ingen benægter eksisterer, nemlig at der blandt indvandrere i Danmark er en meget kraftig stigning i antallet af unge, der er involverede i kriminalitet. De, der skriver de pågældende indlæg, og de, der gør de pågældende observationer, gør det ud fra forskellige motiver.

Når socialpædagoger og andre rejser dette spørgsmål, gør de det ud fra egoistiske interesser, nemlig ønsket om, at der bliver oprettet endnu flere stillinger, sådan at endnu flere socialpædagoger kan holde endnu flere af disse unge indvandrere i hånden og guide dem igennem det danske samfund.

Fra politiets side bliver der gjort opmærksom på, at det er et stigende problem. Man ved ikke, hvad man skal gøre ved det, for disse unge indvandrere er så velbevandrede i den dan-

ske lovgivning, at de ved, at hvis de er under 15 år, har det ingen som helst juridiske konsekvenser for dem; er de over 15 år, ja, så vil de blive mødt med en løftet pegefinger og tiltalefrafald, når de bliver fremstillet for en dommer.

Spørgsmålet er så, hvad vi gør ved det. Hvad gør Folketinget ved det? Vanen tro har man travlt med at nedsætte udvalg, og man debatterer det i vide kredse – vel vidende, at det ikke ændrer noget som helst ved situationen. Mange har også travlt med at bortforklare og undskylde, at unge indvandrere i stigende grad deltager i kriminalitet; man har mange forklaringer om, at de har en dårligere uddannelses- og beskæftigelsessituation. Men den danske straffelov har ingen paragraffer, der gør undtagelser. Man har ikke lov til at deltage i kriminalitet, blot fordi man er arbejdsløs, og det, at man har en dårligere uddannelse, giver ikke automatisk ret til at deltage i kriminalitet. Straffeloven skal overholdes af alle, og derfor siger disse mange forklaringer mere om dem, der kommer med forklaringerne, end de reelt forklarer.

Hvad har det så med meddelelse af indfødsret at gøre? Jo, når disse unge indvandrere ser, hvordan Folketinget håndterer denne stigende kriminalitet, kan de altså konstatere, at når andre indvandrere, som for år tilbage har begået straffelovsovertrædelser og har fået dom for disse straffelovsovertrædelser, når til det tidspunkt, hvor de ønsker dansk indfødsret, har den pågældende overtrædelse af straffeloven kun haft den konsekvens – og jeg understreger ordet »kun« – at tidspunktet for tildeling af indfødsret er blevet udskudt en lille smule.

De pågældende har permanent opholdstilladelse i Danmark, og da der stort set ikke sker ændring af deres status ved tildeling af indfødsret – bortset fra, at de får stemmeret, og at vi ikke længere har mulighed for at udvise dem af landet – har det ingen konsekvenser, at de skal vente et år eller to længere på at få tildelt dansk indfødsret. Så når disse unge kriminelle skal vurdere, om det kan betale sig at bestjæle den lokale brugsforening eller at deltage i hærværk, tyveri osv. ...

Formanden:

Der er for meget uro i salen. Der foregår en forhandling her.

Kim Behnke (FP):

Når disse mange kriminelle unge indvandrere skal vurdere, om det kan betale sig at deltage i kriminelle aktiviteter, og de så kigger mod Folketinget, kan de altså denne gang konstatere, at ud af 909, som Folketinget agter at give dansk indfødsret, er der 42, som har modtaget dom for overtrædelse af straffeloven.

Jeg skal understrege, som jeg gjorde det under førstebehandlingen, at dette jo ikke er det samlede billede, hvorfor vi nødvendigvis må vende tilbage med yderligere ændringsforslag til tredje behandling. En lang række af disse indvandrere har, imens de var asylansøgere eller var tildelt asyl, deltaget i kriminelle handlinger, men der er meddelt tiltalefrafald, har været løftet pegefingre osv.

Men 42 har altså modtaget dom for overtrædelse af vores straffelov; og der er ikke tale om, som man har forsøgt at give det udseende af, at de er blevet taget for at køre uden cykellygte eller ikke har haft cykelklemmer på, eller hvordan man nu har forsøgt at bagatellisere det. Der er, som vi gør opmærksom på i betænkningen, tale om f.eks. dom for slag i hovedet med flaske samt knivstikkeri, knivstikkeri i hals, hoved og hånd, knivstikkeri i venstre skulder, knivstik i ansigt med flænge ved øje, slag i hoved og på krop med jernstang osv. Der er altså tale om den grove del af voldsregistret for disse personer.

Nok har de, som udvalgets formand har gjort opmærksom på, ventet så længe, som flertallet i Folketinget nu mener de skal have karantæne, før de kan få tildelt dansk indfødsret, men det fjerner ikke det tunge, tunge ansvar, der påhviler Folketinget for den signaleffekt, der er i, at vi tildeler sådanne kriminelle personer dansk indfødsret. Det har den signaleffekt for de mange unge kriminelle ...

Formanden:

Når jeg ringede før, var det ikke for at hæve støjniveauet i salen, tværtimod. Jeg må bede om, at der bliver mere stilhed i salen og i sidegangen.

Så prøver vi igen.

Kim Behnke (FP):

Den signaleffekt, det har, at Folketinget meddeler sådanne kriminelle personer indfødsret, er jo, at der ingen konsekvenser er, så

[Kim Behnke]

det kan godt betale sig at begå røveri, det kan godt betale sig at deltage i forskellige former for voldshandlinger, for man får alligevel indfødsret, blot på et lidt senere tidspunkt.

Derfor beder vi fra Fremskridtspartiets side hvert enkelt af Folketingets medlemmer vurdere, om det virkelig er det signal, vi ønsker at sende fra Folketinget: at uanset hvor grove voldshandlinger man deltager i, så får man alligevel lov til at få den kolossale livsgave, som det er at få dansk indfødsret, på et tidspunkt, om end ganske vist med en lille tidsforskydning.

Vi skal jo huske på, at det at få dansk indfødsret er en livsgave af et kolossalt økonomisk omfang. Hovedparten af disse mennesker – og de er så omfattet af den anden del af vore ændringsforslag – er jo personer, som ikke i den tid, hvor de har levet i Danmark, har været i stand til at »sørge for sig selv og sine«, som det hedder i lovgrundlaget. De har levet af bistandshjælp eller arbejdsløshedsunderstøttelse, og på denne måde har de i allerhøjeste grad ligget det offentlige til byrde.

Langt størsteparten af de personer, vi nu giver dansk indfødsret, giver vi en livslang ydelse fra den danske statskasse. Vi giver dem retten til at hæve dansk arbejdsløshedsunderstøttelse og bistandshjælp resten af livet, så det er en kolossal byrde, vi pålægger de danske skatteydere ved, at man på denne måde meddeler dansk indfødsret til folk, som overhovedet ikke lever op til intentionen om, at man skal klare for sig selv og sine.

Som sagt har vi ikke i den korte tid, der har været til at få stillet ændringsforslagene til anden behandling, været i stand til at få de fornødne svar fra Justitsministeriet på, hvor mange af de omhandlede personer der har været involverede i kriminelle handlinger på det tidspunkt, hvor de ansøgte om asyl, eller på det tidspunkt, hvor de havde fået tildelt asyl, men ikke havde fået permanent opholdstilladelse her i landet. Vi afventer nu besvarelsen, og det vil resultere i, at vi til tredje behandling vil komme med yderligere ændringsforslag, sådan at vi også kan få belyst, hvor mange personer der har misbrugt den danske gæstfrihed på det tidspunkt, hvor de end ikke havde fået opholdstilladelse.

Jeg skal med disse få, men absolut velvalgte bemærkninger anmode Folketinget om at stemme for de af os stillede ændringsforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes, idet 8 stemte for, 115 imod.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes, idet 8 stemte for, 111 imod.

Ændringsforslag nr. 3 og 4
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5
forkastedes, idet 8 stemte for, 113 imod.

§ 1
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6-9
forkastedes uden afstemning.

§§ 2 og 3
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

*7) **Anden behandling af lovforslag nr. L 20:***

Forslag til lov om ændring af lov om tilbageholdelse af stofmisbrugere i behandling.

Af socialministeren (Else Winther Andersen).

(Fremsat 7/10 92. Første behandling 20/10 92. Betænkning 12/11 92).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Anden behandling af lovforslag nr. L 21:

Forslag til lov om ændring af lov om ændring af lov om social bistand. (Udskydelse af revisionsbestemmelsen til § 48 a).

Af socialministeren (Else Winther Andersen).

(Fremsat 7/10 92. Første behandling 20/10 92. Betænkning 12/11 92).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Anden behandling af lovforslag nr. L 72:

Forslag til lov om ændring af lov om erstatning til skadelidte værnepligtige m.fl. (Konsekvensændringer som følge af gennemførelsen af lov om forsikring mod følger af arbejdsskade m.v.).

Af socialministeren (Else Winther Andersen).

(Fremsat 28/10 92. Første behandling 3/11 92. Betænkning 12/11 92).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1-3
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Forespørgsel nr. F 2:

Forespørgsel til statsministeren:

»Hvorledes vil regeringen sikre, at ejere af fast ejendom – hvis økonomi i forvejen er tynget af de høje skatter i Danmark – ikke bliver yderligere belastet på grund af de store stigninger i værdiansættelserne i forbindelse med den 19. alm. vurdering?«

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 8/10 92. Fremme af forespørgslen vedtaget 22/10 92).

Begrundelse

Kirsten Jacobsen (FP):

Hvis der ikke gøres noget for at neutralisere virkningen af den 19. alm. vurdering, vil et flertal i Folketinget ved sin passivitet pålægge samtlige ejere af fast ejendom og lejerne ekstraskatter og huslejeforhøjelser på mere end 4 mia. kr. årligt. På grund af den 19. alm. vurderings vilkårlige stigninger vil mange blive særlig hårdt ramt, og vi kan derfor se frem til en ny lavine af tvangsauktioner og et uanet antal konkurser; tendenserne ses allerede.

På et meget tidligt tidspunkt var det klart, at den 19. alm. vurdering ville medføre andre konsekvenser end forventet, og på baggrund af denne viden spurgte Fremskridtspartiet allerede i sommeren 1992 statsministeren, hvilke initiativer regeringen ville tage for at imødegå de på forhånd kendte problemer. Statsministeren reagerede på dette spørgsmål ved at bagatellisere problemet. Statsministeren sagde bl.a. i svaret til Fremskridtspartiet, at den 19. alm. vurdering ville medføre en gennemsnitlig stigning på ikke over 8 pct., samt at regeringens aftale med kommunerne om at holde skatterne i ro ville blive overholdt; ellers ville lejeværdien for 1992 blive tilpasset.

I dag er de begrundede formodninger, vi havde for nogle måneder siden, bekræftet: Aftalen mellem regeringen og kommunerne om reduktion af skatteprocenterne, således at skatterne ikke ville stige, bliver ikke overholdt. Vi ved også, at det ikke er rigtigt, at den 19. alm. vurdering kun medfører stigninger på 8 pct. Og at lejeværdien ville blive tilpasset, har vi hverken set eller hørt noget til.

De tal, vi ser, er gennemsnitstal, og der gemmer sig en stor del ekstremt høje vurderinger bag dem. Som et eksempel kan jeg nævne, at Ålborg Grundejerforening har påvist stigninger på helt op til 225 pct. og 300 pct. og en del stigninger på mellem 100 og 200 pct. I virkelighedens verden viste det sig naturligvis, at det langtfra holdt stik, og de stigninger i vurderingerne, der var afstedkommet af den 19. alm. vurdering, var i virkeligheden meget større end de 8 pct., som statsministeren havde forudset. F.eks. konstaterede Kommunernes Landsforenings blad, Danske Kommuner, allerede den 10. september 1992, at den samlede stigning i vurderingerne af afgiftspligtige grundværdier for kommunerne under ét udgør 18,3 pct.

Vi ved også i dag, at antallet af tvangsauktioner allerede er begyndt at udvise en stigende tendens, og det vil formentlig stige markant fremover. Onsdag den 11. november 1992 blev vores formodninger om et stigende antal tvangsauktioner bekræftet, da en opgørelse fra Danmarks Statistik viste, at man trods en svag tilbagegang i antallet af tvangsauktioner i årets første 10 måneder allerede kunne konstatere, at der i oktober var en stigning i antallet af tvangsauktioner. Antallet af tvangsauktioner var 27 pct. større i oktober 1992 end i september 1992. Disse tal taler for sig selv.

Denne kendsgerning skal ses i lyset af det svar, statsministeren gav den 27. august 1992 på et skriftligt spørgsmål stillet af undertegnede. I svaret hed det bl.a.:

»Ejendomsmarkedet for ejerboliger har nu stabiliseret sig, og markedet er ved at overvinde den pessimisme, vi ellers har kunnet konstatere.«

I samme svar beskæftigede statsministeren sig med det forhold, at antallet af tvangsauktioner i første halvår af 1992 har ligget 15 pct. under det tilsvarende tal for 1991. Statsministerens forudsætninger holder altså ikke stik længere. Allerede nu er det muligt at konstatere, at den udlægning, statsministeren gav af tvangsauktionernes tendens i forhold til sidste år, var et flygtigt fænomen. Dertil kommer, at vi i saglighedens navn må slå fast, at selv om tendensen ser bedre ud i år end sidste år, er det ret intetsigende for den samlede vurdering. Hvis patienten var død sidste år, kan man ikke konkludere, at han lever og har det godt, blot fordi han nu er genoplivet og har en svag puls.

Juridiske eksperter har oven i købet sat spørgsmålstegn ved, om vejledningen til den 19. alm. vurdering overhovedet er i overensstemmelse med de krav, der stilles i vurderingslovens § 6 om, at vurderingsrådene skal sørge for, at vurderingerne fastsættes som ejendommens pris i handel og vandel.

Vi håber, at politikerne her på Christiansborg vil vågne op under denne debat og gøre noget, som afbøder virkningerne af den 19. alm. vurdering.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Schlüter):

I forhold til den 18. alm. vurdering, som jo skete helt tilbage i 1986, viser den 19. alm.

[Statsministeren]

vurdering faktisk et fald i grundværdierne på ca. 1 pct. og et fald i ejendomsvurderingerne på ca. 9 pct. for enfamilieshuse. Det er gennemsnittet; sådan har tendensen været. Samlet set er der altså ikke tale om de store udsving i vurderingsansættelserne i forhold til sidste ejendomsvurdering. Hvis man tager hensyn til den almindelige prisudvikling – og det er vel rimeligt, for den har udgjort knap 20 pct. siden 1986 – er der i reelle priser tale om et betydeligt fald i ejendomsvurderingerne. Det svarer – og det er jo ganske naturligt – til, at den reelle handelspris for fast ejendom er faldet betydeligt i samme periode.

Det, vi imidlertid kan konstatere, er, at der i forhold til årsreguleringen for 1991 er sket en stigning i vurderingerne. Det gælder ikke mindst for grundværdierne, som jo ligger til grund for beregningen af den kommunale grundskyld, men også ejendomsvurderingerne, som ligger til grund for lejeværdiberegningen, er steget i forhold til årsreguleringen for 1991.

Dette mønster synes jeg det er vigtigt at få fat i. Jeg skal senere vende tilbage til det, men lad mig først gå lidt mere i detaljer vedrørende ændringerne i grundværdierne og dermed indvirkningen på de kommunale skatter.

Ved 19. alm. vurdering er der altså sket stigninger i grundværdierne på 10 pct. for enfamilieshuse på landsplan i forhold til årsreguleringen for 1991; for ejerlejligheder er der tale om noget større stigninger. Det kan man godt kalde en ganske stor stigning, synes jeg, og den er også betydelig større, end det var forventet, da regeringen indgik aftalen med Kommunernes Landsforening i juni måned.

Den 27. august i år besvarede jeg et skriftligt spørgsmål fra fru Kirsten Jacobsen om virkningerne af den 19. alm. vurdering. I svaret gav jeg udtryk for, at den uventede stigning i grundværdierne måtte indebære, at kommunerne nedsatte grundskyldpromillerne med mere end de allerede aftalte 0,5 promille, sådan at skatteprovenuet i 1993 ikke kom til at overstige det aftalte niveau.

Nu har kommunerne vedtaget budgetterne for 1993, og det må desværre konstateres, at der set under ét kun er sket en nedsættelse af grundskyldpromillen med 0,06.

Hvad angår amtskommunerne, ligger det sådan, at det i ejendomsskatteloven er fastsat, at grundskyldpromillen skal udgøre 10 i alle amtskommuner i årene 1991–93.

Samlet indebærer disse forhold, at grundskyldprovenuet i kommuner og amter fra 1992 til 1993 i alt vil vokse med 1,4 mia. kr., hvilket svarer til en stigning på ca. 21 pct.

Hertil kommer, at både kommuner og amtskommuner under ét har hævet indkomstskatten for 1993. Kommunerne og amtskommunerne har altså ikke levet op til den aftale, som var indgået med regeringen. Og det finder jeg yderst beklageligt, men det er nu engang sådan, at det er den enkelte kommunalbestyrelse, som har den fulde kompetence til og det fulde ansvar for at beslutte grundskyldpromillens størrelse inden for lovens rammer, og det vil sige mindst 6 promille og højst 24 promille.

Regeringen medvirker gerne til at gennemføre ændringer i de lovmæssige rammer for den kommunale grundskyld; det vil jeg gerne understrege. Det er her et særligt problem, at primærkommunerne ikke har haft mulighed for at nedsætte grundskyldpromillen til under 6. Godt 100 kommuner ligger i dag på denne mindstegrænse, og det betyder, at grundskylden ikke kan nedsættes ved stigende vurderinger.

Spørgsmålet om en ændring af dette minimum er allerede blevet taget op af Kristeligt Folkeparti, som den 8. oktober har fremsat et lovforslag, der går ud på, at minimumspromillen nedsættes fra 6 til 5. Ved førstebehandlingen den 28. oktober har regeringen støttet dette forslag. Regeringen ser også gerne, at minimum kunne fastsættes lavere end 5 promille – gerne sådan, at kommunerne får mulighed for at beslutte, hvis de nu vil det, at de slet ikke vil opkræve grundskyld. Det er regeringens politik, og derfor støtter vi Kristeligt Folkeparti.

For amternes vedkommende indgår det i regeringens lovprogram, at der skal fremsættes lovforslag om den amtskommunale grundskyldpromille for 1994 og de kommende år. Regeringen ser gerne, at der som led i denne lovgivning indføres en frihed for amtsrådene til at træffe beslutning om en lavere grundskyldpromille. Vi har noteret os, at dette forhold indgår i Centrum-Demokraternes lovforslag nr. L 59 om den amtskommunale grundskyldpromille, og dette forslag er jo netop til første behandling senere i dag. Også dette lovforslag støtter regeringen.

Ændringerne i de lovmæssige rammer for grundskatterne vil realistisk set først kunne få

[Statsministeren]

virkning fra 1994, og det hænger jo sammen med, at de kommunale budgetter for 1993 allerede er vedtaget. Regeringen overvejer netop for øjeblikket, hvilke konsekvenser den manglende opfyldelse af aftalen med kommunerne skal have.

Ud over det er regeringen indstillet på at overveje, om ikke vi allerede i maj-juni måned, hvor den kommunale økonomi forhandles med regeringen, kan få faktisk viden om, hvad en ny almindelig ejendomsvurdering vil vise, og regeringen overvejer i den forbindelse, om man ved ændringer i vurderingssystemet kunne skabe grundlag for, at årligt gennemførte vurderinger kan foreligge allerede sidst på året.

Der har været et udvalgsarbejde om den sag, og det har konkluderet i maj i år, at der bør indføres årlige vurderinger med årlig klageadgang fra den 1. januar 1995. Det forudsætter nogle tekniske ændringer, og det forudsætter en vis styrkelse af Landsskatterettens ressourcer på vurderingsområdet med henblik på – for det er humlen i det – væsentlig kortere sagsbehandlingstider.

Muligheden for årlige vurderinger forudsætter også en hensigtsmæssig struktur for opbygningen af selve vurderingsapparatet og for klagevejene på vurderingsområdet.

Det har desværre endnu ikke været muligt at samle flertal her i Tinget for de ændringer i myndighedsstrukturen på vurderingsområdet, som indgår i kommuneaftalen af 23. maj 1989. På den baggrund kan det måske være nyttigt, at regeringen tager en drøftelse med kommunerne om deres fremtidige medvirken i vurderingsopgaven.

Når resultatet af en ny vurdering sendes ud, tror jeg også det bør overvejes, om man i fremtiden kan give ejerne af fast ejendom en fyldigere information om grundlaget for de fastsatte vurderinger.

Dernæst vil jeg gerne sige et par ord om den seneste vurderings indvirkning i en anden henseende, nemlig indvirkningen på lejeværdierne. Den 19. alm. vurdering benyttes jo som grundlag for lejeværdiberegningen ved skatteopgørelsen allerede for 1992. I mit svar af 27. august til fru Kirsten Jacobsen har jeg gjort rede for regeringens holdning til spørgsmålet om, hvordan de nye ejendomsvurderinger påvirker boligejernes lejeværdi. Dengang var der – for det kunne ikke være anderledes – tale om foreløbige skøn. Nu kender vi resultaterne, og det gik, som jeg dengang forventede: en stigning på landsplan på gennemsnitligt 8 pct. i ejendomsværdierne for enfamilieshuse, vel at mærke i forhold til 1991.

Det giver jo kun forholdsvis begrænsede virkninger på lejeværdibeskatningen, men som jeg anførte i svaret, må stigningen i ejendomsværdierne fra 1991 til 1992 og den virkning, det så har på lejeværdierne, ses i lyset af, at ejendomsværdierne i de foregående år er faldet ganske betydeligt.

Det vil jeg gerne illustrere med nogle få tal, for jeg synes, dette er vigtigt at holde sig for øje.

I 1991 lå boligejernes skat af ejendomsoverskud, altså lejeværdien minus standardfradrag, ca. 800 mio. kr. lavere end i 1987, hvor den forrige almindelige vurdering lå til grund for lejeværdiberegningen. Det er bemærkelsesværdigt. Det er et fald i tiden fra 1987 til 1991, som mere end opvejer den stigning i lejeværdiskatten på 700 mio. kr., som de nye vurderinger udløser fra 1991 til 1992.

Når vi taler om hele denne sag, må vi altså have i erindring, at der forud for stigningen i lejeværdiskatten i 1992 er gået en periode med endnu større lettelser i denne beskatning. Den samlede skat af overskud af ejerboliger vil således i år være på et lavere niveau, end den var i 1987.

Som jeg også gjorde opmærksom på i mit tidligere svar, er skattestigningerne fra 1991 til 1992 for de fleste boligejere ganske begrænsede. Der er selvfølgelig undtagelser. Bor man et sted, hvor der har været grunde til at lade stigende handelspriser slå ud i stærkt stigende ejendomsvurderinger, afviger man naturligvis fra gennemsnittet. Hvis der i enkelte tilfælde er sket særlig store stigninger, vil de på den anden side blive opfanget af de regler, der gælder for lejeværdiens stigning fra år til år. Den årlige stigning kan jo som hovedregel højst være 3.500 kr., selv om den beregnede stigning overstiger dette beløb, og for pensionister og efterlønsmodtagere er der som bekendt også nogle særlig skrappe begrænsningsregler.

Må jeg endvidere gøre opmærksom på, at der siden 1987 er sket et markant fald i antallet af boligejere, der bliver progressivt beskattet af lejeværdien. I 1987 var der 27.000, som var

[Statsministeren]

genstand for den progressive lejeværdibeskatning, men det tal falder til ca. 9.000 i 1992. Det skyldes, at ejendomsgrænsen for progressiv lejeværdi bliver opreguleret hvert eneste år, og det sker vel at mærke også i de år, hvor ejendomsværdierne falder. Det er baggrunden for, at tallet falder ganske bemærkelsesværdigt, altså før 27.000, som mærkede den progressive lejeværdiskat, nu dog kun 9.000.

Set over perioden siden sidste vurdering er der således ikke tale om en øget belastning af boligejerne for så vidt angår lejeværdibeskatningen. Hvis man vil være saglig – og den trang overvælder jo ofte os alle – må man altså tage hensyn til den almindelige indkomst- og prisudvikling i samfundet, og så er der tale om et fald.

Det er også grunden til, at regeringen alt i alt ikke synes, at stigningerne i forbindelse med 19. alm. vurdering er så voldsomme, at vi her og nu vil fare ud med vidtgående forslag til ændringer i lejeværdibeskatningen eller vilkårene for opkrævning af de kommunale ejendomsskatter. Men regeringen overvejer, som jeg har sagt det, hvilke konsekvenser kommunernes klare overskridelse af kommuneaftalen skal have.

Vi støtter Kristeligt Folkepartis og Centrum-Demokraternes forslag om den primære og den amtskommunale grundskyld. Regeringen vil arbejde for en ændret opbygning af vurderingsmyndighederne, sådan at årligt gennemførte vurderinger kan foreligge allerede sidst på foråret.

Endelig giver regeringen klart tilsagn om, at når vi skal i gang med skattereformforhandlinger, er det en betingelse fra regeringens side – og jeg tror, de fleste partier her i salen har ganske samme opfattelse – at der ikke må ske en forringelse af boligejernes samlede skattemæssige situation i forbindelse med en skattereform.

Forhandling

Kirsten Jacobsen (FP):

Der er mange både her i salen og i pressen, som har talt om, at Socialdemokratiets nye formand taler uklart, og at han taler med uld i munden. Jeg skal ikke sige, om det er rigtigt eller forkert, men blot konstatere, at hvis vi bruger det billede, så havde statsministeren en hel fåreflok i munden under den tale, han just her har holdt.

Det, statsministeren sagde, var jo i korthed, at det er kommunerne eller amterne, der har skylden; det er dem, der har kompetencen, og de kan nedsætte grundskatterne, hvis de vil. Statsministeren sagde også, at regeringen gerne medvirker. Jamen – må jeg sige til statsministeren – det hjælper jo ikke.

For det første har kommunerne for 1993 lagt deres budgetter, hvori disse stigninger er indregnet. Løbet er kørt i forhold til at lave nogle aftaler med kommunerne, og kommunerne har udtalt, at de ikke kan undvære pengene.

Regeringen vil altså gerne hjælpe landets ejere af fast ejendom og alle andre, der måtte blive ramt af den vurdering, hvis blot kommunerne eller andre vil betale regningen, for statsministeren har bestemt, at de 4 mia. kr., som denne operation giver det offentlige i form af øgede indtægter, har det offentlige brug for at hente ude hos borgerne. Det er hykleri.

Hvis regeringen stadig går rundt i en tåget vildfarelse og tror, at boligmarkedet fungerer i bedste velgående efter den 19. alm. vurderings voldtægt på markedet, kunne det være en indikator, at 90.000 har klaget over ejendomsvurderingen indtil nu. Ud af disse 90.000 klager gælder det, at 4 ud af 5 nybyggede andelsboligforeninger har klaget over resultatet af den 19. alm. vurdering. Her burde Det Radikale Venstre, som jo elsker disse andelsboliger, lytte særlig godt efter.

Det er tragisk at notere sig den forskel, der hersker mellem den virkelige verden og den verden, regeringen drømmer om. Et af Fremskridtspartiets vigtigste råd til regeringen er derfor: Vågn op, før det er for sent! Prøv at se, hvordan verden er uden for Christiansborgs mure! Her er det virkeligheden, det drejer sig om, og den er en helt anden. Her er det ikke eksempler, gennemsnit og statistikker. Nej, det er virkelige mennesker, det er familier med børn, det er pensionister, det er enlige, det er alle typer af danskere, som rammes, og som denne regering mener at det er rimeligt at hente 4 mia. kr. i ekstra skatter hos.

Da et flertal her i Folketinget vedtog skattereformen og kartoffelkuren, skabte dette flertal i Folketinget samtidig en drastisk forøgelse af boligejernes boligudgifter. Disse forøgede bo-

[Kirsten Jacobsen]

ligudgifter medførte en lavine af tvangsauktioner. Forøgelsen kan nemmest illustreres af, at tvangsauktionernes antal steg fra det, der var normalt i de gode tider, nemlig 2.000, til 20.000 året efter, at skattereform og kartoffelkur var gennemført.

Med andre ord blev ejendomsmarkedet totalt smadret af Folketingets letsindige leg med skattesystemet. Der fulgte et hav af menneskelige tragedier i kølvandet på skattereform og kartoffelkur. Mennesker måtte i ly af nattens mulm og mørke flygte fra deres boliger, og mange familier blev opløst af det pres, som folketingsflertallet iværksatte.

Herefter brugte Folketinget indtil flere boligpakker og mange milliarder kroner på at prøve at afbøde de allerværste katastrofer og prøve på at få genskabt stabiliteten. Det har vi lykkedes mere eller mindre godt med – i øjeblikket ser det nogenlunde roligt ud – men aldrig så snart ser det roligt ud, før man kommer med et nyt politisk kommandoraid. Det er nemlig sådan, den 19. alm. vurdering vil virke i sin konsekvens ude i det virkelige liv. Alle de mange milliarder, vi har brugt på boligpakker, hele den store indsats, Folketinget har siddet i nætter for at gennemføre, vil være spildt, og lavinerne af tvangsauktioner vil starte forfra igen, huspriserne vil rasle ned, og markedet vil falde sammen igen. Sådan er virkeligheden, og det er den, man skal forholde sig til, og hverken Danmarks Statistik eller forblommede vendinger for at bortforklare, at man altså har brug for disse penge, uanset at man i sit partiprogram skriver, at det egentlig er det modsatte, man vil.

Det længste, Fremskridtspartiet har kunnet få regeringen med til i alle vores forsøg på at få skabt en situation, hvor boligejerne kunne leve i tryghed for og i tillid til, at når man havde handlet i overensstemmelse med gældende love og regler, kom der ikke et politisk flertal og kuldkastede ens økonomiske planer, var under en forespørgselsdebat i maj 1990 at få Folketinget til at fastslå, at boligejernes skattemæssige situation ikke måtte forringes ved fremtidige ændringer af skattesystemet.

Nu kan man jo godt komme og sige: Jamen den kan ikke bruges i dag, for den 19. alm. vurdering er jo ikke en ændring af skattesystemet. Det kan så blive en strid om ord, som skatteministeren og jeg kan tage, for den bliver nok vældig teknisk, men der er jo så mange nye vurderingsprincipper i den 19. alm. vurdering, at man ærlig talt godt kan bruge noget tid på den diskussion. Men ellers var den politiske melding, som lå i den formulering, jo ganske klar: Boligejernes samlede økonomiske stilling måtte ikke forringes. Og det er det, den bliver nu, også så det basker.

Herinde er det de samme partier, som har talt om bedre vilkår for erhvervslivet, og som i øjeblikket er i færd med at give landbruget tørkehjælp, der nu ved ikke at gøre noget ved den 19. alm. vurdering pålægger dem, de vil hjælpe med den ene hånd, store byrder med den anden hånd. Det er logik for viderekomne.

Hvis der skal være troværdighed i det budskab, som man har givet om, at boligejerne skal kunne leve i fred og tryghed for dette Folketings overgreb på dem og regeringens evindelige hetz, ja, så er man nødt til at neutralisere virkningen af den 19. alm. vurdering. Mange tror, at det er en nyskabelse, men det er det ikke, for man har gjort det før; man neutraliserede faktisk virkningen af den 17. alm. vurdering i erkendelse af, at befolkningen ikke ville kunne tåle de stigninger, der lå i vurderingen, og de konsekvenser, de ville medføre.

Den allerstørste stygge ulv i sammenhæng med den 19. alm. vurdering er de vejledninger, som er fulgt med vurderingen, og hvorom juridiske eksperter siger, at der hersker tvivl om, hvorvidt de overhovedet overholder vurderingslovens § 6. Selv skatteministeren har jo under samråd og som svar på spørgsmål sagt, at disse vejledninger kun er vejledninger. Men i den virkelige verden skal en vurderingsformand vurdere 12.000 ejendomme på 3 måneder, og skatteministeren har skrevet i vejledningen, at hver ejendom skal vurderes ud fra sit individuelle præg – vi har i Skatteudvalget fået bilag på, at sådan er en almindelig vurdering i modsætning til årsomvurderingerne – og hvis man tager udgangspunkt i de tre måneder og de 10.000–12.000 ejendomme, vil det være sådan, at selv om den vurderingsformand hverken spiser, sover eller har nogen transporttid mellem ejendommene, vil han få ca. 7 minutter pr. ejendom. Det taler jo om saglighed i det, der er foregået.

På hotelområdet er vurderingerne så vilde, at man er begyndt at vurdere ejerens arbejdsmæssige indsats med, idet man her tager hen-

[Kirsten Jacobsen]

syn til goodwillen, hvilket i Ålborg har betydet, at et hotel er steget fra 10 mio. til 30 mio. kr. Når man ved, at Ålborg også opkræver dækningsafgift, kan enhver sige sig selv, at den hotelejer vil gå konkurs allerede i klagetiden. Det er konsekvenserne.

Samtidig har det medført, at de overbelånte hoteller, som ikke havde nogen omsætning, er faldet i værdi, og at de, der er veldrevne, er steget i værdi – forstå det, hvem der kan.

På ejerlejlighedsområdet har stigningerne været særlig katastrofale, og her er det jo ikke ualmindeligt, at ens lejligheder i den samme ejendom har vidt forskellig vurdering – forstå det, hvem der kan. I Ålborg er der i et ejerlejlighedskompleks for ens lejligheder op til 100.000 kr.s forskel på de enkelte lejligheder. Hvad der gør det endnu mere mærkeligt, er, at de enkelte lejligheders andel af grundvurderingen også er forskellig, selv om opdelingstallet er det samme. Det bliver det jo endnu mere morsomt af.

Når man sammenholder disse helt vilkårlige vurderinger, som jo ærlig talt bedst kan betegnes som lykkehjulsvurderinger, med, at det i en pressemeddelelse fra BRF-Kredit er konstateret, at faldet for parcelhuse og ejerlejligheder i 3. kvartal af 1992 sammenlignet med tilsvarende kvartal sidste år er ganske kolossalt, så må man sige til sig selv, at det må være på tide at gribe ind, og Fremskridtspartiet – jeg har ikke mere taletid, men jeg kommer tilbage – skal derfor fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget konstaterer, at den 19. alm. vurdering har givet større stigninger end forudset, at den aftale, regeringen har indgået med kommunerne om at holde skatterne i ro, ikke er fulgt, samt at Folketinget i sin dagsorden af 15. maj 1990 udtaler, at boligejernes samlede skattemæssige situation ikke må forringes ved fremtidige ændringer af skattesystemet, pålægger Folketinget regeringen:

- at neutralisere virkningen af den 19. alm. vurdering for 1993,
- at tage initiativ til, at begrundede klager over ejendomsvurderingen får opsættende virkning, og
- at nedsætte et udvalg, der hurtigst muligt skal fremkomme med forslag til en »vurderingsreform«, der i praksis lever op til vurderingslovens § 6 om, at en ejendom skal vurderes på grundlag af værdien »i handel og vandel, såfremt købesummen skulle erlægges kontant.«

Tinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 9).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Pia Gjellerup (S):

Dele af fru Kirsten Jacobsens indlæg mindede mig om en artikel, jeg har læst i Jyllands-Posten i dag. Den er ganske vist skrevet af fru Pernille Sams. Til gengæld synes jeg, at der er grund til at påskønne statsministeren for, at hans indlæg ikke mindede om den artikel. Det er der i hvert fald grund til at påskønne ud fra en saglig betragtning.

Vurderinger er jo noget, vi har vedtaget skulle foregå hvert fjerde år. Det har givet et ujævnt arbejde, og det har givet den yderligere komplikation, at de årlige reguleringer mellem vurderingerne er reguleringer, som der ikke er klageadgang i forhold til.

Eksistensen af disse problemer har vi været klar over længe, og derfor har man i Folketinget allerede i 1988-89 i forbindelse med behandlingen af et lovforslag opstillet en anden målsætning, nemlig at man skulle have løbende vurderinger, og at man skulle have løbende klageadgang.

Vedtagelserne førte til en udskydelse af den 19. alm. vurdering med to år, sådan at der nu er gået seks år, siden vi sidst har haft en almindelig vurdering.

Ved den såkaldte kommuneaftale fra 1989 aftalte regeringen med Kommunernes Landsforening at gennemføre en kommunalisering af vurderingen, en vidtgående afskaffelse af lægmandselementet, men ingen fornyelse af vurderingstilrettelæggelsen.

Ved udmøntningen af kommuneaftalen, som fandt sted i slutningen af 1989, blev kommunaliseringen ikke gennemført, men man fjernede hovedparten af lægmændene, og man begrænsede de ressourcer, som vurderingsorganisationen havde til rådighed, men man vedtog ikke retningslinjer for fornyelse af vurderingstilret-

[Pia Gjellerup]

telæggelsen. Hverken aftalen eller udmøntningen af den fandt støtte i Socialdemokratiet.

Vi står derfor nu i en situation, hvor vi har fået gennemført en 19. alm. vurdering på et meget dårligt grundlag. For det første er det altså meget lang tid siden, der har været en vurdering sidst, og i de forløbne seks år er der sket meget afgørende ændringer på ejendomsmarkedet. Og beskæringen af vurderingsorganisationen har gjort, som det også er blevet beskrevet før, at der er meget få konkrete vurderinger.

Det betyder selvsagt, at det maskinelle system, man lægger op til, hvor stigende handelspriser vil give sig udslag i stigende vurderinger, rammer skævt fra ejendom til ejendom, fordi en enkelt handel af en særlig ejendom i et område pludselig kan påvirke ejendomspriserne for alle de øvrige, idet den pågældende ejendoms vurdering ikke udtages konkret og de øvrige ud fra de generelle handelspriser, der har været. På den måde kan vi se i øjnene, at der formentlig er langt flere fejl, end systemet burde indeholde, i den vurdering, vi har for os nu.

Hvad er så Folketingets opgave i den situation? Ja, for det første skal vi sørge for, at der er ressourcer til en hurtig klagebehandling af de mange klager. I den forbindelse er forslaget til finanslov ikke nogen rar læsning, men det kan heldigvis ændres. Vi kan se, at der forventes en stor sagstilgang næste år til Landsskatteretten – det må være helt sagligt at forvente en stor sagstilgang – men der lægges samtidig op til en reduktion af personalet i Landsskatteretten, og det må alt andet lige, som politikere jo ofte siger, føre til lang ventetid og altså en dårlig behandling af borgerne.

Det kan vi gøre noget ved. Det bliver afgørende at få gjort noget ved det for at få behandlet de mange klager, som vi må forvente også fremkommer til Landsskatteretten.

Derudover bør vi vedtage – og så også gøre noget ved det – at få indført de årlige vurderinger, som vi faktisk havde en målsætning om allerede tilbage i 1988-89, og vi bør også vedtage at lade disse vurderinger årligt følge af klageadgang. Vi kan passende sige, at vi vil ikke vente længere end til 1995 med at have igangsat en sådan ny vurderingstilrettelæggelse. Derudover vil vi så i tilgift få en betydelig mere hensigtsmæssig udnyttelse af personaleressourcerne og dermed også en langt bedre behandling af borgerne.

Vi ønsker derudover en modernisering af vurderingsorganisationen. Vi vil opretholde, at det bliver en selvstændig instans uafhængig af kommunerne – så man ikke skal kunne anklage kommunerne med rette eller urette – der skal afveje, om det er grundskyldpromillen, der skal ændres lidt på, eller det er vurderingen, der skal ændres lidt på. Det afgørende er, at det er to forskellige instanser, der behandler henholdsvis grundlag og beskatning af dette grundlag.

Vi ønsker fastholdelse af lægmandselementet, men vi er helt åbne over for drøftelser om, hvilken vægt lægmandselementet skal have, og hvilken udformning det nøjere skal have. Men afgørende er, at lægmandselementet får en betydelig placering i den ny vurderingsorganisation.

Endelig har det med rette været fremhævet, at en stor grund til, at der er mange klager, ud over at der er vurderinger, som er skæve, også er, at man ikke kan se, hvad grundlaget er. Det virker for mange, som om det er grebet lidt ud af luften, og det øger i hvert fald ikke forståelsen.

Det, der jo i virkeligheden er meningen med vurderingssystemet, som vi har det nu, er, at man tager hensyn til, hvordan ejendomsmarkedet ser ud til at udvikle sig. Det kan vi jo så kigge tilbage på.

I begyndelsen af 1980'erne havde vi en tårnhøj rente, men ganske lave ejendomspriser. I årene op til midten af 1980'erne havde vi markant faldende rente, men til gengæld eksplosive prisstigninger, der i vidt omfang modsvarede det. I 1987-88 kom vi til en stagnerende rente, men fortsatte ejendomsværdistigninger, og så fik vi årene 1989-90-91, hvor renten igen begyndte at stige, ikke så meget, men den begyndte at stige, og det gav anledning til dramatiske prisfald i forhold til de helt opskruede prisstigninger, vi så i midten af 1980'erne. 1992 er præget af renteuro, men med en vis prisopretning.

Disse markante ændringer i grundlaget for beskatning af fast ejendom har påvirket fastsættelsen af de kommunale grundskyldpromiller. Således blev de reduceret i overordentlig mange kommuner adskillige steder i forbindelse med de stigende ejendomspriser i midten af

[Pia Gjellerup]

1980'erne ud fra betragtningen om, at man søgte at holde et provenu, sådan at man ikke tog flere penge i kassen.

Det omvendte er imidlertid ikke sket ved prisfaldene, som således også er slået igennem i form af reducerede skattebetalinger. Vi finder derfor i Socialdemokratiet ikke, at der er saglige grunde til – særlig ikke uafhængigt af al anden og meget relevant drøftelse af skattesystemets indretning i fremtiden – at reducere en af de få såkaldt immobile skattekilder, som belaster, og det skal man huske, såvel ejere som lejere, selv om det helt åbenlyst selvfølgelig er populært at vifte vælgerne om næsen med lettelser.

Der er omvendt grund til, som det skulle være fremgået af mit indlæg, at forbedre selve frembringelsen og efterbehandlingen af de enkelte ejendommes vurdering, således at et langt større antal vurderinger opleves som både mere saglige, mere velbegrundede og mere korrekte.

Jeg skal afslutningsvis på vegne af Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget noterer sig, at der ikke i Tinget har været flertal for en ændring af vurderingsorganisationen som aftalt i kommuneaftalen af 23. maj 1989, opfordrer Folketinget regeringen til at forberede en reform af ejendomsvurderingen, hvori indgår

- drøftelser med kommunerne om disses fremtidige administrative opgaver i vurderingsorganisationen,
- gennemførelse af årlige vurderinger senest med virkning fra 1. januar 1995,
- en styrkelse af Landsskatterettens ressourcer på vurderingsområdet - som led i et fristyrelsesprojekt - med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiden og
- initiativ til, at ejerne af fast ejendom modtager fyldigere information om grundlaget for de fastsatte vurderinger, samtidig med at man modtager vurderingsmeddelelserne.

Tinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 10).

Formanden:

Der er fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se foran). Også dette dagsordensforslag indgår nu i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Når fru Pia Gjellerup forlader Tinget i dag, bør fru Pia Gjellerup hurtigst muligt bevæge sig mod Patentdirektoratet med anmodning om at få anmeldt en evighedsmaskine. Det lyder i fru Pia Gjellerups tale, som om det nu endelig er lykkedes at lave en evighedsmaskine, som menneskeheden i årtusinder har forsøgt.

Evighedsmaskinen går jo ud på, som det tydeligt fremgik af fru Pia Gjellerups tale, at bare der kommer nogle flere ressourcer til Landsskatteretten, så er problemerne løst. Men det er de jo ikke. Problemet er, at der produceres sager. Fru Pia Gjellerups partifæller rundt omkring i byrådene og i amtsrådene, som forhøjer disse vurderinger, som medvirker til at forhøje skatterne osv., producerer sager i tusindvis, i titusindvis. Så skal der flere ressourcer til i Landsskatteretten, sådan at man hurtigere kan få behandlet folks klager!

Var det dog ikke bedre at stoppe produktionen af alle disse mange uheld, af dette biprodukt, af dette affaldsprodukt i vort samfund, nemlig disse klager, fordi folk føler sig tynget? Ellers var fru Pia Gjellerups tale jo, som den plejer at være, med stor indsigt, historisk fremlæggelse, meget grundig gennemgang af, hvordan renten har udviklet sig op igennem 1980'erne. Men hvor var det politiske budskab?

Jeg skal minde fru Pia Gjellerup om, at om ganske få dage kommer girokortet ind ad brevsprækken til den danske befolkning, girokortet, der meddeler, at skatterne stiger, skattebetalingen stiger, lejeværdi af egen bolig stiger, formueskatten stiger. Og en række pensionister skal på grund af denne opskruning også til at betale mere for deres hjemmehjælp, eller man kommer måske for første gang til at betale for hjemmehjælpen. Hvor var det politiske budskab? Jo, det var, at nu vil man søreme nedsætte et udvalg, som skal undersøge tingene ...

Formanden:

Søreme siger vi ikke her.

Kim Behnke (FP):

... nu vil man nedsætte et udvalg, som skal undersøge tingene. Det er vindfrikadeller til de mange mennesker, der kommer til at blive plaget af disse høje skatter.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Jeg er glad for, at hr. Kim Behnke afslørede meget tydeligt, at der var et politisk budskab i min tale. Først spurgte han om det, men så gav han svaret. Det var der selvfølgelig, men det er et politisk budskab, der ikke er styret af, at der er nogle mennesker, der får et girokort om ganske få dage. Men det forstår jeg er den helt afgørende grund til, at vi i dag har en forespørgselsdebat: at der kommer girokort til mange mennesker, som man så passende kan gå ud og lefle lidt for.

Så skal jeg i øvrigt gøre hr. Kim Behnke opmærksom på, at der ikke fra Socialdemokratiets side foreslås noget udvalg. Og jeg skal endelig sige, at jeg er glad for, at hr. Kim Behnke ikke er ansat i Patentdirektoratet. Så ville vi øjensynlig se nogle meget mærkværdige godkendelser.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Det er beskæmmende, når fru Pia Gjellerup betegner denne forespørgselsdebat som en leflen for dem, der nu modtager et girokort. Jeg skal minde fru Pia Gjellerup om, at i de sidste mange år har gang på gang, når boligejerne og lejerne står med store økonomiske problemer, det eneste parti i Folketinget, der har taget det alvorligt og gjort noget, været Fremskridtspartiet. Det har hver gang været på Fremskridtspartiets initiativ, at der er sket noget.

Inden for de sidste fire år har Folketinget to gange vedtaget hjælpepakker til hver gang over 1 mia. kr. for at hjælpe folk, for at forhindre, at tusindvis af familier bliver sat på gaden. Men det var »bare« et par milliarder kroner, man brugte dengang. Nu tillader man med fru Pia Gjellerups stemme, at der opkræves over 4 mia. kr. hos boligejerne. Hvad er konsekvensen? Konsekvensen er tusindvis af familier og menneskeskæbner, som vil få deres bolig, deres dagligdag ødelagt som følge af politisk ligegyldighed. Tilbagelænet siger man, at det kan man ikke tage sig af. Teknikken kan vi se på om nogle år, og så må vi overveje og vurdere osv. Koen dør, mens græsset gror.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Det er fuldstændig, som om Socialdemokratiet har glemt, hvad de tidligere har sagt om de hårdt trængte boligejere. Det har jo været sådan tidligere, at selv Socialdemokratiet har været optaget af, at der var nogle grupper, særlig de unge, de nyetablerede, de, der sad med de høje lån, som på grund af, at de var blevet arbejdsløse og meget andet, havde en så trængt økonomi, at selv afvigelser på 400-500 kr. pr. måned kunne bringe dem på tvangsauktion. Det er nøjagtig den gruppe, fru Pia Gjellerup og Socialdemokratiet nu er med til at udsætte for dette overgreb for at få 4 mia. kr. ind i de offentlige kasser.

Så må Socialdemokratiet altså også være medansvarlig den dag, ulykkerne konstateres, for det bliver en ny lavine af tvangsauktioner, det bliver en ny nedgang af huspriserne med en kollaps på ejendomsmarkedet til følge og meget, meget andet. Jeg synes, det er sørgeligt, at fru Pia Gjellerup skal have dette her hængt op på teknik; det er menneskeskæbner, som ligger bag de girokort, der bliver sendt ud, for det er mennesker, der skal betale dem.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Den ellers sociale Socialdemokrat fru Pia Gjellerup er valgt i det indre København. Hvis ellers fru Pia Gjellerup havde bevæget sig ud over Valby Bakke bare inden for de sidste par måneder, ville fru Pia Gjellerup have opdaget, at uden for Valby Bakke ligger der et amt, der hedder Københavns Amt. Dér kommer jeg fra. Dér har ejendomsvurderingerne nu bevirket, at skatter osv. stiger meget markant. Det bevirker, at man i de almennyttige boligselskaber får en stigning i huslejerne. Det bevirker igen, at kommunerne får en øget udgift til boligsikring, osv.

Vi har i den nordlige del af Københavns Amt nogle af de mest markante stigninger. I denne del af Københavns Amt, den nordlige del, har vi mange af de ældre boende. Stigende ejendomsvurderinger vil betyde, at de kommer

[Tom Behnke]

til at betale for deres hjemmehjælp – udelukkende på grund af forhøjede ejendomsvurderinger. Er det rimeligt?

Derudover har vi, som fru Kirsten Jacobsen har nævnt, de unge, dem, der har fået børn, dem, der har etableret sig og fået et hus. De hænger i en meget tynd tråd. Hvad vil de sociale Socialdemokrater gøre for disse mennesker?

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Hr. Kim Behnke holdt sig ikke til sandheden, da han sagde, at det altid var Fremskridtspartiet, der var initiativtager, når vi drøftede, hvilke muligheder vi havde for at begrænse antallet af tvangsauktioner. Dér har vi fra Socialdemokratiets side taget initiativet adskillige gange til målrettet at gå ind og reducere antallet af tvangsauktioner. Og vi kan da glæde os over, at det i en om end stadig behersket udstrækning er lykkedes.

Det er også svaret til fru Kirsten Jacobsen. Socialdemokratiet har ikke glemt, hvad vi tidligere har sagt. Det er også til hr. Tom Behnke.

Vi har jo grund til også at se på: Hvad er det, der sker i en vurdering? Vurderingerne er med de mange problemer, jeg skitserede i mit indlæg, dog alligevel ikke grebet ud af luften. De er faktisk udtryk for, at der har været stigende ejendomspriser. Det er det, vi ser overført til vurderingerne. Det er altså ikke os, der her vedtager, at vurderingerne er højere; det er et marked, som jeg ellers troede Fremskridtspartiet hyldede, et marked, der har fastsat, at vurderingerne, som knytter sig til dette marked, altså også er stigende.

Jeg synes, at der er et helt fravær af en vis glæde over, at ejendomspriserne efter at være faldet dramatisk, efter at have været overoppustede, nu vender en lille smule selv i en meget vanskelig økonomisk situation.

Jeg kan foreslå de tre medlemmer af Fremskridtspartiet, der har udtalt sig her, at overveje, hvad det tilsvarende projekt skulle være, når man ser reducerede indkomster i samfundet. Skulle svaret så være at sætte skatteprocenterne i vejret? Det ville være den nøjagtige parallel. Nej, vi holder os til i Socialdemokratiet at se på vort skattesystem i sammenhæng og ikke love alle skatter fjernet den ene efter den anden afhængigt af, hvilke girokort der kommer i fremtiden.

(Kort bemærkning).

Mejdahl (V):

Nu har Fremskridtspartiets repræsentanter ved et par lejligheder nævnt, at det drejer sig om 4 mia. kr., som pålægges grundejerne ekstra ved den stigning, der er sket i vurderingerne fra 1991 til 1992.

De tal kan jeg ikke rigtig få til at passe, og jeg vil gerne bede Fremskridtspartiets repræsentanter om at specificere disse tal, så vi finder ud af, om det er de tal, der er rigtige. Og så vil jeg minde om, at statsministeren i sin tale nævnte 1,4 mia. kr.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg er helt sikker på, at vi om et øjeblik får de tal helt nøje specificeret.

Det, jeg tog ordet for, var at spørge fru Pia Gjellerup: Hvis det nu er rigtigt, at der ligger en vurdering bag det her, vil fru Pia Gjellerup så ikke være venlig at fortælle mig, hvordan man kan komme ud for, at to ens boligblokke med fuldstændig ens ejerlejligheder opført det samme år af den samme mand og beliggende på den samme grund kan have prisdifferencer på op til 100.000 kr.?

Vil fru Pia Gjellerup ikke fortælle mig, hvordan man i samtidige udstykninger kan have forskelle i grundvurderingerne på 70 pct. i den samme udstykning? Vurderingen er foretaget af den samme vurderingsformand. Hvis det er udtryk for, at en vurdering har fundet sted, så er det, som jeg sagde før, en lykkehjulsvurdering, hvor alle gik fallit.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Først til fru Pia Gjellerup. Der er ikke tale om, at Fremskridtspartiet foreslår, at vi her og nu blanko skal afskaffe nogle skatter. Nej, vi skal forhindre en forhøjelse af nogle skatter, men jeg kan godt se, at i Socialdemokratiets terminologi er det at bremse en stigning i nogle skatter så vederstyggeligt, så det vil man end ikke engang overveje at forhindre, og jeg er glad for, at fru Pia Gjellerup nu har haft flere muligheder for at rette op på det indtryk, befolkningen får oven på den her debat, og så bare bekræfter, at det eneste, der interesserer Socialdemokratiet, er noget lovteknisk, et vur-

[Kim Behnke]

deringssystem, og ikke disse titusinder af menneskeskæbner, familier, der må gå fra hus og hjem osv. Det bliver resultatet af det her, og det skal være mig den største fornøjelse at citere fra fru Pia Gjellerups tale, når vi om et halvt eller et helt år kan konstatere de mange tvangsauktioner og dermed selvfølgelig får en fornyet debat i Folketinget, som Fremskridtspartiet så endnu en gang vil tage initiativ til.

Når hr. Mejdahl har svært ved at få sammenhæng i tallene, så skyldes det, at hr. Mejdahl ikke tager udgangspunkt i regeringens egen Budgetoversigt nr. 3 for 1992. Dér er der et skema, som præcist fortæller, hvordan kommuneaftalen er blevet misligholdt, men det er kun kommunernes andel af det her. Oven i det skal hr. Mejdahl lægge forhøjelse af lejeværdi af egen bolig, oven i det skal hr. Mejdahl lægge forhøjede formueskatter, oven i det skal hr. Mejdahl lægge de økonomiske konsekvenser af – som hr. Tom Behnke for lidt siden gjorde rede for – at tusindvis af ældre vil opleve, at lige pludselig bliver deres hjemmehjælp fjernet fra dem, og de skal selv til at betale for hjemmehjælpen som følge af, at den 19. alm. vurdering har opjusteret værdien af de mursten, de bor i. Den sammenhæng er det samlede billede, det skal hr. Mejdahl holde sig for øje, og det samlede billede er så vederstyggeligt, så det burde få Folketingets partier til at erkende, at der er behov for en seriøs indsats og ikke bare en teknisk trækken på skulderen, som vi har oplevet fra Socialdemokratiet.

Formanden:

Fru Pia Gjellerup for en kort bemærkning. Jeg tror, at vi nærmer os afslutningen på serien.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Jeg gør mig ikke illusioner om, at jeg kan overbevise hr. Kim Behnke eller for den sags skyld andre fra Fremskridtspartiet om, at der er en brist i deres logiske fremstilling af forholdet mellem skattestigninger og fjernelse af skatter, når vi ser det over en periode. Fremskridtspartiet var i hvert fald fraværende i forbindelse med vurderingen af skatter efter tidligere meget stigende ejendomsvurderinger og tidligere meget faldende ejendomsvurderinger. Saglighed og sammenhæng er der ikke i argumentationen.

Det giver også endnu et bevis på, at der ikke er megen sammenhæng, at hr. Kim Behnke klandrer mig for at holde mig bl.a. til nogle tekniske, kalder hr. Kim Behnke det, overvejelser om, hvad det er, der er galt med det system, som kreerer nogle vurderinger, der for en række ejendommes vedkommende er ude af trit med virkeligheden, når det sker lige efter, at fru Kirsten Jacobsen har afæsket mig svar på, hvordan det kan lade sig gøre. Det tyder på, at man i Fremskridtspartiets gruppe skal diskutere lidt, hvad det er for en hest, man vil holde på.

Jeg er da glad for, at fru Kirsten Jacobsen bekræftede mig i mine synspunkter om, at der faktisk i den tilrettelæggelse og den efterbehandling, der sker af vurderingerne, er nogle systemfejl, der er afgørende, og som vi burde have fjernet, men som vi skal fjerne nu og altså hellere i dag end i morgen, og derfor er jeg ganske tilfreds med vores dagsorden, fordi den netop lægger op til, at der bliver gjort noget ved at fjerne de helt urimelige vurderingssvipsere, som vi har fået præsenteret.

Formanden:

Der er endnu to korte bemærkninger, og så stiler jeg mod en afslutning.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Det var til det direkte spørgsmål, der blev stillet til Fremskridtspartiet:

Da det nu var et frit marked og det var helt frit, man fastsatte ejendomsvurderingerne, så måtte det da være noget, Fremskridtspartiet kunne tilslutte sig.

Til det er der kun at sige, at vurderingsmændene er politisk udpegede, og dermed er vurderingerne også til dels politisk bestemte, og dermed er det sandelig ikke noget frit marked.

Men jeg lagde også mærke til, at da fru Pia Gjellerup skulle svare på mine spørgsmål om konsekvenserne for vores pensionister, for de unge, der hænger i en tynd tråd med deres budget, og hvordan det skal gå med dem, da lagde jeg mærke til, at fru Pia Gjellerup stod med et såkaldt smørret grin her på talerstolen. Jeg håber bare, at fru Pia Gjellerup vil fortsætte med at stå og grine ad vælgerne, når fru Pia Gjellerup kommer ud i forsamlingshusene og skal forsvare det, der bliver konsekvensen af denne vurdering.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Fru Pia Gjellerup sagde, at Fremskridtspartiet måske burde diskutere, hvilken hest vi ville holde på. Det er ikke noget problem. Hr. Kim Behnke talte om vurderingssystemet. Fremskridtspartiet har jo besvaret fru Pia Gjellerups spørgsmål i den dagsorden, vi har foreslået. Der står, at vi er enige med Socialdemokratiet i, at der er systemfejl, vi er enige i, at det er et forældet vurderingssystem, som har spillet fallit, som må ændres, og det skal vi have gjort så hurtigt som muligt. Det står i vores dagsorden i det sidste punkt.

Men i modsætning til Socialdemokratiet er vi klar over, at ting i dette hus ikke gøres og et nyt vurderingssystem ikke kommer fra den ene dag til den anden, og vi vil ikke have i tusindvis af familier sendt fra hus og hjem i den tid, det varer at lave et nyt vurderingssystem.

Det er derfor, vi vil have virkningen af den 19. alm. vurdering neutraliseret, og i den pause, der dér bliver, vil vi have lavet og indført et nyt vurderingssystem. Så vi er helt klar på, hvad det er, vi vil, i Fremskridtspartiet. Vi vil have et nyt vurderingssystem, men vi vil samtidig sørge for, at folk ikke skal gå fra hus og hjem i den tid, det tager at lave det.

Pernille Sams (KF):

Stigningerne i ejendomsvurderingen i forbindelse med 19. alm. vurdering i forhold til årsreguleringen for 1991 var væsentlig større, end både vi og de fleste andre mennesker havde regnet med. Samtidig kunne det konstateres, at specielt stigningen i grundværdierne var meget voldsom. Det faktum kombineret med, at det netop er grundværdierne, der er grundlaget for udskrivningen af den kommunale grundskyld, gjorde, at det forståeligt nok er blevet mødt med megen bitterhed.

Da byggegrunde til parcelhuse har været på det nærmeste usælgelige i flere år og er raslet ned i pris, kan det også være svært for os almindelige mennesker at forstå, hvad det er, der har gjort, at netop grundværdierne skulle være steget så voldsomt i vurderingsøjemed.

Næsten 20 pct. er der tale om at grundværdierne er steget i gennemsnit på landsplan, og det vel at mærke i en tid, hvor vi har gjort os umage for at præstere rekorder i lavinflation og tilsvarende små lønstigninger, hvor vi arbejder for at kunne sænke skatterne, og hvor ejendomsmarkedet har været vigende med faldende og stagnerende priser.

De nye og kraftigt stigende vurderinger er for mig at se lidt at sammenligne med den automatiske opdrift, der var i systemet med den automatiske dyrtidsregulering. De passer simpelt hen ikke til lavinflationssamfundet, og derfor bør hele vurderingsmekanismen tages grundigt op til revurdering.

Tallet på gennemsnitlig 20 pct. i stigning i grundværdierne dækker over meget voldsomme udsving mellem de forskellige områder i landet. Nogle mennesker har oplevet ganske små justeringer, mens andre har oplevet pludselige stigninger på flere hundrede procent. Alt i alt er resultatet mildt sagt ikke tilfredsstillende, og derfor vil vi også gå meget konstruktivt ind i arbejdet med at få ændret vurderingsmekanismen, så gentagelser kan undgås.

Derfor er vi også medforslagsstiller til den dagsorden, som fru Pia Gjellerup for lidt siden har oplæst ordlyden af.

For os er det vigtigt, at borgernes retssikkerhed bliver langt bedre, at der kommer mere kontinuitet og mindre tilfældighedspræg i vurderingerne, og at klagemulighederne forbedres. Dagsordenens tekst lægger op til drøftelser af alle disse indfaldsvinkler, og det er godt, at så mange af Folketingets partier er enige om, at der må gøres noget.

Dagsordenens ordlyd koncentrerer sig om fremtiden og fremtidens vurderingssystem, og det er også set i det store perspektiv den vigtigste del af opgaven at få skabt grundlaget for en bedre mekanisme i fremtiden.

Men det løser ikke det helt aktuelle problem med de øjeblikkelige skattestigninger, som mange mennesker bliver berørt af som følge af den helt aktuelle 19. alm. vurdering. Den vigtigste faktor i de øjeblikkelige problemer er amternes og kommunernes rolle. Regeringen havde nemlig sikret sig, at eventuelle stigninger i den 19. alm. vurdering ikke ville føre til forøgede kommunale skatter, idet regeringen som bekendt i 1991 indgik en gensidig aftale med kommunerne og amterne om, at skatterne ikke måtte overstige 1991-niveauet. Denne aftale har kommunerne og amterne ikke overholdt, og det finder vi er særdeles beklageligt, for det gør det jo sværere at indgå aftaler i fremtiden, og det er der ingen, hverken kommunerne eller staten, der kan være tjent med.

[Pernille Sams]

Amterne og kommunerne har ansvaret for fordelingen af ikke mindre end to tredjedele af de offentlige ressourcer. De har selvstyre og meget store frihedsgrader, og i modsætning til mange andre lande, som vi normalt sammenligner os med, har kommunerne i Danmark en fri ret til at udskrive skatter inden for lovgivningens rammer. Denne frihed gør det naturligvis nødvendigt med et tæt økonomisk samarbejde mellem stat og kommuner og en samordning af den økonomiske udvikling i de to dele af samfundet. Derfor har regeringen og de kommunale organisationer også samarbejdet og indgået en række gensidigt forpligtende aftaler vedrørende de vigtigste overordnede retningslinjer.

Hovedindholdet af den seneste aftale med kommunerne var, at skatterne skulle sænkes eller som minimum holdes uændret i forhold til 1991-niveauet. Men det er desværre slet ikke det, der er blevet resultatet. Amterne og kommunerne vil næste år opkræve 4 mia. kr. for meget i skatter i forhold til, hvad de har aftalt med regeringen, og det er nok dette tal, fru Kirsten Jacobsen har fået blandet med virkningerne af den 19. alm. vurdering. Under alle omstændigheder er der tale om en meget voldsom overskridelse, og for øjeblikket forhandler regeringen med kommunerne om, hvilke konsekvenser det skal udløse. Vi betragter det i hvert fald med megen alvor, fordi vi finder, det er vigtigt, at skattebyrden ikke stiger, og at vi også i fremtiden kan indgå aftaler med kommunerne.

Af de 4 mia. kr., som kommunerne og amterne vil indkræve for meget næste år, stammer ca. 1,4 mia. fra virkningen af 19. alm. vurdering. Jeg skal ikke her kunne foruddiskontere, hvad resultatet af de nuværende forhandlinger med kommunerne bliver, men vi opfatter det som særdeles vigtigt, at skatterne rent faktisk kommer derned, hvor det var aftalt at de skulle være, og at skatten på bolig ikke stiger.

For så vidt angår amternes lovgivningsmæssige problem, der binder dem til at opkræve 10 promille i grundskyld, ønsker vi det ændret, sådan at det bliver maksimum 10 promille, der må opkræves, og altså frie muligheder for at fastsætte en mindre sats eller eventuelt endda en nulpromille. CD har også stillet et forslag om den sag, som vi støtter, men jeg nævner det her, fordi det er et vigtigt element også i forbindelse med denne debat.

Vi så også gerne, at kommunerne fik mulighed for at gå helt ned til 0 promille i grundskyld og ikke var bundet af det eksisterende minimum på 6 promille. Derfor støtter vi også Kristeligt Folkepartis forslag om denne sag; deres forslag går i den rigtige retning.

For så vidt angår statens merprovenu som følge af, at lejeværdiindtægterne stiger, mener vi, at staten skal leve op til nøjagtig de samme principper, som vi forlanger af kommunerne, dvs. uændrede eller faldende skatter. Derfor har vi også foreslået, at statens merprovenu som følge af den 19. alm. vurdering bruges direkte til nedsættelse af lejeværdien. Det er efter vores opfattelse det eneste reelle udgangspunkt. Derfor beklager vi også meget, at det ikke – i hvert fald ikke endnu – har været muligt at skabe flertal for dette synspunkt.

Alt i alt mener vi, det er helt forkert, at skatten på bolig – det være sig ejerbolig eller lejebolig – nu stiger ganske markant, mens vi arbejder for det modsatte, nemlig faldende skattetryk, mens vi arbejder på at holde inflationen og lønningerne i ro, og mens mange familier i forvejen føler sig meget presset økonomisk og er usikre på fremtiden på grund af den alt for store arbejdsløshed.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vi har nogle korte bemærkninger, først hr. Kim Behnke.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Et gennemgående træk, når Folketinget har boligdebatter og endnu mere debatter om beskatningen af vores boligejere, er, at den konservative ordfører, fru Pernille Sams, i tiden op til debatterne er utrolig aktiv med at sørge for at få publiceret artikler i tidsskrifter, i dagblade osv., der understreger, at i Det Konservative Folkeparti er man imod skatterne, man vil have skattenedsættelser osv. Det er jo da pæne ord, men når det kommer til handling, når vi kommer inden for de tykke mure på Christiansborg, når beslutningerne skal træffes, så deltager Det Konservative Folkeparti i en afværgedagsorden her i dag, som bare går ud på, at »lad os nu se, hvad der sker i fremtiden«.

Fru Pernille Sams havde utrolig meget at fortælle om, hvad der skal ske i fremtiden. Med hensyn til den konkrete situation, de

[Kim Behnke]

mange tusind mennesker, der ikke ved, hvordan de skal skaffe disse 500-600-700 kr. ekstra om måneden i deres husholdningsbudget, havde fru Pernille Sams bare den bemærkning, at kommunerne jo har frihed til at opkræve og udskrive de skatter, de vil.

Men den frihed er jo blevet misbrugt! Kommunerne har misligholdt samtlige de aftaler på skatteområdet, der er indgået. Nu sidder man og forhandler med den selvsamme part, og så skal boligejerne have tiltro til, at det fører noget som helst fornuftigt med sig! Under alle omstændigheder fører det jo ikke det med sig, at der bliver ændret på det girokort, der ankommer i brevsprækken mellem jul og nytår.

Så siger fru Pernille Sams, at Det Konservative Folkeparti eller i hvert fald fru Pernille Sams gerne ville have lejeværdien reguleret, men det var der jo ikke flertal for. Hvorfra ved fru Pernille Sams det? Hvor er det lovforslag, der dokumenterer, at Det Konservative Folkeparti har det synspunkt? Det er jo end ikke fremsat i Folketinget, hvordan kan fru Pernille Sams så sige, der jo ikke er flertal for det, når det ikke engang har været afprøvet her i Folketinget?

Danske boligejere kan ikke bruge det til noget som helst, at fru Pernille Sams bruger sin tid på at skrive læserbreve frem for at medvirke til at få gjort noget ved det her i Folketinget. Det er ikke læserbreve, men lovændringer, der ændrer ved situationen.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg må give hr. Kim Behnke ret. Nu har vi nået grænsen til det hykleriske, og nu var det egentlig på tide, at fru Pernille Sams bekendte kulør.

Fru Pernille Sams er meget dygtig til at fortælle ude i forsamlingshusene og rundt omkring i aviserne, hvad Det Konservative Folkeparti så gerne ville, men der er jo desværre ikke nogen, der stiller lige de forslag, som Det Konservative Folkeparti gerne vil have! Hvad nu, om fru Pernille Sams selv tog sig sammen eller kontaktede nogle af partierne? Det er grænsende til det rene hykleri.

Fru Pernille Sams' tale var delt i to dele – den, der henhørte under statsministeren og bakkede statsministeren op, og så fru Pernille Sams' egen. Jeg er fuldkommen enig med fru Pernille Sams, men jeg er ikke enig med hende i det, hun har skrevet i Jyllands-Posten i dag. Jo, jeg er enig med hende, når hun i overskriften siger, at lejeværdien skal ned, men ikke i de bemærkninger, der følger efter, nemlig at det var der jo ingen, der ville. Det passer ikke.

Jeg skal her på CD's vegne fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget konstaterer, at de negative skattemæssige virkninger af den 19. alm. ejendomsvurdering set i forhold til de foregående års faldende ejendomsværdier ved de årlige reguleringer er af et sådant omfang, at de bør afbødes, pålægges regeringen

- at tilpasse lejeværdibeskatningen for 1992 således, at statens provenu holdes uændret i forhold til seneste årsregulering,
- at gøre de kommunale grundskatter fradragsberettigede fra senest 1994.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 11).

Jeg forventer, at der er almindelig anstændighed fra fru Pernille Sams' side, og at hun stemmer for den dagsorden.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se foran). Dette forslag indgår ligeledes i forhandlingen.

Vi har et par korte bemærkninger mere.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

I disse ligestillingstider tror jeg, formanden vil tillade, at jeg om fru Pernille Sams bringer historien om Dr. Jekyll and Mr. Hyde i erindring.

Det er en notorisk kendsgerning, at man skulle tro, at fru Pernille Sams tilhørte to forskellige partier – ét parti, når hun taler her i folketingssalen med de taler, som regeringen har udstyret hende med, et andet parti, når hun udsender en sværm af pressemeddelelser om alt det gode og alle de velsignelser, regeringen vil bringe ud over boligejerne, og når hun i dagblade, i de elektroniske medier og sågar i alle fagblade til enhver tid hylder de samme principper.

[Kirsten Jacobsen]

Senest siger fru Pernille Sams i nummeret fra november 1992 af bladet Ejendomsmægleren i sit indlæg om Personskatteudvalgets betænkning:

»De boligmæssige konsekvenser af ekspertudvalgets udspil til en ny skattereform er helt uacceptable. Det må vi blankt afvise. Både ejere og lejere vil få væsentlig større boligudgifter, end de har i dag, og når vi så klart præciserede i udvalgets kommissorium, at boligejernes samlede skattemæssige situation ikke måtte forringes, så mente vi det naturligvis.«

Og derfor siger fru Pernille Sams i slutningen, at man skal den modsatte vej, og at de dele, der er foreslået, er lige syge. Og fru Pernille Sams slutter:

»Boligen skal ikke være et beskatningsobjekt. Boligen er den vigtigste fysiske ramme om alle Danmarks familier, og dér har de krav på fred og tryghed. Dette er helt afgørende i forbindelse med nye ændringer, og det må Folketinget som minimum leve op til.«

Og så skal vi høre Det Konservative Folkeparti stemme for denne syltekrukkedagsorden!

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det er jo lidt svært at leve op til alle de fnysende ord og den store adrenalinudpumpning, som de tidligere korte bemærkninger har givet anledning til.

Jeg har blot et enkelt fredsommeligt spørgsmål til fru Pernille Sams. Fru Pernille Sams sagde i sin ordførertale, at vurderingerne ikke passer til lavinflationssamfundet; der er et element af automatik, og det minder om dyrtidsregulering. Jeg tror, det var omtrent sådan, fru Pernille Sams sagde; jeg mener, jeg citerer det nogenlunde ordret. Der var en automatik, som mindede om dyrtidsregulering, og det passede ikke.

Men jeg vil gerne spørge fru Pernille Sams, hvordan det så harmonerer med, at stigningerne landet over er overordentlig forskellige. Der er jo netop ikke tale om nogen automatik. Nogle steder stiger vurderingerne 1 pct., nogle steder stiger de 18 pct. Der er jo ikke tale om automatik. Derfor synes jeg ikke, at sammenligningen fra fru Pernille Sams' side er relevant.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Det kan være svært at nå at svare på alle de korte bemærkninger på én gang, men jeg vil for det første gerne sige, at jeg er glad for, at så mange vil bruge deres taletid til at reklamere for mine standpunkter. Og jeg er glad for, at jeg derved får lov til at gentage dem en gang til og bekræfte, at vi faktisk mener det, som jeg bliver citeret for. Ja, det vil jeg gerne gøre en gang til.

Det, der er det helt morsomme i det her, og som CD og Fremskridtspartiet åbenbart ikke kan tåle, er, at jeg faktisk siger det samme hver gang. Det må være det, der virker frustrerende; jeg står faktisk for den samme holdning, uanset hvor jeg er, og her havde man åbenbart håbet, at jeg ville have sagt noget helt andet end det, jeg siger i aviserne og i artiklerne. Det er nok det, der virker lidt frustrerende. Men det gjorde jeg ikke, og derfor får vi hele denne skov af reaktioner.

Vi har for længst, for flere måneder siden, sagt, hvad vi mener om hele denne sag. Jeg nævnte det også i mit indledende indlæg, nøjagtig som jeg har skrevet i Jyllands-Posten i dag, som der bliver henvist til. Og det ligger nok i virkeligheden ikke så langt fra det, fru Kirsten Jacobsen og fru Bente Juncker mener, men det er måske også derfor, de gerne vil have patent på den holdning.

Vi har med stor beklagelse måttet indse, at der ikke var flertal for disse holdninger, og derfor er vi i dag med i en dagsorden, som koncentrerer sig om det element, der kunne skaffe flertal, fordi det for os at se er bedre end slet ikke at få flertal for noget.

Hr. Kim Behnke kunne slet ikke forstå, at man kunne forhandle uden for Folketingets sal. Han mente, at ting kun kunne gøres ved lovforslag. Jeg mener også, at forhandlinger mellem partierne – som vi har ført i årevis – hvor man kan vurdere, hvorvidt der er flertal for det ene eller det andet, har en ganske væsentlig position i det danske folkestyre.

Og så vil jeg gerne sige om fru Bente Junckers dagsorden – det så næsten ud, som om den var fremsat til ære for os på det tidspunkt, hvor den kom i debatten – at vi er meget positive over for CD's dagsorden.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vi har igen nogle korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg synes, det er helt fint, at fru Pernille Sams har de standpunkter, som CD har, men jeg synes, det er beskæmmende, at man, når man møder op som ordfører for Det Konservative Folkeparti, leverer en tale, der er delt i to dele: en til ære for statsministeren og en til ære for fru Pernille Sams – for det er nemlig det, det handler om: fru Pernille Sams og så selvfølgelig den skrevne og den æterbårne presse. Det synes jeg altså er beskæmmende.

Og jeg forstår ikke, at fru Pernille Sams ikke synes, det er forkert, og at det ikke er en måde, som man kan opføre sig på. Der var så lidt tilbage til fru Pernille Sams, at hun burde have sagt: Enten holder jeg den tale, jeg vil holde som ordfører, eller også er der en anden, der må tage over.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Det, der er galt, er jo netop historien om Dr. Jekyll and Mr. Hyde. Det er jo helt sandt og helt korrekt, at fru Pernille Sams altid siger det samme, altid skriver det samme. Men det, der er galt, er, at når der er en afstemning her i dette Folketing, så stemmer fru Pernille Sams i direkte modstrid med det, fru Pernille Sams har skrevet, og det, hun har fortalt hun mener på det område. Så optræder fru Pernille Sams nemlig som medlem af Det Konservative Folkeparti og ikke som repræsentant for fru Pernille Sams' eget parti. Det er det, der er galt, kort og godt.

Det skisma må fru Pernille Sams jo se at få hjælp med et eller andet sted. Vi andre har lært at leve med det, men de vælgere, der er uden for huset, kan ikke være tjent med denne dobbeltholdning. Det er uanstændigt, særlig når man repræsenterer et regeringsparti.

Fremskridtspartiet er også positivt stemt over for indholdet i CD's dagsorden. Indholdet af den dagsorden står jo i statsministerens svar til mig fra august, og det kan man jo så lægge i, hvad man vil. Men det vil ikke afhjælpe problemet. Det vil give masser af skævheder og vilkårligheder, hvis det skulle gennemføres.

Den eneste måde, man sagligt set kan afbøde virkningerne af den 19. alm. vurdering, er at neutralisere hele vurderingen, for så stiller man alle, som om den ikke var gennemført.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Fru Pernille Sams gjorde meget ud af at fortælle, hvor vigtigt det er, at hun som folketingsmedlem og at politiske partier deltager i forhandlinger uden for folketingssalen for at skabe flertal. Men det var jo ikke det, fru Pernille Sams sagde fra Folketingets talerstol i sit hovedindlæg.

Fru Pernille Sams sagde, at man havde stillet forslag om at få lejeværdien af egen bolig tilbagereguleret med det merprovenu, som staten ville få på grund af den 19. alm. vurdering. Men det kræver et forslag her i Folketinget, for en ændring af konsekvenserne af den 19. alm. vurdering i forhold til lejeværdien kræver en lovændring, og medmindre fru Pernille Sams præsenterer det lovforslag for Folketinget, er det ren og skær vælgergas at stå og sige, at forslaget er fremkommet. Ja, forslaget er fremkommet, men det er det kun i de artikler og de kronikker og de taler, som fru Pernille Sams holder om det her emne.

Det er da rigtigt, som fru Pernille Sams siger, at det er det samme, hun siger hver eneste gang, det er også derfor, jeg indledte min første korte bemærkning med at gøre opmærksom på, at det er beskæmmende, hvordan vi hver evig eneste gang, vi snakker boligbeskatning, skal høre nøjagtig den samme grammofonplade fra fru Pernille Sams om, hvor forfærdeligt det er for boligejerne. Men hvem er det, der tager initiativet? Det er jo ikke fru Pernille Sams. Hvem er det, der forsøger at få hjulpet de titusinder af familier, der står med den ene fod på en tvangsauktion og den anden på et stykke våd håndsæbe? Det er jo ikke fru Pernille Sams. Det er Fremskridtspartiet, og i dette tilfælde også i begrænset omfang CD.

Så hvad angår det at stå og referere mine standpunkter, må vi jo spørge statsministeren: Er statsministeren enig med fru Pernille Sams? Ellers har man da et kommunikationsproblem internt i Det Konservative Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Fru Bente Juncker mener, det er forkert, at

[Pernille Sams]

jeg siger, hvad jeg mener, og hvad jeg har sagt før, og hvad jeg også mener i morgen. Fru Bente Juncker siger, det er forkert, at jeg ikke bare refererer det, som statsministeren sagde i sin tale.

Jeg kan godt forstå, at det havde været rart for fru Bente Juncker, hvis vi bare sagde det samme, for så var der jo ikke så meget at diskutere, kan man sige, men jeg kan jo ikke tale på regeringens vegne, og i regeringen har det åbenbart endnu ikke kunnet lade sig gøre at skabe en bredere opbakning bag de ideer, som vi i Det Konservative Folkeparti går ind for, f.eks. at merprovenuet af lejeværdien skal bruges til en nedsættelse af lejeværdien.

Men det ændrer ikke på, at den konservative folketingsgruppe ønsker, at vi skal leve op til det samme princip, som vi forlanger af amter og kommuner, nemlig uændrede eller faldende skatter. Og det nytter ikke noget, at hr. Kim Behnke står her og forsøger at tage patent på at være boligejervenlig, for sådan er virkeligheden ikke. Jeg tror, hr. Kim Behnke er ekspert i vælgerbedrag.

Vi har foreslået, at man skulle bruge provenuet fra lejeværdien til en nedsættelse af lejeværdien, og det står vi ved. Hr. Kim Behnke kan slet ikke forstå, at man kan stille et forslag uden at lave sådan et parade forslag som dem, Fremskridtspartiet plejer at excellere i, men den slags paradeforslag arbejder vi andre normalt ikke med. Vi arbejder med det her, ligesom vi arbejder med alle vores andre forslag, dvs. vi forsøger at få et flertal for dem, og det forsøger vi efter bedste evne og af vort mest ærlige hjerte i denne sag, fordi vi mener, det er rigtigt.

Og så til fru Kirsten Jacobsen, som siger, at jeg ikke stemmer i overensstemmelse med min tale. Jo, det gør jeg netop lige præcis. Jeg sagde i min tale, præcis hvad jeg mente, og det er nøjagtig sådan, vi stemmer, og det er, nøjagtig som den konservative folketingsgruppe ønsker at vi skal stemme, og som vi har stået for i hele denne debat.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vi har igen nogle korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Nu synes jeg, det bliver interessant. For det, den konservative ordfører sagde, var faktisk: Vi bakker ikke regeringen op i denne sag. Det var det, fru Pernille Sams sagde. Det var helt tydeligt det, fru Pernille Sams sagde.

Jeg hørte endda fru Pernille Sams sige, at man stemte for den dagsorden, som fru Pia Gjellerup havde fremsat, men det er måske også nu gledet af vejen efter disse korte bemærkninger. Jeg synes, det er helt uhørt, at et regeringspartis ordfører ikke bakker regeringen op. Det har vi dog altid gjort, da vi var i regering, selv om sagerne så nok så håbløse ud.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Nu bliver det jo næsten for morsomt. At påstå, at man stemmer i overensstemmelse med det, man siger, efter at man har stået og sagt, at man kan stemme for og er medforslagsstiller til den dagsorden, som fru Pia Gjellerup har fremsat, når man lige har sagt, at boligejerne ikke skal være noget skatteobjekt, at Danmarks familier skal kunne leve i fred og tryghed for denne her skatteulv, og at grunden til, at man nedskød Personskatteudvalgets boligpolitiske del, var, at boligejernes samlede skattemæssige udgifter ville stige! Når man ved, det er en kendsgerning, at regeringen og kommunerne ikke har fået denne aftale i stand, og man ved, at konsekvensen er, at der skal pålægges ejere af fast ejendom en ekstra skat fra næste år på 4 mia. kr., så er det, man vil gøre i den anledning, at tage en drøftelse med kommunerne om de fremtidige administrative opgaver i vurderingsorganisationen og noget, man vil gøre for 1995, samt en ændring af vurderingssystemet!

Der er ikke ét ord i denne dagsorden, der taler om, hvordan man vil afværge den lavine af tvangsauktioner, som vil blive resultatet af, at den 19. alm. vurdering bliver gennemført i sin fulde konsekvens, og det er det, der gør fru Pernille Sams' tale og så hendes optræden, når hun stemmer, til to vidt forskellige ting. Det kan selv ikke fru Pernille Sams bortforklare, uanset om hun ville tage Dr. Jekyll eller Mr. Hyde i hånden.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Der er sikkert nogen, der på et eller andet

[Kim Behnke]

tidspunkt har givet fru Pernille Sams det lidt fejlagtige indtryk, at det bedste forsvar er et angreb, for har man hørt magen til vrøvl? Fru Pernille Sams går herop og påstår, at jeg og Fremskridtspartiet skulle være eksperter i at begå vælgerbedrag! Dér må jeg bede fru Pernille Sams om at komme med, skal vi sige, fem eksempler. Hvis ikke det kan lade sig gøre, så tre eksempler eller i hvert fald i det mindste ét eksempel på, at Fremskridtspartiet har begået vælgerbedrag. Det har vi selvfølgelig ikke, og derfor er det en uhørt bemærkning.

Men jeg forstår godt, fru Pernille Sams har behov for at komme med uhørte bemærkninger, for fru Pernille Sams er selvfølgelig trængt. Fru Pernille Sams er meget, meget angst for, at vi i Fremskridtspartiet skal begynde at citere alle de taler, fru Pernille Sams har holdt her fra denne talerstol, alle de læserindlæg, fru Pernille Sams har begået på boligområdet i de senere år, og sammenligne dem med præcise, konkrete afstemninger i folketingssalen, når ændringsforslag, når lovforslag eller beslutningsforslag, når dagsordener har været til afstemning. For der er en kæmpe kløft, der er en afgrund af forskel i de synspunkter, fru Pernille Sams mundtligt og skriftligt redegør for, og så de konkrete afstemninger.

Men i et forsøg på at lægge røgslør ud over disse for fru Pernille Sams meget kedelige kendsgerninger kommer hun med en påstand om, at Fremskridtspartiet excellerer i vælgerbedrag. Det er der ingen eksempler på.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Fru Pernille Sams for en afsluttende kort bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Fru Bente Juncker sagde, at jeg sagde, at vi ikke bakkede regeringen op. Det må jeg tage meget stærkt afstand fra. Fru Bente Juncker har åbenbart hørt, hvad hun ville, og ikke hvad jeg sagde, for det sagde jeg i hvert fald ikke.

Jeg sagde – og jeg kan citere det nogenlunde, for jeg havde skrevet det ned i hånden – at i regeringen havde det åbenbart endnu ikke kunnet lade sig gøre at skabe en bredere opbakning bag de ideer, som jeg bl.a. nævnte om merprovenuet af lejeværdien, som vi mener skal bruges til lejeværdinedsættelser. Men jeg sagde bestemt ikke, at vi ikke bakkede regeringen op.

Jeg kan godt forstå, at fru Bente Juncker gerne ville have, at det var sådan, men jeg mener nu altså ikke, at det skal være sådan, at fordi vi er i regering, så afskriver vi os som medlemmer af den konservative folketingsgruppe fra at have holdninger i folketingsgruppen. Jeg mener, vi har lov til at arbejde for vores holdninger, og det vil jeg fortsat forfægte.

Hr. Kim Behnke kunne ikke forstå, at jeg ikke følte mig meget trængt, fordi han mente, at han kunne referere en masse ting – hvad han godt nok ikke gjorde, men han mente, han kunne gøre det – hvor jeg modsagde mig selv. Dertil vil jeg bare sige, at jeg ville ønske, hr. Kim Behnke fandt nogle af alle disse ting frem, for sagen er nemlig, at jeg ikke modsiger mig selv. Der er en helt klar rød tråd i det her, og den går på nøjagtig det, som jeg sagde i min ordførertale her i dag.

Og når jeg siger, at Fremskridtspartiet laver paradeforslag, så er det, fordi man meget ofte ser fuldstændig bort fra, om de bliver vedtaget eller de ikke bliver vedtaget, eller hvad der sker med dem. Det vigtigste for Fremskridtspartiet er, at man markerer sig. Dér er det, at vi andre måske har en anden vægtning. Vi synes måske, det er vigtigere, at tingene bliver vedtaget.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vi går så tilbage til ordførerrækken.

Mejdahl (V):

Forespørgslen, som er stillet til statsministeren af Fremskridtspartiet, tager som udgangspunkt, at regeringen vil gøre et eller andet over for ejere af fast ejendom i forbindelse med 19. alm. vurdering.

Statsministeren har nu svaret på, hvad regeringen har tænkt sig at gøre i så henseende, og jeg skal på Venstres vegne sige statsministeren tak for svaret og samtidig komme med nogle kommentarer til den debat, som forespørgslen rejser.

Dansk økonomi er i fuld gang med at omstille sig fra en periode med høj rente og høj inflation til en forhåbentlig lang periode med lavere rente og lav inflation. Samtidig har dansk økonomi i de senere år været karakteriseret af en lav vækst.

[Mejdahl]

Disse omstændigheder har måske i særlig grad været med til at skærpe interessen for og opmærksomheden om den 19. alm. vurdering, som er den første almindelige vurdering, vi har haft i omtalte periode, altså perioden med lav rente og lav inflation, fordi der denne gang er gået seks år imellem vurderingerne. Tidligere tiders inflation har vel fået en og anden ejendomsbesidder til at ræsonnere som så, at inflationen snart ville indhente den stigning, som han måske nok syntes var for høj; sådan er det ikke mere.

Det er vel også første gang i mands minde, at en almindelig vurdering generelt set er lavere, end den foregående almindelige vurdering var. Det er kun i seks skyldkredse, at der har været en stigning i forhold til 18. almindelige vurdering, og disse stigninger er fra 2-4 pct. Jeg er fuldt opmærksom på, at der fra årsomvurderingen i 1991 til nu har været stigninger på fra 1-20 pct. i de enkelte skyldkredse. De ekstremt store stigninger, som kan skyldes fejl, ser jeg i denne forbindelse bort fra; dem må klageinstanserne tage sig af.

En del af utilfredsheden med den 19. almindelige vurdering hænger sandsynligvis også sammen med, at det umiddelbart er svært at forstå, at den 19. almindelige vurdering for 1992 stiger i forhold til den offentlige årsregulering for 1991, samtidig med at salgspriserne på fast ejendom i bedste fald er uændrede eller svagt vigende, men hvis man sammenligner den 19. almindelige vurdering med den 18. almindelige vurdering fra 1986, vil den 19. almindelige vurdering mange steder i landet være lavere; i nogle områder af landet er den 17-20 pct. lavere end i 1986.

Den 19. almindelige vurdering afspejler altså udmærket udviklingen i markedspriserne fra 1986 og frem til i dag, men derimod har de mellemliggende årsreguleringer efter en generel vurdering måske i nogle tilfælde været for lave, selv om der selvfølgelig findes en del tilfælde, som fraviger.

Når den 19. almindelige vurdering har givet anledning til utilfredshed og en del debat i medierne, hænger det naturligvis sammen med, at såvel ejendomsskatter som lejeværdi af egen bolig beregnes på grundlag af den offentlige vurdering. Det er altså ikke værdistigningen i sig selv, der er problemet for ejerne af fast ejendom – tværtimod – men derimod stigningen i skatterne som følge af den. Der er mange boligejere, der bl.a. af de årsager, som jeg nævnte indledningsvis, føler stramningerne. Jeg vil i den anledning minde om, at Venstre lægger vægt på de foranstaltninger, som allerede er under forberedelse; her tænker jeg på de øgede lånemuligheder som følge af liberaliseringen af realkreditloven og tilskudsordningen til forbedringer, som vi gerne ser afløst af en fradragsordning, forudsat at vi kan opretholde en forenklet selvangivelse.

Venstre kan naturligvis ikke have noget imod, at værdien af fast ejendom stiger. Det er jo udtryk for en velstandsstigning og for, at efterspørgslen efter fast ejendom stiger. Venstre vil derimod gerne se på beskatningen af fast ejendom, og jeg skal ligesom statsministeren beklage, at aftalen med kommunerne på dette område ikke kunne overholdes. Skal den hidtidige model om frivillige aftaler have bærekraft i fremtiden, og det synes Venstre den skal, må det også være en forudsætning, at der er en høj grad af sammenhæng mellem aftale og resultat, og jeg håber også, at kommunerne under de drøftelser, der nu er indledt mellem regeringen og kommunerne om resultatet af kommuneaftalen fra i sommer, vil være enige heri; 4 mia. kr. i overskridelse er meget, det er også for meget.

I forlængelse heraf skal jeg sige, at Venstre gerne medvirker til at sænke det interval på mellem 6 promille og 24 promille, som kommunerne har at bevæge sig inden for. Der er ca. 100 kommuner, der har en grundskyldpromille på 6, og som derfor ikke kan sænke den yderligere efter de gældende bestemmelser, men vi ser gerne, at der bliver mulighed for slet ikke at opkræve kommunal grundskyld. Når det er sagt, skal jeg også tilkendegive, at vi i Venstre naturligvis er optaget af, at den offentlige vurdering er så omhyggelig og præcis som muligt. Det er vigtigt for os, når vurderingerne bruges som grundlag for at opkræve ejendomsskat og lejeværdi af egen bolig. Det dagsordensforslag, som vi er medforslagsstillere til, opfordrer da også regeringen til at forbedre den offentlige vurdering.

Den første pind i dagsordensforslaget er nødvendig, fordi der ved lovændringen i folketingssamlingen 1989-90 blev gennemført en midlertidig ordning med henblik på 19. almindelige vurdering pr. 1. januar i år.

[Mejdahl]

Den anden pind om gennemførelse af årlige vurderinger fra 1995 vil give et mere jævnt pres på vurderingsmyndighederne, og der bliver klagemulighed, hvilket årsreguleringen ikke giver; årlige vurderinger skulle også helst give færre klager totalt set.

Den tredje pind forudsætter en styrkelse af Landsskatterettens ressourcer for at nedbringe den gennemsnitlige sagsbehandlingstid, og den fjerde pind skal sikre, at ejerne af fast ejendom får information om, hvilke vurderingsprincipper der er fulgt for den enkelte ejendomstype eller det enkelte vurderingsområde.

I Venstre betragter vi disse forslag som en væsentlig forbedring af det offentlige vurderingssystem. Vi tror, det vil give en mere præcis vurdering fremover og dermed også større tilfredshed og tryghed ved de fremtidige offentlige vurderinger, og med statsministerens løfte om, at man i de kommende skattereformforhandlinger vil sikre, at der ikke sker forringelser af boligejernes samlede skattemæssige situation, synes Venstre, at dagsordenen er et rigtigt svar på forespørgslen. Lykkes det at sænke skatteprocenterne, hvad Venstre meget håber, må der også ses på lejeværdien af egen bolig, så der opretholdes en balance mellem ejere og lejere.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Jeg var noget skuffet over hr. Mejdahls indlæg, for jeg havde forventet, at den tidligere Løgstørborgmester i Folketinget havde sagt noget helt konkret om det, vi faktisk taler om.

Jeg føler, at de fleste ordføreres tale – jeg kunne starte helt ved Socialdemokratiet – er mere eller mindre sort for befolkningen, for det, sagen drejer sig om i realiteternes verden, er, at der i 1993 bliver opkrævet masser af millioner af kroner – et trecifret millionbeløb – på grund af denne ejendomsvurdering. Jeg har lyst til at nævne tal – den ulejlighed er der endnu ingen af ordførerne der har gjort sig: Den omstændighed, at amterne fortsat må opkræve 10 promille, har betydet, at danske amtskommuner må opkræve 385 mio. kr. ekstra i grundskatter i 1993. Det kan man ikke bebrejde dem, for loven siger, at de skal opkræve 10 promille, men man kunne have forventet, at regeringen havde taget amterne i hånden og havde sagt, at de skulle sætte deres personskatter ned, når der nu ikke er lovgrundlag for at nedsætte ejendomsskatterne.

Jeg kan fortælle Folketinget, at disse 385 mio. kr. er 0,3 pct. af amtsbeskatningen, hvortil kommer, at amterne i forvejen har sat skatten op med 0,1 pct., så det er faktisk 0,4 pct., amterne har skovlet ekstra ned i kassen.

Jeg har tidligere sagt det og vil her ganske kort gentage, at jeg synes, regeringen med statsministeren i spidsen har sovet mere eller mindre i timen. Man vidste, at disse vurderinger fandt sted, man vidste også, at de ville betyde en stærk forhøjelse af grundværdierne, desuagtet gjorde man intet for at forhindre, at kommuner og amter gik i gang med at tage selv. Hvad vil der ske, når der skal indgås en kommuneaftale for 1994? Så vil kommunerne og amterne påberåbe sig, at de nu er vant til at få det og det provenu ind, og det bliver dermed i realiteternes verden næsten umuligt at få dem til at nedsætte skatterne for 1994.

Jeg synes, jeg kunne have forventet, at hr. Mejdahl som en tidligere kompetent kommunalpolitiker var kommet ind på disse helt jordnære, centrale problemer, som jeg tror befolkningen virkelig sukker efter at få noget at vide om.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Efter at have hørt både statsministeren og begge regeringspartiernes ordførere står man her tilbage med et dagsordensforslag fremsat af fru Pia Gjellerup, og det er den indsats, regeringen sammen med Socialdemokratiet, SF, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti vil tilbyde de danskere, som bliver ramt af denne skattestigning på 4 mia. kr.

Det gør man, samtidig med at der gives 2 mia. kr. til Østlandene, 20 mia. kr. til flygtninge og asylansøgere og 1 mia. kr. pr. år til Færøerne, der sågar lige har fået 500 mio. kr. ekstra i år. Vi sidder faktisk tilbage med de udstødte danskere – dem skal vi også behandle i et særligt punkt lidt senere – men det er faktisk hele den danske befolkning, som efterhånden er udstødt, og det er samtlige partier i Folketinget minus Fremskridtspartiet, der synes, at den danske befolkning, som knokler hver dag for at få tingene til at hænge sammen, og som skal betale til alle disse udenlandske projekter og mennesker, nu også skal finde sig i, at der til næste år skal opkræves 4 mia. kr. mere i skat.

[Kirsten Jacobsen]

Statsministeren har nu accepteret, at et alternativt flertal i Folketinget har overtaget udenrigspolitikken, og med dette dagsordensforslag kan vi se, at et alternativt flertal i Folketinget også har overtaget boligpolitikken og skattepolitikken. Jeg vil så spørge statsministeren, om det alternative flertal også overtager finanspolitikken. Det kan godt være, at regeringens tolerancetærskel er meget høj, men jeg er nødt til at sige til statsministeren, at Fremskridtspartiets tolerance over for at lade danske skatteydere betale snart er opbrugt.

(Kort bemærkning).

Mejdahl (V):

Hr. Poul Nødgaard var skuffet over, at jeg ikke talte mere konkret, underforstået, at jeg tilsluttede mig det dagsordensforslag, som Fremskridtspartiet havde fremsat. Hr. Poul Nødgaard beskyldte mig endda for at tale sort og følte, at jeg burde have beskæftiget mig mere med nogle jordnære problemer.

Jeg vil godt minde hr. Poul Nødgaard om, at forretningsgangen er den, at regeringen nu har indledt forhandlinger med de kommunale organisationer for at finde ud af, hvordan man kommer ud af den knibe, som man er i, fordi aftalen ikke er holdt. Hvis regeringen skal have Folketingets hjælp, underforstået, hvis der skal lovgives på området, må den spille ud. Jeg må henholde mig til, at forretningsgangen er sådan, og den har jeg ikke i sinde at bryde.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Fremskridtspartiet har heller ikke tænkt sig at bryde forretningsgangen, men den aftale, som blev indgået mellem regeringen og kommunerne, omfattede andet end det, vi taler om i dag, og det er lang tid siden – mere end et halvt år – at en anden del af aftalen blev brudt, nemlig om de ekstra bloktilskud på 280 mio. kr. til hjemmehjælp, som regeringens socialminister selv siger at det er tvivlsomt bliver brugt til formålet.

Så jeg må spørge hr. Mejdahl: Hvorfor i alverden indledte man ikke forhandlinger med kommunerne dengang, så kunne man måske have opnået, at kommunerne i det mindste havde overholdt aftalen om at holde skatterne i ro? Hvorfor i alverden indleder man forhandlinger, efter at skaden er sket og barnet er dødt?

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Det er da godt, at jeg ikke sidder som medlem af et parti, der er i regering, hvis det, hr. Mejdahl sagde, betyder, at man som medlem af Venstre faktisk ikke har nogen ret til som ordfører at gøre rede for, hvad man mener; det er, ligesom man fuldstændig har solgt sin sjæl til regeringen. Jeg går da ud fra, at partiet som sådant, også fra Folketingets talerstol, må markere en klar holdning til de problemer, som vi drøfter.

Jeg vil godt spørge hr. Mejdahl sådan lige fra mit hjerte og ind til hr. Mejdahls hjerte, om hr. Mejdahl ikke synes, at Folketinget burde være indkaldt i august-september, da man virkelig blev klar over, hvor alvorlig denne vurdering var. Vi er dog ikke længere væk i dette land, end at vi i løbet af få timer kunne være kommet til Christiansborg og have fået sat den ejendomsvurdering på plads i relation til de plagede skatteydere, som nu skal betale disse gigantiske skatteforhøjelser.

Jeg må også sige, som det er sagt tidligere på dagen, for jeg tror nemlig ikke, at mange er klar over det – Socialdemokratiet er i hvert fald slet ikke – at der i virkeligheden intet skal til for at få læsset til at vælte for rigtig mange danskere, og lige præcis disse forhøjelser, som vi taler om her, kan i høj grad bidrage til at få læsset til at vælte for bl.a. parcelhusejere. Jeg kan fortælle, at jeg taler med rigtig mange mennesker, og ud fra deres budgetter ved jeg, hvor hårdt trængt de er. De har i hvert fald ikke brug for de forhøjelser, som der her lægges op til, og derfor synes jeg, at Folketinget burde have været indkaldt i sommer og have sat alle disse ting på plads. Jeg anerkender aldrig nogen sinde forklaringen om, at regeringen ikke var klar over, at disse ejendomsvurderinger ville stige, som tilfældet var. Hvis de bare havde spurgt de forskellige vurderingsformænd, som arbejdede med disse vurderinger, havde de fået en klar oplysning om, at grundværdien ville stige disse 17-18 pct. på landet og 30-40 pct. i Københavnsområdet.

Jeg synes simpelt hen, at det er folkestyrets fallit, at disse ting ikke er sat på plads på en kompetent måde; det havde tjent Folketinget til ære.

(Kort bemærkning).

Mejdahl (V):

Hr. Poul Nødgaard er så bekymret for, om jeg skulle have solgt min sjæl til regeringen. Hr. Poul Nødgaard overvejer slet ikke, at det kunne træffe, at parti og regering var enige, og det er vi om proceduren. Jeg er uenig med hr. Poul Nødgaard i, at Folketinget burde have været indkaldt i august-september; deadline – altså sidste dato, hvor kommunerne skulle have deres budgetter færdige – var 15. oktober, og det må være rimeligt at vente med at skride ind, indtil budgetterne er færdige.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Nu står verden altså ikke mere! Jeg synes, det er helt fantastisk, at en tidligere kompetent nordjysk borgmester kan stå frem og sige, at kommunerne først skulle have budgetterne sat på plads. Folketinget skulle tværtimod, inden disse budgetter blev sat på plads, have sagt, at på grund af det, der er sket med ejendomsvurderingerne, er vi nødt til at gøre sådan og sådan, promillen skulle være sat ned osv. Ulykken er netop sket ved, at alle kommuner og amtskommuner har fastsat deres 1993-promiller og -procenter, så intet er til at ændre for 1993. Jeg sagde tidligere, og jeg vil godt bede hr. Mejdahl om at bekræfte det, at det nu bliver meget vanskeligt at få kommuner og amtskommuner til at forstå, at de pludselig skal ned på 1992-niveau. Jeg synes, at det er en hån mod Folketinget, at hr. Mejdahl sagde, at man skulle se budgetterne, inden de vedtoges. Det var tværtimod det, man ikke skulle have set, således at kommunerne og amtskommunerne var blevet klar over, at der skulle andre boller på suppen i denne sag; skatterne skulle holdes i ro, og det blev de ikke bl.a. takket være hr. Mejdahl.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Den 15. oktober er i sandhed en interessant dato, og indtil hr. Mejdahl bragte mig på rette spor, havde jeg da helt glemt den interesse, den dato har for denne sag. Den 15. oktober var også sidste frist for at indsende klager over disse ejendomsvurderinger, vi nu taler om, og det kunne ligne en tanke, at den dato faldt sammen med den dag, hvor kommunerne havde lavet deres budget, for så kunne folk jo ikke nå at klage, når de opdagede, at kommunerne ikke havde fulgt aftalen; derfor vil jeg gerne spørge, om man vil udskyde klagefristen. Jeg har tidligere spurgt statsministeren, der svarede, at det ikke var nødvendigt, fordi der i vurderingsloven var mulighed for, at de lokale vurderingsmyndigheder kunne tage klager indtil to måneder efter, at klagefristen var udløbet, dvs. indtil 15. december. Med det dagsordensforslag, som det ser ud til at Folketinget vedtager, ville den mindste lille hjælpende hånd, regeringen kunne række ejerne af fast ejendom i Danmark, være at afgive et løfte i Folketinget om, at man vil opfordre de lokale vurderingsmyndigheder til at acceptere alle klager over den 19. alm. vurdering, som indkommer inden den frist, der er angivet i vurderingsloven som sidste frist, nemlig den 15. december. Jeg vil meget gerne her have et svar på, om regeringen dog trods alt vil hjælpe så lidt.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Hr. Mejdahl, og det er så den afsluttende korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Mejdahl (V):

Den betydning, som fru Kirsten Jacobsen tillagde datoen den 15. oktober, skal i hvert fald ikke stå uimodsagt. Om der er sammenfald mellem datoen for kommunernes budgetvedtagelse og klagefristen for ejendomsvurderingerne, skal jeg ikke kunne sige, men det, som den enkelte borger i givet fald skal klage over, er vedkommendes ejendomsvurdering, og det er ikke en aftale, som er indgået i sommer mellem regeringen og de kommunale organisationer, så de to ting har i hvert fald ingenting med hinanden at gøre.

Jes Lunde (SF):

Ejendomsskatterne er efter SF's opfattelse nødvendige skatter. Generelt er det rimeligt, at vi opkræver ejendomsskatter, fordi vi har nogle offentlige udgifter, som vi skal have finansieret, og generelt er det også sådan, at ejendomsskatterne er socialt rimelige. Normalt er det sådan, at jo højere ejendomsskat, der på-

[Jes Lunde]

lignes, jo højere betalingsevne er der også hos folk, og så udmærker ejendomsskatterne sig i øvrigt ved at være meget grænsehandelssikre. Det er nogle af de skatter, vi er sikre på at kunne blive ved med at opkræve, så vi synes ikke, at der er grund til den larm, som Fremskridtspartiet laver, og den lyst til indgriben i disse ting, som det lægger op til i dag.

Vi er klar over, at de øgede vurderinger giver kommunerne et øget skatteprovenu, og man kunne selvfølgelig sige, at hvis ejendomsskatterne er gode skatter, kunne kommunerne til gengæld nedsætte personskatterne, når de nu fik et øget provenu ind på ejendomsskatterne. Det synes vi da ville være udmærket, for vi synes nemlig, at det er en god idé at få sænket personskatterne i Danmark, som er meget høje, og i stedet forhøje f.eks. ejendomsskatter og miljøafgifter, men vi har stor forståelse for, at kommunerne ikke har råd til at sænke deres andel af personskatterne i øjeblikket, for regeringen har mishandlet kommunerne i ganske mange år. Kommunerne står med nogle kolossale opgaver, og de er meget økonomisk pressede, de tvinges i øjeblikket til i forbindelse med deres budgetter at afskedige folk; bagefter får de så øgede udgifter til arbejdsløshedsbekæmpelse, så det kører i ring for kommunerne. Situationen er så slem i øjeblikket, at hver syvende ansat i kommunerne er en, der er i jobtilbud el. lign., og på den baggrund kan man altså ikke bebrejde kommunerne, at de ikke har mulighed for at sænke deres skatter.

Det Økonomiske Råd har lige her til formiddag offentliggjort en rapport, hvoraf det fremgår, at det vil blive endnu værre. Det Økonomiske Råd skønner, at arbejdsløsheden næste år bliver på 330.000, hvis ikke Folketinget ændrer politik, så man skal ikke skyde på kommunerne i denne sag. Man skulle snarere skyde på Folketinget, for det er folketingsflertallet, der ikke gør en ordentlig indsats mod arbejdsløsheden, og det er kilden til problemerne, ikke de mindre ting, som Fremskridtspartiet tager op i denne debat.

Lad mig vende tilbage til ejendomsvurderingerne med at sige, at det er svært generelt at vurdere, om de procenter, der er lagt op til, er rimelige. Jeg kan da fortælle Fremskridtspartiet, at min egen ejendomsvurdering såmænd er steget fra 1991 til 1992 med hele 40 pct., og det er selvfølgelig ærgerligt, fordi jeg så må betale noget mere i lejeværdi og i ejendomsskat, men jeg har nu alligevel ikke tænkt mig at klage, for ejendomsvurderingen ligger stadig væk under den pris, jeg kunne forestille mig at sælge for, og det tror jeg gælder for ganske mange, og så har de i hvert fald ikke nogen grund til at klage.

Hvis der er andre, der er blevet forkert behandlet, og jeg er sikker på, at fru Kirsten Jacobsen har et stort arsenal af eksempler på underlige vurderinger, er der en klageadgang i systemet. Det er klart, at systemet ikke er ufejlbarligt, og når der skal vurderes så mange ejendomme, sker der fejl, men dem har vi lige præcis klagesystemet til at opfange. Så jeg synes da, det er helt fornuftigt, at de folk, som fru Kirsten Jacobsen fremdrager, klager de steder, hvor man nu skal klage, og at deres sag så bliver behandlet. Jeg er sikker på, at man så f.eks. finder frem til en ensartet vurdering af ensartede lejligheder eller en ensartet vurdering af steder, hvor man f.eks. har den samme procentuelle andel af en jordlod. Der vil altid forekomme fejl, men de bliver rettet, når der klages på rette sted.

Men der er nogle ting, som vi godt kan tage fat på at lave bedre i dette system. Vi kan sørge for en hurtigere sagsbehandling af folks klager, og derfor er vi også indstillet på at afsætte flere ressourcer til Landskatteretten. Vi kan lave systemet om, så vi får årlige vurderinger, det vil styrke borgernes retsstilling, at de har mulighed for at klage hvert eneste år, hvis de skønner, at de er blevet forkert behandlet, og ikke som nu, hvor en fejl, der ikke bliver påklaget, kan have virkning 4-5 år ud i fremtiden, indtil man kommer til den næste ordinære vurdering.

Vi synes også, det ville være godt med en bedre information af skatteyderne, så de får forklaret, hvorfor skatteansættelsen er blevet, som den er. Så vi synes, det er et godt dagsordensforslag, der er fremsat af et flertal af partier, og vi kan selvfølgelig støtte at det bliver resultatet af den debat, der er rejst i dag.

Fru Kirsten Jacobsen beskæftiger sig også mere generelt med, at boligmarkedet er meget elendigt i øjeblikket, og at der er truende tvangsauktioner mange steder, og jeg er fuldstændig enig i, at vi har en meget håbløs situation på boligmarkedet, og at der er behov for en politisk afklaring. De lave priser, der er i

[Jes Lunde]

øjeblikket, de tvangsauktioner, det kan give, og de situationer, hvor folk bliver insolvente, hænger selvfølgelig noget sammen med skattelovgivningen – rentefradrag og sådan noget – men hænger altså også sammen med inflation og rente.

SF mener, at det bedste ville være, hvis vi kunne fastholde rentefradragets værdi for eksisterende fastforrentede lån, sådan at de gradvis bliver aftrappede, og vi har foreslået, at man kunne lave et rentefradragsloft på 100.000 kr. pr. person, som man så kunne aftrappe over 20 år; det ville friholde alle boliger op til et endda meget pænt niveau, mens man efterhånden fik det afviklet og fik lagt en langsigtet plan for, hvad der skal ske på området.

Det værste, man kan gøre for boligmarkedet, er at indføre chokindgreb; hvis der kommer rygter om fremtidige indgreb på markedet, falder priserne med det samme. Derfor er det på tide, at vi sætter os sammen og får forhandlet en langsigtet skattereform, så man ved, hvilke regler der kommer til at gælde på boligmarkedet, og vi er meget indstillet på, at den løsning, vi skal lave, skal kunne bæres af markedet; det kan ikke nytte, at vi skubber flere ud i tvangsauktioner. Tvangsauktionerne rammer hyppigst unge familier, måske oven i købet familier, der sidder med en stor forsørgerbyrde, og det er menneskeligt urimeligt, at det er dem, der skal være i en usikker situation. Det er urimeligt, hvis det er dem, der netop burde have trygge rammer om deres tilværelse, der må gå fra hus og hjem.

En anden del af det er en lille smule sværere at tackle, og det er det forhold, at vi har en utrolig høj realrente. Renten minus inflation er virkelig historisk høj i øjeblikket, og den er også så høj, at det er uholdbart. Den realrente, man har i et samfund, det afkast, man kan få af passive investeringer, burde svare til samfundets fremtidige økonomiske vækst, sådan at der er et vist rimeligt forhold mellem opsparing og de materielle goder, der produceres, men sådan er det ikke i øjeblikket. Realrenten er så høj, at det er uholdbart, og det klemmer livet ud af forgældede mennesker og f.eks. nye husejere; det hæmmer i øvrigt også investeringer i produktionen, og det kan være med til at forstærke den økonomiske krise og arbejdsløsheden.

Så også dette er der grund til at kigge på, og det er så et spørgsmål om at ændre den rentepolitik, som Danmark fører i øjeblikket, hvor vi i kraft af, at regeringen synes, det er væsentligt at have fuldstændig frie kapitalbevægelser, og i kraft af, at regeringen lægger vægt på, at der optages store lån i udlandet, og at udlandet frit kan købe danske obligationer med en høj pålydende rente, får et ganske højt renteniveau, og kombineret med den lave inflation gør det altså livet så surt for mange boligejere, at det kan være svært for dem at få tingene til at hænge sammen; men det er en lidt større sag.

Jeg ville bare med dette indlæg understrege, at vi er enige med Fremskridtspartiet i, at situationen for mange boligejere er meget trængt, vi er også enige i, at det er noget, der skal indgå meget grundigt i vores overvejelser, når vi forhandler en skattereform, hvorimod vi ikke synes, at der i øjeblikket er nogen grund til at gribe ind over for ejendomsskatterne. Det er nødvendige skatter for samfundshusholdningen, og hvis kommunerne skal have mulighed for modgående at lempe på personskatterne, kræver det altså, at der føres en helt anden politik over for kommunerne end den, flertallet herinde vil føre, og Fremskridtspartiet har jo ikke holdt sig tilbage. Fremskridtspartiet er med i det flertal, som har været med til at mishandle kommunerne økonomisk og presse dem i en sådan grad, at de i øjeblikket ikke har noget valg, men er nødt til at modtage de nye skatter, de får, med kyshånd som en mulighed for dog at undgå nogle af de fyringer, som ellers ville blive konsekvensen af de kommunale budgetter.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Jes Lunde erklærede, at ejendomsskatter er gode skatter, og derfor var der ingen grund til at gøre noget ved den seneste vurdering.

Hr. Jes Lunde tager grundigt fejl, for det, debatten i dag handler om, er ikke, hvorvidt vi skal afskaffe ejendomsskatterne eller ej – det kan vi tage en diskussion om en anden dag. Det, det handler om, er, hvorvidt det grundlag, man betaler skatterne på, er korrekt eller ikke, om vurderingen af den faste ejendom, der skal betales skat af, er korrekt. Jeg går da ud fra, at hr. Jes Lunde er enig med Fremskridtspartiet i,

[Kim Behnke]

at det hører ingen steder hjemme, hvis vurderingen er forkert.

Hr. Jes Lunde var så i det ideologiske hjørne og sagde, at han var helt sikker på, at ejendomsskattebetalingen også stod mål med betalingsevnen. Vil hr. Jes Lunde så ikke forklare, hvordan følgende kan lade sig gøre: Det sted, hvor jeg bor, der er 15 ens huse, alle opført i 1986, og der er en indkomstspredning fra f.eks. et folketingsmedlem til en arbejdsløs faglærer på en teknisk skole, men vi skal alle sammen betale det samme i ejendomsskat. Vurderingerne er endda ikke engang ens, men det er nede på procenterne, de små procenter, der er forskel. Disse vurderinger, der bliver lagt til grund, har ikke noget med betalingsevne at gøre. Det er den gamle stalinistiske vurdering af, at de rige bor i huse, og de fattige bor i lejligheder. Sådan er virkeligheden ikke i Danmark.

Hr. Jes Lunde kommer afslutningsvis ind på kommunerne, og så dokumenterer hr. Jes Lunde – måske indirekte, måske bevidst – det, som har været Fremskridtspartiets fornemmelse ved denne sags samlede behandling, nemlig at kommunerne bevidst har dikteret disse vurderinger. Hr. Jes Lunde kan jo ikke sige, at kommunerne er økonomisk trængt, og at det er derfor, de har forhøjet vurderingerne, for det er ikke meningen med vores vurderingssystem, at kommunerne skal kunne udligne et kasseunderskud ved at ændre vurderingerne. Men det var faktisk det, hr. Jes Lunde kom til at sige, og jeg er glad for, at hr. Jes Lunde også har den opfattelse, for det er faktisk også det, vi har mistanke om at der er sket i denne sag.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

En af de ting hos SF, som jeg altid har været meget glad for, er, at når problemerne banker på døren og det er virkelige og reelle problemer, så er SF til at tale med, og så har man faktisk ofte meget lettere ved at tale med SF og Socialdemokratiet om at få løst de reelle problemer, end man har med regeringen. Den ros skal både Socialdemokratiet og SF have, også når det gælder de hårdt trængte boligejere.

Derfor har jeg meget, meget svært ved at forstå det, hr. Jes Lunde sagde heroppefra for et øjeblik siden, at det, Fremskridtspartiet fremdrager, er nogle mindre ting. Vi taler om nogle konsekvenser, som betyder ekstraskatter på 4 mia. kr. Altså hvis man i SF betragter det som nogle mindre ting, er jeg overrasket, og hvis hr. Jes Lunde ikke tror, at de 4 mia. kr. vil have nogen virkning for de boligejere, som hr. Jes Lunde er enig med Fremskridtspartiet i er i en håbløs situation, er jeg også overrasket.

SF siger så: Jamen vi har en masse gode forslag til, hvordan man kan løse denne situation på skatteområdet. Det er jeg overbevist om at SF har. Men hr. Jes Lunde kom ikke med noget som helst bud og havde ikke nogen som helst tanker og overvejelser om, hvad man skulle gøre ved de håbløst stillede boligejere, indtil man enten har fået et nyt vurderingssystem eller SF har fået gennemført de gode og de rigtige forslag, for indtil da vil boligejerne nemlig stå med virkeligheden foran sig, en ekstra skattebyrde på 4 mia. kr., som skal betales ved kasse 1 a, ellers er det tvangsauktion, ud ad døren og et personligt gældskrav fra kreditforeningen, som skal forfølge dem resten af livet. Det er virkeligheden, hr. Jes Lunde.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Jeg synes, hr. Jes Lundes indlæg var meget mærkværdigt, for hr. Jes Lunde påstod, at det var helt i orden, at man opkrævede disse ekstra ejendomsskatter, fordi kommunerne var blevet mishandlet. Jeg synes, hr. Jes Lunde skylder at fortælle Folketinget, på hvilke områder kommunerne er blevet mishandlet. Det er jo ikke nok bare at slynge det ud i luften. Kommunerne har selvstyre, og det er et enormt stort selvstyre, så jeg forstår ikke hr. Jes Lundes udtalelse.

Så var der en anden ting, jeg hæftede mig meget ved i hr. Jes Lundes indlæg. Hr. Jes Lunde kom med en tårevædet historie om, at hans eget hus i Nordjylland, eller hvor det nu ligger, var sat op med 40 pct., at de økonomiske konsekvenser, det fik, ikke havde nogen betydning, og at det var helt i orden. I næste øjeblik siger hr. Jes Lunde så, at det er ganske forfærdeligt med de unge familier, der bliver ramt af tvangsauktion og lign. Det bliver de jo netop, fordi hr. Jes Lunde er rygende ligeglad med, hvordan det går deres økonomi i relation til det emne, vi debatterer her i dag. Det er forfærdeligt, at et parti, der ellers er kendt for nationale kompromiser, i den grad står her og taler snart med den ene tunge og snart med den

[Poul Nødgaard]

anden. Jeg synes faktisk, man skylder at fortælle os: Hvad er det egentlig, SF mener om det, vi debatterer her i dag?

Så sagde hr. Jes Lunde også – og det tog jeg en lille smule fortrydeligt op – at Fremskridtspartiet har været med til at mishandle kommunerne. Det mener jeg ikke vi har. Jeg vil gerne have nogle eksempler på det, for sagen er den, at der udtrykkeligt står i Danmarks Riges Grundlov, at regeringen og Folketinget har det overordnede ansvar for kommunernes økonomiske liv og færden. Det er da klart, at der må fastsættes nogle rammer, det er det, der foregår hvert eneste år, men da Fremskridtspartiet ikke deltager, når indenrigsministeren forhandler med kommunerne, kan jeg altså ikke se, at Fremskridtspartiet har et personligt medansvar for det, regeringen aftaler.

Vi kunne måske godt forestille os, at nogle af rammerne blev lidt snævrere, for der er et vist overforbrug i kommunerne. Hvis hr. Jes Lunde vil vedkende sig det, hvis hr. Jes Lunde vil prøve at se, hvad der investeres unødvendigt i de danske kommuner, gå budgetterne igennem, gå igennem, når det står i aviserne, at projekterne går i gang, så vil hr. Jes Lunde kunne se, at danske kommuner har råd til ganske mange ting.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Tre Fremskridtsfolk kan spørge om mere, end én ordfører kan nå at svare på inden for den afmålte tid.

Jeg skal bare sige til hr. Kim Behnke, at jeg mener ikke, at vurderingerne er bestilt af kommunerne. Det kan de ikke. Vurderingsmyndighederne er en uafhængig organisation. Jeg er enig med hr. Kim Behnke i, at ejendomsskatterne skal opkræves på et rigtigt grundlag. Hvis ikke de bliver det, fordi vurderingen er forkert, må folk bruge det klagesystem, der lige præcis er. Der eksisterer jo en klageadgang, og folk er i forbindelse med udsendelsen af vurderingerne blevet oplyst om deres mulighed for at klage og også om den klagefrist, som nu engang gælder.

Så blev der spurgt, på hvilken måde Fremskridtspartiet har været med til at mishandle kommunerne. Jamen kommunerne har jo fået deres bloktilskud beskåret meget dramatisk i løbet af denne regerings levetid, meget dramatisk. Kommunerne er utrolig klemte, og samtidig bliver kommunerne pålagt nye opgaver i et omfang, der gør, at de for at leve op til nye opgaver f.eks. på aktiveringsområdet bliver nødt til at fyre ordinært ansat personale for at tage sig af dem, som de skal samle op i kraft af arbejdsløsheden. Og det er jo galimatias, at vi kommer i den situation. Det er galimatias, når hver syvende beskæftiget i kommunerne efterhånden er en, man har måttet samle op på jobtilbud el.lign. Det er ikke en anstændig måde at behandle vores kommuner på, og det har Fremskridtspartiet altså lagt stemmer til.

Jeg var lige ved at tro et kort sekund, at hr. Poul Nødgaard ville fralægge sig ansvaret og sige, at vi kunne vedtage noget andet her i Folketinget, for han stod sandelig ikke bag indenrigsministeren. Men så forstod jeg, at Fremskridtspartiets budskab er, at de i virkeligheden gerne vil have strammet endnu mere. De synes, at indenrigsministeren har været ekstravagant. Så der er ikke noget at hente dér. Så har Fremskridtspartiet jo altså også ansvaret for, at regeringen kører den stramme linie over for kommunerne. Fremskridtspartiet ønsker en endnu strammere linie. Fremskridtspartiet har altså det fulde ansvar for, at vores kommuner bliver kørt nedenom og hjem, så de ikke har nogen som helst mulighed for at kompensere for de stigende ejendomsskatter ved at sænke personskatterne, hvilket ellers ville have været meget fornuftigt. Men det kan vores kommuner bare ikke i øjeblikket med de arbejdsløshedsproblemer, de står med.

Kim Behnke (FP):

En del af debatten i dag – og særlig en del af det, der er gået forud for debatten i dag, nemlig udvekslingen af forskellige former for skriftlige og mundtlige spørgsmål særlig mellem Fremskridtspartiets medlemmer og regeringens medlemmer – har efterladt det indtryk, at regeringen ikke anede, hvad der foregik. Man var slet ikke klar over, hvor galt det ville gå med disse vurderinger. Vi har så sent som i dag hørt, hvordan Venstres ordfører, hr. Mejdahl, redegjorde for, at man ikke vidste noget før efter den 15. oktober.

Det vil jeg gerne have lov til at modbevise. Det er nemlig sådan, at Jyllands-Posten den 13. marts 1992 – og jeg understreger den 13. marts, helt tilbage i foråret 1992 – skrev en arti-

[Kim Behnke]

kel under overskriften »Ejendomsværdierne bliver forhøjet«. Artiklen indledes med følgende ord:

»Næsten samtlige landets boligejere kan vente en forhøjelse af ejendomsværdien og dermed et varsel om øgede skatter, når resultatet af den 19. alm. ejendomsvurdering foreligger til sommer.«

Oplysningerne i artiklen bygger på et skøn fra Told- og Skattestyrelsen, altså regeringens egne embedsmænd. Det fremgår senere i artiklen:

»Resultatet af den 19. alm. vurdering vil blive sendt ud til husejere i løbet af juli-august. Forhøjelsen af ejendomsværdierne vil udmønte sig i både højere ejendomsskatter og højere personskatter, idet den skattetekniske »lejeværdi af egen bolig« beregnes med udgangspunkt i ejendomsværdien. En stigning i ejendomsværdien på f.eks. 75.000 kr. vil udløse en ekstra skat på omkring 1.000 kr.«

Det var, hvad Jyllands-Posten kunne meddele den danske befolkning, herunder regeringen, den 13. marts 1992. Det var oplysninger, Jyllands-Posten havde fået fra landets told- og skattestyrelse, altså oplysninger, som regeringen også havde adgang til.

Ser man så på f.eks. Finansministeriets Budgetoversigt nr. 3 fra 1992, fremgår det på side 38, at grundværdierne ved den 19. alm. vurdering er steget med ca. 40 pct. i København og Frederiksberg osv. osv., og så står der:

»Ved aftalen var forudsat en stigning på 4,1 pct.«

Vi har tidligere i dag hørt statsministeren fortælle, at det skøn, man havde foretaget i juni måned, hvor aftalen blev indgået, lå under de 10 pct., som nu var blevet det forventede. Men da man foretog det skøn på de 4,1 pct. i juni måned, hvor man indgik aftalen med kommunerne, gjorde man det ganske enkelt mod bedre vidende. Det er nemlig sådan, fremgår det af den samme artikel fra den 13. marts 1992:

»... Told- og Skattestyrelsen vil vurdere, at der kommer generelle stigninger på 15 pct. i forhold til årsvurderingen 1991.«

Altså var Told- og Skattestyrelsen på det tidspunkt af den opfattelse, at der gennemsnitligt ville være tale om 15 pct.-stigninger. Alligevel indgår regeringen med bind for øjnene og med propper i ørerne i juni måned en aftale, hvor skønnet er på 4,1 pct. Jamen så er der da ikke noget at sige til, at det skulle gå gruelig galt, når man i regeringen end ikke gør sig den ulejlighed at bruge de vurderinger, Told- og Skattestyrelsen ligger inde med flere måneder før.

Derfor har Fremskridtspartiets samlede indsats sommeren igennem været byggende på, at regeringen har haft ond vilje i denne sag. Man har ikke villet reagere. Man har bevidst forsøgt at undgå at komme i konkrete forhandlinger om denne sag ved at henvise til, at man ikke kendte noget til tingene før først på efteråret og, som hr. Mejdahl har berettet tidligere, så sent som den 15. oktober. Men det passer simpelt hen ikke, som det fremgår af bemeldte artikel i Jyllands-Posten i marts måned.

Grunden til – efter vores beskedne, men alligevel ærlige vurdering – at regeringen passivt har set til, mens dette er sket, er, at man har haft en strid strøm af borgmestre og amtsborgmestre, som har pebet og hylet over, at man manglede penge i de kommunale kasser. Og hvad var vel nemmere end at lade de kommunale kasser tilflyde nye midler ved at lade vurderingerne – og dermed betalingerne til kommunerne i form af ejendomsskatter – stige?

Vi kan selvfølgelig ikke bevise, at der foreligger en sådan aftale, men jo mere man vurderer og kigger i bakspejlet, jo tydeligere er det, at regeringen har haft ond vilje og ikke ønsket at gribe ind i tide. Som hr. Poul Nødgaard tidligere har redegjort for, kunne Folketinget have været samlet, såfremt man aktivt ønskede at gøre noget ved denne ganske, ganske katastrofale situation.

For hvad er det også, samme artikel i Jyllands-Posten kan fortælle den 13. marts 1992? Dér er underoverskriften nu: »Flere insolvente husejere«. Samme artikel kan gøre opmærksom på, at et notat fra Økonomiministeriet godtgør, at mange hundrede tusinde af landets boligejere simpelt hen allerede i dag er insolvente, og at bare den mindste stigning i betalingerne fra disse boligejere vil bringe dem til tvangsauktion. Økonomiministeriets notat, som bygger på forskellige oplysninger, man har samlet sammen, viser, at det især rammer de unge familier, som er relativt nye på boligmarkedet. Også de oplysninger har man altså ligget inde med, i det her tilfælde i Økonomiministeriet, siden marts måned 1992 – endnu et

[Kim Behnke]

bevis på, at man fra regeringens side helt bevidst har ladet stå til. Man har helt bevidst ladet folk komme i økonomisk uføre, og vi ved jo, hvad der kommer til at ske.

En af de fornemste ting, man kan gøre som politiker, er at lære af historien, og historien på dette område er helt ny. Vi ved, at dette kommer til at koste, at titusinder af familier bliver sendt på gaden. Det kommer til at koste flere offentlige udgifter, for som hr. Køpke Christensen ganske rigtigt har gjort opmærksom på – eller var det hr. Tom Behnke? – så er det sådan, at konsekvensen af dette også er, at lejerne i de almennyttige boliger får deres boligudgift forhøjet, hvorved de offentlige udgifter til boligstøtte osv. kommer til at stige. Altså flyttes der igen velfærd fra dem, der ejer deres bolig, til dem, der lejer deres bolig. Og det er regeringen, der foretager denne flytning af velfærd med titusinder af tvangsauktioner og ulykkelige familier til følge.

Så kunne vi forstå, at den konservative ordfører fru Pernille Sams mente, at der var en rød linie i den konservative politik. Det tør svagt antydes, at der efterhånden er en rød linie i Det Konservative Folkepartis politik. For det er jo kammeraterne i Socialdemokratiet og i Socialistisk Folkeparti, man indgår aftaler med også på dette område. Nu er det ikke længere kun vedrørende EF, det er ikke længere kun vedrørende udenrigspolitikken, det er ikke længere kun vedrørende forsvarspolitikken, det er også vedrørende boligpolitikken og skattepolitikken, man indgår aftaler med kammeraterne i Socialdemokratiet og i Socialistisk Folkeparti – og tillykke med det! Vi har noteret os, at der minsandten er en rød linie i Det Konservative Folkepartis politik.

Som både fru Pia Gjellerup og hr. Jes Lunde gjorde til hovedingrediensen i deres indlæg: Folk kan jo bare klage. Og intet er vel et større ønske hos netop disse socialistiske partier, end at folk klager, for – som man samtidig, i samme åndedrag, i samme punktum redegjorde for – så skal der tilføres flere ressourcer til Landsskatteretten, til vurderingssystemet osv., så folk kan få en hurtig behandling. Ja, for man ønsker endnu flere offentligt ansatte, så der kan blive brugt endnu flere skattekroner, så folk kan blive flået for endnu flere midler og dermed bragt ud i større økonomisk uføre.

Det, der virkelig kan gøre én ondt i en debat som denne, er den tilbagelænede ligegyldighed over for de menneskeskæbner, som man har på samvittigheden, disse titusinder af familier, som må sidde ved aftensmaden og erkende, at nu er det slut med at bo dér, nu skal man ud og søge ny bolig, man magter ikke længere at samle sammen til afdragene, man magter ikke længere at finde pengene til skatter og afdrag, nu skal familien bryde op, man skal finde et andet sted at bo, børnene skal skifte skole osv. osv. Man skubber nu helt bevidst og med åbne øjne titusinder af familier ud i alle de tragedier, der følger i kølvandet på tvangsauktioner, ud i de ulykkelige forløb.

Debatten i dag har vist, at der ikke er andre partier – måske lige på nær CD – der overhovedet ønsker at hæve et øjenbryn i denne sag. Det eneste, man har tilovers for disse titusinder af familier, er at love dem, at man nu grundigt vil overveje, om vi kan få et nyt vurderingssystem. Men som vi så grundigt har redegjort for – særlig under de korte bemærkninger – hjælper et nyt vurderingssystem intet som helst på de girokort, der dumper ind ad brevsprækken nu. Vi kan kun håbe på, at befolkningen vil reagere på samme måde, som det skete i sin tid, da vi fik renteafgiften, at man rejser sig i et oprør og siger: Nok er nok, og nok er nu!

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Fremskridtspartiet anklagede mig for, at jeg sagde noget, der lå en anelse ud over det, som statsministeren havde sagt her fra Folketingets talerstol for lidt siden, og ganske kort tid efter var der en anden fra Fremskridtspartiet, der her fra Folketingets talerstol anklagede hr. Mejdahl for at sige noget, der lå lidt inden for det, statsministeren havde sagt for kort tid siden. Så nu har man altså anklaget både det ene regeringsparti for at sige noget, der ligger lidt udenfor, og det andet for at sige noget, der ligger lidt indenfor; det siger alt om Fremskridtspartiets konsekvens. Der er ingen konsekvens. Man slynger om sig med ord.

Nu har vi også lige hørt hr. Kim Behnke påstå, at regeringens aftale med kommunerne faktisk slet ikke eksisterer, at man nok tværtimod har aftalt med kommunerne, at man skal have flere skatter til kommunerne. Faktum er,

[Pernille Sams]

at aftalen går ud på nøjagtig det modsatte, nemlig at skatten ikke må stige. Det er slet ikke gået op for Fremskridtspartiet endnu.

Så vil jeg gerne sige, at når hr. Kim Behnke står her og siger, at vi har indgået aftaler med kammeraterne i Socialdemokratet og i SF, vil jeg gerne spørge, om det er dagsordenen i dag, hr. Kim Behnke hentyder til. Og hvis det er det, må jeg så spørge, om ikke også hr. Kim Behnke har i sinde at stemme for den dagsorden. Det ville jeg da umiddelbart tro. Og hvis ikke, må jeg så spørge hr. Kim Behnke: Er det ikke det samme, der står i vores dagsorden, som der står i den sidste pind i Fremskridtspartiets egen dagsorden? Hvis hr. Kim Behnke benægter det, vil jeg gerne have at vide, hvad forskellen er.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Nu kan det altså snart være nok med det hykleri, man skal høre på fra Fremskridtspartiets side. Hr. Kim Behnke står heroppe og holder en tale om de mange mennesker, som må gå fra hus og hjem, som sidder dér ved aftensmaden og konstaterer, at nu kan det ikke nå sammen, nu må de forlade deres hus.

Jamen hr. Kim Behnke dog, hvad er det her i samfundet, som for alvor får den slags konsekvenser for folk? Hvad er det, der kan sætte folk i den situation, at deres privatøkonomi ikke kan nå sammen længere? Det er arbejdsløsheden. Hvilket parti her i Folketinget er det, som er allermest ivrig for at skære ned på dagpengene, som vil berøve folk den mindste eksistensmulighed, når de bliver arbejdsløse? Det er Fremskridtspartiet. Det er helt uantageligt, at man skal stå her og høre på, at Fremskridtspartiet er dem, der bekymrer sig for de mennesker, der kommer i en situation med tvangsauktion i dette samfund. De bekymrer sig ikke en bønne for dem, når det drejer sig om andet end ejendomsskat. Fremskridtspartiet er ikke at finde, når der skal gøres en indsats mod arbejdsløsheden. Fremskridtspartiet er ikke at finde, når der skal gøres noget for at værne de arbejdsløse mod nedskæringer i dagpengeniveauet, tværtimod, dér er Fremskridtspartiet de allermest aggressive. Jeg synes ikke, det er til at holde ud at høre på. Det er hykleri, der bliver præsenteret i dag.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Jeg synes, det er relevant, at også Fremskridtspartiet bliver stillet over for anklagen om at være hyklere. Fremskridtspartiets ordførere har vel været de mest aktive til at benytte dette udtryk over for andre hyklere i folketingssalen. Derfor synes jeg, det var fuldstændig relevant, at hr. Jes Lunde tog dette begreb i sin mund om Fremskridtspartiets fremfærd.

Jeg tror imidlertid, jeg kan finde en forklaring på, hvorfor man i Fremskridtspartiet koncentrerer sig mere om boligejerne end om de arbejdsløse. Det er, fordi der endnu er flere boligejere end arbejdsløse.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Fru Pernille Sams mente – og gjorde sig lidt lystig over – at Fremskridtspartiet måtte kunne stemme for den dagsorden, som var fremsat af regeringen plus de berømte nationale kompromispartier.

Dertil vil jeg gerne sige til fru Pernille Sams, at det kan Fremskridtspartiet ikke. Fremskridtspartiet ønsker ikke at putte en skatteforhøjelse på 4 mia. kr. ned i en syltekrukke. Vi føler, at det er uanstændigt over for den befolkning, som skal betale det. Fremskridtspartiet vil gerne markere, at vi ønsker at gøre noget for at afbøde virkningerne. Vi vil have neutraliseret virkningerne. Vi siger i vores dagsordensforslag, at det nuværende vurderingssystem har bevist, at det har spillet fallit, at det skal skrottes, og at man skal have et nyt og mere ægte vurderingssystem. Den del er vi naturligvis enige i, men vi er bestemt ikke enige i noget af alt det andet.

Jeg vil gerne spørge fru Pernille Sams: Når hun hæfter sig så meget ved Fremskridtspartiets lyst til denne dagsorden, når man nu erkender, at Landsskatterettens ressourcer nødvendigvis må styrkes, fordi det varer tre år at komme igennem systemet, og at det er uantageligt, at der er nogen, som går konkurs på vejen, hvad i alverden er så begrundelsen for, at man slet ikke i dagsordenen kunne tænke sig at drøfte muligheden af, at det må man gøre noget ved, og at det skal man gøre ved at styrke ressourcerne?

Man kunne simpelt hen gøre noget helt andet, som var meget nemmere, og som Frem-

[Kirsten Jacobsen]

skridtspartiet har spurgt regeringen om de ville gøre, nemlig at lade klagerne få opsættende virkning. I al anden retspleje i Danmark er det sådan, at når man får en dom, som man er utilfreds med, og man klager over denne dom, får dommen opsættende virkning. Men når det drejer sig om at kradse penge ind fra de danske skatteydere, er det bare at betale ved kasse 1 a og gå fallit, indtil man får ret i sin klage.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Fru Pernille Sams forstod åbenbart ikke mit indlæg.

Det, jeg klart og tydeligt dokumenterede, var, at når man fra både skatteminister, statsminister, boligminister osv. har påstået, at man ikke havde kendskab til konsekvenserne før – som hr. Mejdahl sagde – den 15. oktober, så passer det ikke. For såvel i Told- og Skattestyrelsen som i Økonomiministeriet har man altså haft rapporter liggende tilbage i marts måned, der dokumenterede disse ting. Og når man har haft disse rapporter og alligevel indgik en aftale med kommunerne i juni måned på et fuldstændig forkert grundlag, må man have haft ond vilje.

Når fru Pernille Sams siger, at den sidste pind i Fremskridtspartiets dagsorden har det samme indhold som den af de nationale kompromispartier fremsatte dagsorden, så passer det jo ikke, som fru Kirsten Jacobsen ganske rigtigt har redegjort for. Hvis den sidste pind ikke bliver fulgt op af den første pind, nemlig spørgsmålet om at få stoppet skatteopkrævningen, så bliver den sidste pind en pind til familiernes privatøkonomiske ligkiste.

Hr. Jes Lunde anklager Fremskridtspartiet for i denne forbindelse slet ikke at tage højde for, at privatøkonomien er påvirket af arbejdsløsheden. Jo, jo, men årsagen til, at vi har en så høj arbejdsløshed, er – som senest OECD har dokumenteret – at Danmark har verdens højeste skattetryk, og disse ekstra skatter medvirker til at gøre skattetrykket endnu højere, og ingen mennesker kan overleve økonomisk under et så højt skattetryk. Arbejdsløsheden kan ikke afvikles ved, at man forhøjer skatterne. Det ved jeg godt at man tror i SF. Men det er jo, fordi man i SF ønsker at gøre hele befolkningen lige så afhængig af offentlige tilskud, som narkomaner er af narkotika, så hr. Jes Lunde kan være økonomisk pusher, som narkohandlerne er dem, der fordeler narkotika. Det ønsker vi ikke. Et sådant samfund vil vi ikke leve i.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Før var det stalinisme at opkræve ejendomsskatter, nu er det pusheri. Der er ingen grænser for sprogblomsterne fra Fremskridtspartiets side.

Men jeg synes, hr. Kim Behnke snakkede udenom. Det, jeg talte om, var, at Fremskridtspartiet for fuld kraft bidrager til at forringe de arbejdsløses økonomiske vilkår. Fremskridtspartiet er altid at finde, når det drejer sig om at skære ned i ydelserne til de dårligst stillede arbejdsløse. Hvis Fremskridtspartiet har en chance for at sænke niveauet for dagpengene, så gør de det. Hvis de har en chance for sammen med regeringen at stramme reglerne, så færre kan få deres arbejdsløshedsdagpenge, så flere bliver smidt ud af dagpengesystemet og kommer over på bistandshjælp, hvor de måske slet ikke får noget, så gør Fremskridtspartiet det gerne, og konsekvensen er langt flere tvangsauktioner end dem, man ser i kølvandet på det emne, vi behandler i dag.

Det var bare det, jeg forsøgte at gøre Fremskridtspartiet opmærksom på, men det interesserer formentlig ikke.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Fremskridtspartiet og SF har jo et fuldstændig forskelligt samfundssyn, hr. Jes Lunde, det er også fair nok, og det er givetvis derfor, vi begge er repræsenteret i Folketinget.

Det er ikke Fremskridtspartiets opfattelse, at vi løser nogen som helst samfundsproblemer ved at forhøje skatterne. Skatterne skal sænkes, skatterne skal sættes langt ned, hvis det skal være muligt at få afviklet arbejdsløsheden. Man afvikler ingen som helst arbejdsløshed ved bare at forhøje skatterne.

Og når hr. Jes Lunde bliver ved med at sige, at Fremskridtspartiet bare er ude efter de dårligst stillede i samfundet, skal jeg minde hr. Jes Lunde om, at SF var jo med til at genindføre betaling for hjemmehjælp, hr. Jes Lundes parti var med til at sørge for, at tusindvis af pensionister selv skal betale for hjemmehjælp på

[Kim Behnke]

grund af ejendomsvurderingen. Ja, vil hr. Jes Lunde så sige, men det er jo ikke det, vi taler om. Det er spørgsmålet om, at Fremskridtspartiet bare vil skære ned over for de arbejdsløse. Nej, nej og atter nej, Fremskridtspartiet vil sætte folk i arbejde. Vi vil ikke have dem på varig bistand, vi vil ikke sætte dem til alle mulige tømme vandpyt-projekter, vi vil ikke give dem en illusion om, at alt bliver godt, bare de kommer på nogle kurser osv.

Alt det, som hr. Jes Lunde opfatter som forbedringer for de arbejdsløse, er det jo slet ikke. Det er at stikke de arbejdsløse blår i øjnene, det er at fastholde dem i systemet, men det er jo også det, hr. Jes Lunde gerne vil. Hr. Jes Lunde vil hente alle mennesker ind i behandlersamfundet, så hr. Jes Lunde og hans kolleger kan uddele milde gaver og gøre folk afhængige af det offentlige. Det vil Fremskridtspartiet ikke. Folk skal være uafhængige af det offentlige, skal være i stand til at klare sig selv, skal være i stand til at skaffe arbejde, men det er jo totalt umuligt, når man skal betale 68 pct. i skat af den sidst tjente krone.

Formanden:

Det er lidt svært at begrænse en debat, men må jeg bede ordførerne læse titlen på dagsordenspunktet, som drejer sig om den 19. almindelige ejendomsvurdering.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Det er jo sådan, hr. Jes Lunde – og det tror jeg da ikke SF og Fremskridtspartiet er uenige om – at konsekvenserne af den 19. almindelige ejendomsvurdering er, at der bliver opkrævet 4 mia. kr. ekstra i skat i 1993. Sådan forholder det sig.

Og disse 4 mia. kr. skal også betales af alle de mange arbejdsløse med den dagpengesats, de nu engang får. De skal også betales af alle de mange, der er på sociale pensioner, uanset om pensionen er stor eller lille. De skal også betales af alle landets folkepensionister, uanset om disse personer er lejere eller ejere. Derfor kan jeg ikke forstå, at man fra SF's side – uanset hvilken holdning man i øvrigt måtte have til ejendomsskatter – ikke vil tage udgangspunkt i den konkrete situation for de enkelte personer og sige, at disse 4 mia. kr. i ekstraskatter bringer en stor gruppe af særlig hårdt trængte mennesker i en uacceptabel situation. Med så lave indkomster, som de har, kan selv en ekstraskat på 200 eller 300 kr. om måneden være nok til at vælte læsset og sætte alle ulykkerne i gang.

Jeg kan ikke forstå, at SF ikke kan indse det, og derfor forstår jeg heller ikke, at SF vil være med til at sparke hele problematikken om konsekvenserne af den 19. almindelige vurdering hen i et hjørne og overlade det til et udvalg at se på, hvordan man i fremtiden kan indrette sig noget bedre, end man gør i øjeblikket. Det er jo det samme som, at når man ikke kan redde alle, vil man ikke redde nogen, og det plejer ikke at være SF's holdning, når det drejer sig om at hjælpe nogle, der er i konkret nød.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Diskussionen om, hvordan vi fjerner arbejdsløsheden, tror jeg vi er nødt til at gemme til tredjebehandlingen af finansloven, ihukommende formandens ord om, hvad der er på dagsordenen i dag. Vi er selvfølgelig dybt uenige i Fremskridtspartiets holdninger på området, vi tror, de giver øget arbejdsløshed.

Men så vil jeg da også gerne indrømme, at jeg tror, jeg efterhånden har forstået Fremskridtspartiets politik. Fremskridtspartiet vil gerne hjælpe de mennesker, der har det dårligt, hvis de er syge eller over 67 år. Det er selvfølgelig udmærket at hjælpe pensionisterne, det vil vi også gerne i SF, vi vil også gerne være med til at sikre en ordentlig behandling af de syge osv., men det er altså kun de mennesker, der enten er syge eller over 67 år, som Fremskridtspartiet ønsker at hjælpe. Alle andre vil man blæse på. Skidt med dem, der er på arbejdsløshedsdagpenge, skidt med dem, der er på bistandshjælp.

Nu kan jeg se, at fru Kirsten Jacobsen bliver ivrig igen og markerer, og så skal jeg bede fru Kirsten Jacobsen bruge sin replik til at give mig bare et eneste eksempel på, at Fremskridtspartiet har stemt imod en forringelse af de arbejdsløses vilkår; bare ét eksempel på, at Fremskridtspartiet har hjulpet til for at undgå, at flere arbejdsløse blev kastet ud af dagpengesystemet, at regeringen kom igennem med nedskæringer i arbejdsløshedsdagpengene eller sådan noget; bare ét sølle eksempel på, at Fremskridtspartiet har været villige til at hjæl-

[Jes Lunde]

pe de dårligst stillede i samfundet. Fru Kirsten Jacobsen kan ikke levere det.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg håber da, det er gået op for hr. Jes Lunde, at i enhver families økonomi er der to sider. Den ene side hedder indkomsterne, og den anden side hedder udgifterne. Det handler om – og her har Fremskridtspartiet været på pletten hver eneste gang – at vi ikke har villet være med til at påføre disse særlig udsatte grupper ekstra udgifter. Det har SF derimod, det påviste hr. Kim Behnke lige før. SF stemte for at genindføre betaling for hjemmehjælp, men ved alle de tre boligpakker, som blev gennemført, var det netop de arbejdsløse, pensionisterne, de unge børnefamilier med høje lån – altså dem, som var særlig hårdt trængt økonomisk – som fik den største hjælp.

Og Fremskridtspartiets dagsordensforslag i dag vil også have langt den største effekt for dem med de små indkomster, herunder dagpengemodtagerne. Marginen for at vælte deres budget er meget, meget mindre end for de velbjærgede, hvor konsekvenserne af den 19. almindelige vurdering måske bliver, at de skal sælge bil nummer to, mens konsekvenserne for folk på dagpenge, for pensionisterne og for alle de andre svage grupper bliver, at de må gå fra hus og hjem. Men her har Fremskridtspartiet været på pletten hver eneste gang.

Man kan få balance i økonomien på to sider, og man skal huske, at der vitterlig er to sider, både indtægtssiden og udgiftssiden.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Når hr. Jes Lunde tilsyneladende har forståelsesproblemer, skyldes det jo, at det, hr. Jes Lunde og SF opfatter som goder for de arbejdsløse, mener Fremskridtspartiet ikke nødvendigvis er goder. Vi mener ikke, det er et gode at sætte langtidsledige til tømme vandpytprojekter. Vi mener ikke, det er et gode at stikke folk blår i øjenene ved at sige, at bare de har været på et AMU-center et par dage, skal de nok få arbejde osv. osv. Det er alt det, som Fremskridtspartiet gerne vil være med til at ændre, og det kalder hr. Jes Lunde for nedskæringer.

Men når det virkelig handler om at hjælpe lavindkomstgrupperne, mangler SF jo også. Så sent som i december 1991 kunne SF have stemt for et ændringsforslag til finansloven, som gik ud på at forhøje den skattefri bundgrænse til 50.000 kr. Hvem vil få størst glæde af forhøjelse af den skattefri bundgrænse? Det vil de arbejdsløse, det vil lavindkomstgrupperne. Men her var hr. Jes Lunde og SF jo heller ikke at finde.

Nej, det, hr. Jes Lunde opfatter som goder, vil betyde større offentlige udgifter, og det vil Fremskridtspartiet ikke være med til. Man skal tilgodese lavindkomstgrupperne ved at lette deres skattebyrde og ikke stikke dem blår i øjnene ved at kaste nogle lunser ud som lokkemad og opkræve skatter i den anden ende. Det er dette diametralt modsatte samfundssyn, der gør, at Fremskridtspartiet og SF selvfølgelig ikke er enige om disse ting. Men det er selvfølgelig fair nok, for det skyldes nogle meget markante ideologiske forskelle på os. Vi er frihedsorienterede og vil give folk frihed, hvorimod hr. Jes Lunde repræsenterer socialismen og tvangen.

Formanden:

Nu skal vi snart høre de næste ordførere om dagens emne.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg er helt uenig i Fremskridtspartiets karakteristik af forskellen mellem os. Jeg synes, det er Fremskridtspartiet, der står for tvangen, jeg synes, det er Fremskridtspartiet, der ved at understøtte en borgerlig regering er med til at tvinge folk ud i arbejdsløshed. Vi har jo en arbejdsløshed på over 300.000 i øjeblikket, fordi der føres en borgerlig økonomisk politik, hvor man slet ikke er villig til at sætte de ting i gang, der er mulighed for.

Der er f.eks. 400.000 boliger uden eget bad og toilet – hvorfor gør man ikke noget ved det, når man har så mange arbejdsløse bygningshåndværkere? Der er et kolossalt behov for faglig efteruddannelse – hvorfor trækker man ikke yderligere 50.000 ud af arbejdsmarkedet og sætter dem i gang med den nødvendige faglige efteruddannelse? Osv. osv. Det vil regeringen ikke være med til, det vil Fremskridtspartiet ikke være med til, og det er derfor, vi har den store arbejdsløshed.

[Jes Lunde]

Og så taler man om skattelettelser for de lavestlønnede. Ja, gerne for vores vedkommende, men de skal bare være finansierede. Hvis Fremskridtspartiet vil være med til at fjerne nogle af de fradragsfiduser, som udnyttes af de rigeste, og til gengæld bruge provenuet til at lempe skatterne for de laveste indkomster, siger vi ja når som helst i SF.

Formanden:

Vi vender tilbage til ordførerrækken.

Bente Juncker (CD):

Hvis der skulle være kommet nye tilhørere på tilhørerpladserne, er det altså den 19. almindelige vurdering, vi diskuterer i dag.

Jeg vil gerne sige tak til Fremskridtspartiet, fordi man har rejst denne debat. Det er jo underligt, at i de sidste 10 år er det enten Fremskridtspartiet eller Centrum-Demokraterne, der har været lokomotiv for boligdebatterne her i Tinget. Men det har jo været kendetegnende for regeringspartierne, Venstre og De Konservative, at de dels har talt om tingene i pressen og dels ude i forsamlingshusene, men når vi nåede herind, har der ikke rigtig været handling bag ordene.

Jeg vil også gerne sige tak til statsministeren for svaret på denne forespørgsel. Der er mange rigtige tal i det, og jeg er også enig med statsministeren i, at der er sket et fald i ejendomsvurderingerne fra den 18. til den 19. almindelige vurdering. Men det, vi taler om i dag, er jo, hvad der er sket fra årsreguleringen i 1991 og til den 19. almindelige vurdering, og her er det jo sådan, at der er sket en stigning, og det er jo den, boligejerne oplever i dagligdagen. De oplever ikke, at der er gået 6 rigtig pæne og gode år forud.

Og hvorfor gik det så galt? Jo, skattereformen, som vi vedtog i 1985, og som trådte i kraft i 1987, medførte et fald i huspriserne. Det ses tydeligt i de bilag, som vi har fået i Skatteudvalget, at der er sket nogle kolossale fald.

Men det er rigtigt, at stigningen er kommet nu, og det er det, vi skal diskutere i dag, det er det, vi skal tage højde for. De boligejere, som nu får dette girokort ind ad brevsprækken, har allerede disponeret, og mange af dem har fået et chok. Der er mange, der har fået en vurdering, som ligger langt ud over det rimelige. De kan selvfølgelig klage – nuvel, det er langsommeligt osv. – men der er tale om meget forskellige vurderinger, og det er selvfølgelig svært at gå ind og tage skridt til at afbøde disse ting.

Men som debatten har formet sig, er jeg glad for, at CD har fremsat sin dagsorden på et tidligt tidspunkt. Vi ved jo godt, hvilken dagsorden der bliver vedtaget i dag, nemlig den, der vedrører vurderingssystemet, og jeg synes, det er lidt kedeligt. Det er ikke særlig rart for boligejerne, at det eneste resultat af en debat som denne bliver en dagsorden, der siger, at vurderingssystemet skal laves om. Det er jeg enig i, og det skal jeg komme ind på senere, men jeg synes, det ville være rart, hvis statsministeren eller en af de øvrige ministre ville tage initiativ til at samle de politiske partier til en forhandling til at afhjælpe de konsekvenser, som den 19. almindelige vurdering har. Hvis regeringen vil give tilsagn om dette i dag, kan boligejerne måske nære et vist håb. Det er ikke sikkert, at vi kan blive enige om noget, det er der så ikke noget at gøre ved, vi ser forskelligt på tingene. Men jeg synes, det ville være rart med en tilkendegivelse fra regeringen i dag, om den ønsker at tage fat på tingene – ikke bare som det ligger i den dagsorden, der er stor enighed om, men simpelt hen vil tage skridt til at afbøde virkningerne.

I den dagsorden, som jeg har stillet på CD's vegne i dag, tales der om at afbøde de værste virkninger. Det er klart, at vi ikke kan komme ind i et millimeterretfærdighedssystem her, men det afbøder de værste virkninger, og det er statsministeren jo også enig i. Jeg tænker på de 700 mio. kr. ekstra, som ligger i dagsordenens første pind, hvor statsministeren efter Sauntehusmødet udtalte sig til Jyllands-Posten den 22. august og direkte sagde, at han meget gerne ville se på bl.a. lejeværdien, og at disse forhandlinger meget vel kunne foregå under finanslovdebatten.

Med hensyn til den anden pind i CD's dagsorden, som går på fradragsretten for de kommunale grundskatter, lyttede jeg meget nøje til det, statsministeren sagde om kommunerne. Statsministeren sagde rent faktisk, at nu vil vi komme efter kommunerne, men vi ved ikke hvordan. Men vi ved jo, at grundværdierne er steget uhyggelig meget, nemlig med 20 pct., og jeg er nødt til at sige, at nogle borgmestre er stået frem og har sagt, at disse penge putter vi i vores egen kasse. Kommunerne agter ikke at

[Bente Juncker]

overholde den aftale, man har med regeringen, men jeg kan da godt forstå, at f.eks. Københavns Kommune synes, det er dejligt at få ½ mia. kr. ekstra i kassen, så man kan dække nogle af hullerne.

Sigtet med vores dagsorden er simpelt hen, at vi lige så godt kan se i øjnene, at regeringen har ingen sanktionsmuligheder over for kommunerne, det er i hvert fald ikke kommet frem i dag. Vi kan lige så godt se i øjnene, at grundværdierne vil stige, og så må vi gå ind og afbøde det ved at gøre de kommunale grundskatter fradragsberettigede senest fra 1994. Når vi siger 1994, skyldes det, at vi ved i CD, at selvangivelsen er på vej ud, og det er simpelt hen ikke muligt rent teknisk at gøre det allerede fra 1993.

Så vil jeg vende mig til den dagsorden, som jo får flertal i dag. Jeg er enig i, at nogle af de problemer med vurderingerne, der har været omtalt her, måske godt kan ligge i systemet. Jeg er enig i, at Landsskatteretten skal have stillet nogle flere ressourcer til rådighed. Der er nu indgivet ca. 90.000 klager til kommunerne, og en del af dem går til Landsskatteretten, og jeg er fuldkommen enig i dette punkt i den dagsorden, som bl.a. regeringen og Socialdemokratiet har stillet.

Jeg er også enig i, at vi skal have et nyt vurderingssystem. Jeg synes, det har været for nemt, når man kigger på grundværdierne. Selv om der ikke er nogen direkte forbindelse mellem vurderingsformanden og kommunen som sådan, er der dog ikke tale om vandtætte skodder, og hvis man ser lidt på spektret over, hvor grundværdierne især er steget, synes jeg, at det ser noget mærkeligt ud. Så vi ønsker altså også et nyt vurderingssystem.

Jeg er også enig i, at borgerne skal have langt bedre information om fastsættelsen af vurderingerne, så vi kan undgå det, der ligger i den 19. almindelige vurdering i dag.

Jeg skal så sige til sidst, at Centrum-Demokraternes dagsorden kommer jo ikke til afstemning, så vi vil undlade at stemme til den af fru Pia Gjellerup m.fl. fremsatte dagsorden.

Elisabeth Arnold (RV):

Debatten har jo taget en vending her på det sidste. For et par timer siden havde jeg indtryk af, at det drejede sig om en erklæringskrig mellem Fremskridtspartiet og regeringspartierne, så gik det mere over til at være en total ophævelse af enhver fredning, hvor Fremskridtspartiet skød på alt, hvad der rørte sig, og nu synes der ikke at være flere skud i bøssen. Der var ingen bemærkninger til fru Bente Juncker, og jeg er bange for, at det, jeg siger nu, måske kan fremprovokere nogle yderligere reaktioner fra fru Kirsten Jacobsen – men det er ikke nødvendigt, vil jeg bare sige til fru Kirsten Jacobsen.

Den radikale reaktion på den forespørgsel, der er stillet i dag, er helt umiddelbart, at vi siger nej. Vi synes ikke, at det er nogen god idé, at regeringen skal gå ind og kompensere for virkningerne af den 19. almindelige vurdering. Der er store forskelle på prisstigningerne og vurderingsstigningerne, fra 1 til 20 pct., hvis man kigger på oversigten over de forskellige vurderingskredse. En stigning på 20 pct. kan både være ganske rimelig og helt urimelig, og det er jo derfor, vi har klagesystemet.

Jeg vil tillade mig at citere ganske kort fra bladet Boligen, der udkom kort efter offentliggørelsen af den 19. almindelige ejendomsvurdering. Der stod i den ledende artikel, at flere ejendomsmæglere allerede havde udtalt, at den nye vurdering er rimelig, og at der generelt ikke er grund til at klage. Derefter skriver man, at al erfaring viser imidlertid, at klagerne i den kommende tid vil strømme ind fra folk, der mener, at deres ejendom er blevet vurderet alt for højt, så på det område er alt ved det gamle.

Da fru Kirsten Jacobsen selv er ejendomsmægler, må hun i hvert fald kunne fortælle, om hun er enig i den vurdering eller ej. Det er helt oplagt, at klagesystemet bliver brugt, det skal naturligvis også være tilfældet, og derfor er vi tilfredse med, at der bl.a. står i den dagsorden, som vi er medforslagsstillere til, at klagesystemet skal strammes op, så sagsbehandlingstiden bliver kortere.

Men er der da slet ikke noget generelt galt med systemet? Jo, som det også er nævnt af flere andre ordførere, er der gået temmelig lang tid siden den sidste vurdering, og det vil sige, at der har været meget lidt fornemmelse for, hvordan ejendomsmarkedet har udviklet sig, og hvordan ejendomspriserne har bevæget sig. Der er en katastrofal mangel på information til de grundejere, der modtager vurderingen. Man får tallet smækket ud på et stykke papir og i øvrigt ikke nogen forklaring om,

[Elisabeth Arnold]

hvorfor tallet er blevet, som det er. Det stiller mange grundejere i en situation, hvor de synes, at de må klage for dog i det mindste at få en eller anden dialog med myndighederne og få en forklaring på, hvorfor det er gået, som det er.

Der er endnu en ting, som en del af debatten i dag også har beskæftiget sig med, nemlig den ændrede samfundsøkonomi, den lave inflation, den store arbejdsløshed og de mange tvangsauktioner. Det er jo i meget høj grad arbejdsløsheden og andre udefra kommende ting, som betyder, at folk pludselig ikke længere kan klare at sidde i det hus, som de anskaffede sig for måske 6-7 år siden, da både lønningerne og inflationen steg vældig meget hvert eneste år, hvad de unægtelig ikke gør mere.

Til sidst vil jeg nævne det, som både hr. Jes Lunde og flere andre også har været inde på, nemlig at usikkerhed og rygter på boligmarkedet i høj grad er med til at skabe en fastlåsning. Man tør ikke sælge, man tør ikke købe, man tør ingenting, for man ved ikke, hvad der sker, måske bliver tingene endnu værre, end det er tilfældet nu.

Alle disse ting kan vi jo ikke ændre på én gang, men det er i hvert fald rigtigt, at borgerne skal have en ordentlig og fair behandling, og derfor synes jeg, at vi skylder boligejerne i dette land at få taget fat på en skattereform meget hurtigt. Skattereformen skal skabe sikkerhed for ro på boligmarkedet. Den skal fortælle, at sådan bliver det altså, kære venner, det har I at rette jer efter. Mange mener, at ejendomsmarkedet allerede nu har taget forskud på en grusom skattereform, som man tror vil blive meget værre over for boligejerne, end det har været hensigten, så derfor tror jeg, at vi kan gøre mange en tjeneste ved at tage fat på en skattereform meget snart. Det skal vi jo alligevel diskutere senere på måneden, så lad os gemme slagsmålet til den tid.

Det Radikale Venstre vil ikke negligere vanskelighederne. Vi vil ikke gøre nar af borgerne eller grine ad borgerne, som fru Kirsten Jacobsen antydede at nogen ville gøre. Der sker mange ændringer i samfundet i disse år. Der er en alt for stor arbejdsløshed, og vi ændrer også samfundsøkonomien på den måde, at vi efterhånden er kommet dertil – som vi jo også har ønsket af mange grunde – at opsparing belønnes, og at gældsætning straffes. Det betyder jo, at de, der har stor gæld, også lider voldsomt under denne omstilling.

Men for at ingen skal være i tvivl, vil jeg godt sige, at Det Radikale Venstre altid har støttet ejendomsskatter som begreb. Det er gode skatter i den forstand, at de er ubureaukratiske at opkræve, de er umulige at snyde med, man kan ikke unddrage sig dem, og derfor er de gode, set ud fra et skatteteknisk synspunkt.

Vi kan ikke støtte de to dagsordener, der er fremsat af fru Kirsten Jacobsen og af Centrum-Demokraterne, men vi vil støtte den dagsorden, vi selv har været med til at fremsætte.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

At Det Radikale Venstre synes, at ejendomsskatter er gode skatter, kan jeg kun tage til efterretning, og det er jeg såmænd ikke så overrasket over.

Men når fru Elisabeth Arnold fortæller, at der ikke er nogen problemer, vil jeg godt spørge, om fru Elisabeth Arnold ikke har fået nogen henvendelser fra de private andelsboligforeninger, som normalt er De Radikales plejebørn. Det forholder sig nemlig sådan, at fire ud af fem private andelsboligforeninger har været nødt til at klage, og begrundelsen er ikke, fru Elisabeth Arnold, at de er steget i værdi. Begrundelsen er underligt nok, at de er faldet ganske utroligt i værdi, og det har faktisk fået lige så uhyggelige konsekvenser for andelshaverne som for de mennesker, der må gå fra hus og hjem på grund af de stigende skattebyrder.

Dette Folketing har indført regler om, hvad andelsboliger må koste. Det har den konsekvens, at den nedsatte ejendomsvurdering – som i øvrigt skyldes et helt nyt vurderingsprincip, som ingen regner med kan holde sammenholdt med vurderingsloven – betyder, at alle, der har købt en ny privat andelsbolig, mister deres egenkapital. Lad os f.eks. sige, at man af sin egen lomme udbetaler 40.000-50.000 kr. for en nybygget andelsbolig. Prisfastsættelsen er knyttet til vurderingen, og hvis vurderingen falder drastisk, får man ikke lov at gensælge boligen for den pris, man har købt den til, så mister man sin egenkapital. Og hvis man fortsætter på den måde, fru Elisabeth Arnold, kan man altså komme helt ned på nul, uanset at man måske har betalt den fulde pris for andelsboligen. Det må da i hvert fald påvirke Det

[Kirsten Jacobsen]

Radikale Venstre, når det fremgår ganske klart af det materiale, vi har modtaget fra Andelsboligforeningernes Fællesrepræsentation m.v., at fire ud af fem nystartede private andelsboligforeninger har været nødt til at klage over de faldende vurderinger.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gøre fru Kirsten Jacobsen opmærksom på, at jeg sagde udtrykkeligt, at Det Radikale Venstre ikke ville negligere de vanskeligheder, der kunne komme på boligmarkedet i kølvandet på den 19. almindelige vurdering. Så langt så godt.

Om andelsboligforeningerne vil jeg sige, at de er jo ramt af præcis den samme effekt som enhver anden del af boligmarkedet, hvor der pludselig indføres nye regler eller pludselig kommer nye boligtyper, som skal vurderes efter et nyt system. Man har ikke prøvet det før, man ved ikke, hvordan systemet skal være i forhold til priserne, hvordan det påvirker handelssituationen, salgssituationen osv. osv. Det er stadig væk det, vi har klagesystemet til, fru Kirsten Jacobsen.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Fru Elisabeth Arnold har ikke forstået problemstillingen. Problemstillingen er, at det hjælper ikke noget at klage over vurderingen.

Lad os nu sige, at klagerne ikke får medhold, at vurderingen er og bliver, sådan som den nu engang er fastsat. Konsekvensen af denne faldende vurdering, som de fleste andre danskere ville være lykkelige for, er i disse tilfælde her, at de pågældende bliver frarøvet deres ejendomskapital, fordi dette Folketing har fastlagt nogle regler om et maksimalprissystem. Det er dette forhold, der gør, at dette område har et særligt problem, hvor klagerne ikke hjælper et hak.

Og når nu fru Elisabeth Arnold mener, at hun har noget tilovers for de konsekvenser, der måtte komme som følge af den 19. almindelige vurdering, er jeg nødt til at spørge: Ville Det Radikale Venstre på andre områder medvirke til, at disse private andelsboligforeninger ikke ender i en situation, hvor man har indbetalt en kapital på 50.000 kr. og lige pludselig står med nul kroner? Det er konfiskation, det er ren konfiskation. Vil man f.eks. ophæve maksimalprissystemet, så man gør det muligt at sælge til en pris, der giver dækning? Ellers står den pågældende familie i en grumme, grumme svær situation, der er lige så slem som for dem, der bliver ramt af højere skatter.

Lysholm Christensen (KRF):

Som den sidste ordfører i rækken vil også jeg gerne starte med at takke statsministeren for en fyldig besvarelse af forespørgslen. Der er mange tal og procenter i denne sag, og det klarede begreberne at få beskrevet udviklingen i skattetrykket på fast ejendom set over en årrække så præcist.

Kristeligt Folkeparti kan ikke deltage i en sønderlemmende kritik af hele vurderingssystemet. Det er vores opfattelse, at de vurderingsfolk, som har ansvaret for den 19. almindelige vurdering, har udført et godt og solidt stykke arbejde. Selvfølgelig er der fremkommet klager over vurderingen, det er ikke noget nyt. Det ser vi hver gang, og det kan formentlig ikke undgås, men derfor har vi jo også klageadgangen, og der er mange eksempler på, at man kan få ændret den vurdering, der er blevet fastsat.

Det uacceptable i denne forbindelse er, at klagegangen er for langsommelig – det tager for lang tid, før man får sin klage afgjort – og det mener vi faktisk der er taget højde for i den dagsorden, som Kristeligt Folkeparti er medforslagsstiller til, idet man tilstræber at sætte nogle flere ressourcer af til Landsskatteretten, således at man kan få sagerne afviklet noget hurtigere.

Dernæst vil jeg gerne knytte et par bemærkninger til skatteudskrivningen det næste år. Det er naturligvis helt uacceptabelt, at amter og kommuner i strid med aftalen med regeringen nu vil opkræve ca. 4 mia. kr. for meget, og jeg har forstået på regeringen, at man vil tage initiativ til at få løst det problem.

Men problemet er jo i virkeligheden ikke værdiansættelsen af fast ejendom, det er spørgsmålet om skattetryk, og derfor har debatten i dag jo også langt mere gået på spørgsmålet om skattetryk end på spørgsmålet om værdi af fast ejendom.

Der skal ikke herske tvivl om, at Kristeligt Folkeparti gerne ser en nedsættelse af ejen-

[Lysholm Christensen]

domsskatterne specielt dér, hvor de er meget høje, og derfor har vi også fremsat et lovforslag om nedsættelse af bundgrænsen, og vi glæder os over, at der er flertal for at sænke bundgrænsen, altså promillegrænsen.

Debatten her i dag og debatten i dagspressen i den senere tid afslører, at der er et behov for visse justeringer på området, og vi mener, at det nævnte dagsordensforslag kan være med til at afhjælpe de svagheder i systemet.

Det er vigtigt for os at understrege, at vi mener, lægmandselementet i vurderingen skal bevares, vi har også en vis tro på, at de årlige vurderinger kan medvirke til en større retfærdighed og mere sikker værdiansættelse. Det er også vigtigt, at Landsskatteretten får nogle yderligere ressourcer, så deres arbejde kan styrkes og effektiviseres, og endelig at der udsendes nogle fyldige informationer til grundejerne, så man i højere grad kan gennemskue og forstå, hvad der er lagt til grund for værdiansættelsen.

Til sidst vil jeg sige, at den debat, vi har haft i dag, afslører helt tydeligt, at behovet for en skattereform er meget påtrængende. Det er vigtigt, at vi snart kommer i gang med at få lavet en skattereform, for det er jo dybest set dér, problemet ligger, og det skal ikke mangle på vores medvirken til at få de forhandlinger i gang igen. Vi håber, at der er lys forude, når det gælder en skattereform.

Vi støtter naturligvis den dagsorden, vi selv er medforslagsstillere til, og afviser de to øvrige.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Må jeg først takke de mange, som har haft ordet under denne debat; vi har jo bevæget os viden om, men man kommer ikke uden om, at en lang række af indlæggene har beskæftiget sig med 19. alm. vurdering, og det takker jeg for.

Det er klart, at resultatet af 19. alm. vurdering, som påvirker så mange familiers økonomi, spiller en stor rolle for familiernes og enkeltpersonernes samlede økonomiske situation – sådan er det. Jeg mener, det er vigtigt, at man prøver at være analytisk og danne sig et sagligt indtryk af det, der sker med disse almindelige vurderinger og konsekvenserne deraf. Det er klart, at en række boligejere har mærket stigende udgifter igennem de sidste år. Det gjorde de også, vil jeg gerne gøre opmærksom på, i 1950'erne, i 1960'erne, i 1970'erne og altså også i 1980'erne. Meget af det er jo nemlig en følge af prisudviklingen i samfundet og naturligvis specifikt udviklingen i ejendomspriserne, der afspejler sig i de almindelige vurderinger og årsomvurderingerne. En række boligejere, parcelhusejere såvel som ejerlejlighedsejere, har mærket stigende udgifter, og vi ved også, at det fordeler sig meget forskelligt, fordi vurderingerne nødvendigvis ikke kan være ganske ensartede fra egn til egn, fra vej til vej.

På den anden side er der også en lang række lejere, som har mærket stigende boligudgifter. Det gjorde de i 1950'erne, det gjorde de i 1960'erne, det gjorde de i 1970'erne, og det har de altså også gjort i løbet af 1980'erne.

Jeg vil gerne sige lidt nærmere om det. Det er blevet sagt her under debatten, at det skyldes kartoffelkur, og det skyldes skattereform, at boligejerne har fået stigende udgifter. Det er både rigtigt og forkert, men det er mest forkert. Det er faktisk misvisende, fordi skattereformen i sig selv jo ikke bare drejede sig om en begrænsning af skatteværdien af rentefradraget: de opgørelser, som er foretaget, viser, at langt de fleste af ejerboligfamilierne faktisk fik stigende eller næsten uændrede rådighedsbeløb i den forbindelse. Det drejer sig faktisk om ca. 85 pct. af ejerboligfamilierne.

Men så var der de sidste 15 pct. Af dem har nogle fået en lille stigning, andre en stor stigning meget afhængigt af, hvornår de havde købt deres ejendom, og om de gennem store lån havde spændt deres økonomi til bristepunktet. Så er der jo også gennemført nogle lettelser i visse beskatningsformer af boligejerne; det synes jeg heller ikke man skal se ganske væk fra. Begrænsningsreglerne for lejeværdiens stigning blev jo i midten af 1980'erne forbedret for pensionister og for efterlønsmodtagere, og med virkning for 1987 blev progressionsgrænsen for lejeværdibeskatningen hævet fra de 851.000 kr. til 1,2 mio. kr. Men det er klart, at det har virket forskelligt. Nogle ejere har ikke mærket en stigning i boligudgifterne, som oversteg deres indtægtsudvikling. For andre er det ikke gået så godt.

Hvis vi ser på rådighedsbeløbet, altså den disponible indkomst efter skat og boligudgift, som er tilbage til familiens forbrug, for nogle typiske husstande – og jeg strejfede det før – så

[Statsministeren]

spiller det en rolle, i hvilket år igennem 1980'erne man har købt. De beregninger, vi har til rådighed, viser, at rådighedsbeløbet i faste priser imidlertid for langt de fleste har været stigende fra købet og frem til 1990.

En typisk LO-familie, der har købt hus i 1979, har typisk frem til 1990 haft en stigning i rådighedsbeløbet på ca. 30 pct. Det vil altså sige, at gennemsnitsfamilien – og de tal dækker langt de fleste – ikke i 1980'erne har oplevet et fald i rådighedsbeløbet siden huskøbet. Men der er nogle, der har. Familiens rådighedsbeløb i det første år efter huskøbet afhang nemlig i 1980'erne så frygtelig meget af købsåret, og det hænger igen sammen med de svingende renter af obligationslånene og af sælgerpantebrevene.

Hvis vi sammenholder med, hvordan det er gået for lejerne – og det er vel også et moment at tage ind i vores vurdering – forholder det sig således, at et typisk LO-par, som bor i lejebolig, faktisk har fået deres rådighedsbeløb efter skat og husleje begrænset med ca. 15 pct. i denne periode, peger tallene på. Igen: det er et gennemsnitstal, men det fortæller jo også noget.

Derfor tror jeg, at vi alt i alt, når vi taler om boligudgift for ejere og boligudgift for lejere, kan sige, at der har været en nogenlunde rimelig udvikling igennem 1980'erne. Det er altså ikke sådan, at alle ulykkerne har ramt parcelhusejerne og ejerboligejere, og at de, der bor til leje, skulle have skummet fløden. Det er snarere typisk tværtimod. Det er mig magtpåliggende at få nævnt under denne debat, så der kan være en vis rimelighed og balance i tingene.

Hvad er det, der er galt for mange boligejere? Det er naturligvis, at vi gennemlever en årrække, hvor grupper af befolkningen ulykkeligvis oplever svigtende familieindkomst. Lavinflationen er en vanskelig tilvænningsproces. Dertil kommer, at mange i en periode eller igennem længere tid mister deres arbejde, andre oplever skilsmisse med den virkning, at der tilbage i boligen nu kun sidder én, som erhverver indkomst, og det hele var baseret på en familie, hvor der måske var to, som tjente penge hjem. Det er den slags forhold, der har medført store ulykker for mange mennesker, det må jeg erkende, men ikke kun for boligejere, også ofte for lejere. Det mener jeg vi må tage med ind i vores vurdering.

Endelig må jeg igen fastslå, at man ikke kommer uden om, at 19. alm. vurdering er lavere end 18., som ligger helt tilbage til 1986. Der har været nogle år, hvor man har haft fordel af de faldende årsomvurderinger. Nu oplever vi så som en konsekvens af handelsprisstigningerne det modsatte, nemlig at ejendomspriserne er gået op; og at de er gået moderat op, er vel i og for sig en rigtig god udvikling, for det tyder på større tillid til det at købe fast ejendom, og det har vi savnet i nogle år.

Men jeg takker ordførerne for de bidrag, som i dag under den lange debat er givet til belysning af disse problemer omkring de offentlige vurderinger, og jeg så meget gerne, at den dagsorden, som er foreslået af Socialdemokratiets ordfører på en række partiers vegne, måtte blive vedtaget, for jeg mener, den vil vise os vejen til at få nogle bedre regler om vurdering, om klageadgang og om mulighed for at få vurderingsresultaterne så tidligt, at der kan tages bedre højde for deres virkninger.

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg synes, det er en sørgelig og en sølle udgang, der er kommet på denne debat.

Da Fremskridtspartiet rejste forespørgselsdebatten om at få neutraliseret virkningen af den 19. alm. vurdering, var det, fordi vi så de alvorlige konsekvenser, det ville få for mange ejere af fast ejendom, og fordi vi troede på, at der trods alt her i Folketinget, i hvert fald blandt regeringspartierne, var så megen anstændighed til, at man ville stå ved bare en del af de løfter, som man har strøet om sig med på møder rundt omkring i landet, og at man i erkendelse af, at man ikke havde været særlig dygtige under forhandlingerne med kommunerne for at få dem til at holde skatterne i ro, i det mindste ville have sørget for, at befolkningen ikke skulle betale for, at regeringen var nogle elendige forhandlere. Men det er det, befolkningen nu kommer til.

Udgangen på denne debat bliver, at vi får vedtaget en afværgedagsorden, som alle partier kan blive enige om, og det skyldes, at der ikke står noget som helst andet i den, end at man måske i 1995 skal have et nyt vurderingssystem. Skulle vi komme dertil, er Fremskridtspartiet helt enig i det, for det er heller ikke for tidligt.

[Kirsten Jacobsen]

Men vi står stadig med den kendsgerning, at en masse familier er nødt til at gå fra hus og hjem, fordi dette Folketing endnu en gang ved hjælp af øgede byrder – i dette tilfælde skatter på 4 mia. kr. – lader ejere af fast ejendom betale for regeringens andre fejltagelser.

Det virker jo komplet latterligt, at vi behandler forslag om tørkehjælp til landmænd, samtidig med at vi pålægger de samme landmænd øgede ejendomsskatter og dermed øget lejeværdi på grund af en offentlig vurdering. Det virker komplet latterligt, hvad man gør over for pensionister. Én ting er, at de skal betale ejendomsskatter og lejeværdi på grund af den offentlige vurdering, men at de, fordi deres mursten stiger i pris, også kan komme til at betale for deres hjemmehjælp bare på grund af en offentlig vurdering, siger noget om, hvad dette her drejer sig om.

Statsministeren kom endnu en gang ganske let og elegant hen over problemerne ved at sige, at boligejerne da nok havde mærket nogle stigninger i 1980'erne, men det gjorde de også i 1950'erne, og det gjorde de også i 1960'erne, osv., og det gjorde lejerne også. Jeg er nødt til at sige til statsministeren, at boligejerne i statsministerens statsministerperiode har oplevet en sand hetz fra statsministerens og hans skiftende regeringers side.

Det har resulteret i, at B.T. den 8. oktober 1992 efter nøje undersøgelser nu er i stand til at konstatere, at hver anden danske boligejer er insolvent. Sidste år var det dog kun hver fjerde. Det vil sige, at antallet af insolvente boligejere i Danmark er steget med 100 pct. på bare ét år.

Men det påvirker tilsyneladende hverken regeringen, Socialdemokratiet eller de andre partier. Det påvirker ingen, at den offentlige vurdering i dag ligger langt over husenes reelle kontantværdi. Det påvirker ingen, at man systematisk beslaglægger husejernes opsparede værdier. Og dertil kommer selvfølgelig den moralske side af sagen, men den har regeringen jo set stort på i lang tid, så den vil jeg slet ikke trætte nogen med.

Jeg er blot ked af at skulle konstatere, at afslutningen på debatten viser, at regeringen er så optaget af at blive siddende som regering, at den uanset konsekvenserne på snart sagt ethvert område lader sig dirigere, trække rundt i manegen, af Socialdemokratiet, af SF og af Det Radikale Venstre, som i hvert fald på boligejernes område plejer at stå milelangt fra det, hvor statsministerens parti og partiet Venstre plejer at fortælle deres vælgere at de står. Jeg synes, det er en sørgelig kendsgerning.

Men det er ikke første gang, at det er udgangen på en debat om boligejernes økonomiske situation. Og efter denne debat må det i hvert fald stå klokkeklart for enhver ejer af fast ejendom i Danmark, at der ikke i dette Folketing er andre partier end Fremskridtspartiet og CD, der overhovedet har noget tilovers for boligejerne og den frygtelige økonomiske situation, mange af dem kan komme ud i, fordi vi nu gennemfører, at der skal indkræves ekstra skatter på 4 mia. kr. til næste år. Det er sørgeligt, må jeg sige til statsministeren.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden (nr. D 10) af Pia Gjellerup (S), Pernille Sams (KF), Mejdahl (V), Jes Lunde (SF), Elisabeth Arnold (RV) og Lysholm Christensen (KRF) (se foran) vedtoges med 97 stemmer (S, KF, V, SF, RV og KRF) mod 8 (FP); 5 (CD) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden (nr. D 9) af Kirsten Jacobsen (FP) (se foran).

Forslag om motiveret dagsorden (nr. D 11) af Bente Juncker (CD) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 59:

Forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme. (Fastsættelse af den amtskommunale grundskyldpromille).

Af Lis Noer Holmberg (CD) m.fl.

(Fremsat 27/10 92).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Lovforslaget fra Centrum-Demokraterne skal give amtskommunerne adgang til selv at fastsætte grundskyldpromillen inden for et maksimum på 10. Den hidtidige ordning med en ved lov fastsat grundskyldpromille for alle amtskommuner står i modsætning til ordningen for kommunerne. Her er det den enkelte kommunalbestyrelse, der fastsætter grundskyldpromillen ved budgetvedtagelse. Den kommunale grundskyld skal udgøre mellem 24 og 6 promille.

Den lovfæstede amtskommunale grundskyldpromille er et levn fra tiden før indførelsen af en selvstændig amtskommunal indkomstskat fra og med 1972. Før da blev den amtskommunale finansiering tilvejebragt dels ved udskrivning af ejendomsskatter, dels ved udskrivning på kommunerne i amtsrådskredsen. Dengang var det derfor naturligt med en direkte lovmæssig regulering af den amtskommunale ejendomsbeskatning, men sådan er det ikke længere.

Regeringen kan derfor støtte CD's forslag om, at amtskommunerne får adgang til selv at fastsætte grundskyldpromillen inden for et maksimum på 10.

Der er dog et praktisk problem, når det er foreslået, at den nye regel skal have virkning allerede fra 1993. Amtskommunerne har budgetteret med en grundskyldpromille på 10. Hvis der skal tilvejebringes grundlag for at ændre de allerede vedtagne budgetter for 1993, må det forudsætte, at den kommunale styrelseslovs regler om budgetproceduren ændres.

Dette problem var også fremme, da Folketinget den 28. oktober i år havde første behandling af et forslag fra Kristeligt Folkeparti om at nedsætte bundgrænsen for den kommunale grundskyldpromille fra 6 til 5 – et forslag, der ligeledes skulle have virkning fra og med 1993.

Det er regeringens opfattelse, at ændringer i de lovmæssige rammer for grundskatterne først vil kunne få virkning fra 1994. De kommunale budgetter for 1993 er vedtaget pr. oktober i år. Hvis Folketinget ændrer lovgivningen, således at der bliver mulighed for at nedsætte grundskyldpromillen for 1993, vil det være nødvendigt samtidig at give kommunalbestyrelserne og amtsrådene adgang til at ændre den fastsatte udskrivningsprocent såvel som budgettets driftside. Der vil med andre ord være tale om en helt ny budgetbehandling. Selv om regeringen ønsker at give amtskommunerne mulighed for at afbøde virkningerne af 19. alm. vurdering, kan det først få virkning fra 1994.

Jeg skal knytte nogle kommentarer til et par forhold i forbindelse med den amtskommunale grundskyldpromille, som ikke er berørt i lovforslaget. Det gælder for det første de såkaldte promillefonde.

I dag indgår 4,3 promille af grundværdien af landbrugsejendomme i særlige fonde. Midlerne anvendes efter landbrugsministerens godkendelse til at nedsætte landbrugets produktionsafgifter, som betales af de enkelte landmænd.

Reglerne om promillefondene indgår i ejendomsskattelovens § 5 om en amtskommunal grundskyldpromille på 10 for årene 1991 til 1993, og reglerne om promillefondene udløber altså med 1993.

CD's forslag tager ikke stilling til, hvad der skal ske med promillefondene, når disse udløber med 1993. Jeg mener derfor, at man i reglerne om den amtskommunale grundskyldpromille må opretholde den nuværende bestemmelse om, at 4,3 promille af grundværdien af landbrugsejendomme indgår i særlige fonde. Promillefondsbidraget skal naturligvis ikke overstige den amtskommunale grundskyld.

Det andet forhold, jeg vil nævne, vedrører udligningsordningerne for forskelle i beskatningsgrundlag mellem henholdsvis kommunerne og amtskommunerne. Ved indregning af grundskyld ved udligning af beskatningsgrundlag gælder der i dag forskellige regler på henholdsvis det kommunale og det amtskommunale område. I den kommunale ordning indgår 7,5 pct. af de afgiftspligtige grundværdier i den enkelte kommunes beskatningsgrundlag, mens man i den amtskommunale ordning dividerer den enkelte amtskommunes grundskyldprovenu med udskrivningsprocenten, og det fremkomne beløb indgår i beskatningsgrundlaget. Forskellen skyldes, at kommunerne selv kan fastsætte grundskyldpromillen i et interval mellem 6 og 24, mens den amtskommunale hidtil har været fastsat ved lov.

Hvis amtskommunerne selv kan fastsætte grundskyldpromillen, må det medføre en æn-

[Indenrigsministeren]

dring i opgørelsen af det amtskommunale beskatningsgrundlag.

Sammenfattende kan jeg sige, at regeringen kan støtte, at lovforslaget om adgang for amtskommunerne til at fastsætte en grundskyldpromille på højst 10, får virkning fra og med 1994 med de fornødne regler om landbrugets promillefonde.

Else Marie Mortensen (S):

Det er rigtigt, som det er blevet sagt, at det ikke er så frygtelig længe siden, vi behandlede et andet forslag, der vedrørte grundskyldpromillerne, fra Kristeligt Folkeparti. Det var et forslag om at sænke den nederste grænse, minimumsgrænsen, for fastsættelse af de kommunale grundskyldpromiller fra 6 til 5.

Vi kunne ikke stemme for det forslag, og derfor kan det næppe heller undre nogen, at vi ikke kan stemme for CD's forslag, som behandles aktuelt.

Argumenterne har ikke ændret sig specielt siden dengang, men vi skylder naturligvis forslagsstillerne at forholde os til det konkrete i deres begrundelser. Vi mener, der er en praktisk forklaring på, at promillerne ligger fast for amtskommunerne i modsætning til primærkommunerne, hvor promillerne skal fastsættes inden for nogle minimums- og maksimumsrammer.

Det er for os nærliggende at antage, at promillerne sættes relativt lavt eller højt i de samme geografiske områder, hvis der er mulighed for det i henholdsvis amtskommunerne og primærkommunerne. Og det vil medføre endnu større geografiske forskelle, end vi kender, og det er naturligvis ikke noget, vi kan støtte i Socialdemokratiet.

CD foreslår, at grundskyldpromillen kan fastsættes som højst 10, og konsekvensen vil naturligvis være, at amtskommunerne kan sænke promillen.

Vi hørte indenrigsministeren nævne den amtslige grundskyldpromille som – mener jeg der blev sagt – et forhistorisk levn. Udviklingen i den amtslige grundskyld har nu faktisk været sådan, at den er blevet sænket et par gange i løbet af de sidste 10-15 år. Den startede på 20 promille og er nu fastsat til de aktuelle 10 promille.

Hvis der er konsekvens i forslagsstillernes ønske om at give amterne større frihedsgrader, kunne vi måske forestille os en anden måde at gøre det på. Så kunne man gøre som i primærkommunerne, nemlig med en minimumsgrænse og en maksimumsgrænse. Vi kunne så foreslå som et kuriosum, at man kunne bevæge sig imellem 6 og 18 promille. Det skal nu ikke tages så alvorligt eller for pålydende.

Som det også er fremgået af dagens forespørgselsdebat, der har været lang, og af den dagsorden, Folketinget lige har stemt om og vedtaget, mener vi, at det, man foreslår, er en ren symptombehandling af noget, der skal gøres noget helt andet ved.

Vi vil fortsat gerne i Socialdemokratiet lette det samlede skattetryk, men vi tror ikke på, at det overhovedet bliver muligt, hvis vi benytter enhver lejlighed til at udhule mulighederne for en samlet lettelse.

Vi mener i øvrigt også stadig væk, at grundskyldpromillen er en retfærdig beskatning, og vi kan, som jeg har sagt tidligere, ikke støtte det foreliggende forslag.

Chr. Wedell-Neergaard (KF):

Lovforslaget fra Centrum-Demokraterne giver amtskommunerne mulighed for at fastsætte grundskyldpromillen til højst 10, hvor den tidligere var 10. Provenuet af den amtskommunale grundskyld var i 1992 2,7 mia. kr., hvilket er lavere end i de tidligere år. Heraf overføres 180 mio. kr. til staten, svarende til 4,3 promille, hvor de anvendes til forskellige erhvervsøkonomiske foranstaltninger inden for landbruget.

Baggrunden for forslaget er stigende grundværdier som følge af 19. alm. vurdering. Stigningen på landsplan er opgjort til ca. 10 pct. i forhold til årsomvurderingen af 1. januar 1991. Det giver amtsrådene mulighed for at neutralisere virkningerne af stigningen i udskrivningsgrundlaget. Dermed får amtskommunerne samme fleksibilitet som kommunerne, der kan fastsætte deres grundskyldpromille inden for spændet 6 til 24 promille.

Forslaget skal ses i sammenhæng med Kristeligt Folkepartis forslag om nedsættelse af bundgrænsen for de kommunale grundskyldpromiller fra 6 til 5.

Det Konservative Folkeparti går ind for afskaffelse af ejendomsskatterne på sigt, og vi kan derfor støtte CD's forslag. Det vil give mulighed for at reducere de uhensigtsmæssige

[Chr. Wedell-Neergaard]

virkninger af 19. alm. vurdering for både husejere og erhvervsvirksomheder.

Erik Larsen (V):

Det har altid været Venstres opfattelse, at grundskatter er en uretfærdig beskatningsform og en asocial beskatningsform, fordi den er fuldstændig uafhængig af indkomst. Derfor rammer den lavindkomstgrupperne ekstra hårdt.

Venstre kan derfor støtte det foreliggende forslag fra CD. Vi har en forhåbning om, at amterne vil vælge en lavere promillesats end de nuværende 10, hvis muligheden gives. Det kan vel næppe overraske nogen, at vi er enige med indenrigsministeren i, at forslaget ikke kan få virkning for budgetåret 1993, men først fra 1994. Også indenrigsministerens bemærkninger om forholdet til promillefondene deler vi fuldt ud i Venstre.

Vi vil fra Venstres side gå konstruktivt ind i udvalgsarbejdet, fordi vi finder, at forslagets hensigt er ganske glimrende.

Pernille Frahm (SF):

Dette forslag er fremsat af CD i det lokale selvstyres navn, og da vi i SF er store tilhængere af det lokale selvstyre, det kommunale selvstyre og det amtskommunale selvstyre, så kunne vi i princippet godt se positivt på det her, men vi forstår ikke helt, hvorfor det kommunale og amtskommunale selvstyre skal begrænse sig til at måtte ændre grundskyldpromillen i nedadgående retning.

Så indtil vi ser et forslag, hvor man udstrækker det amtskommunale og det kommunale selvstyre til også at omfatte en ændring i opadgående retning, ser vi ikke nogen grund til at støtte det her forslag. Det gør vi derfor ikke.

Køpke Christensen (FP):

I fortsættelse af den debat, som netop har fundet sted vedrørende den 19. alm. vurdering, kan det næppe overraske nogen, at Fremskridtspartiet kan gå ind for CD's forslag til lovændring, således at amtskommunerne i stedet for som nu at skulle opkræve 10 promille i grundskat fremover frit kan fastsætte promillen, dog maksimalt til 10.

CD foreslår, at loven skal have virkning fra 1. januar 1993, men løbet for 1993 er desværre kørt, og Folketinget må se på, at amtskommunerne også for 1993 opkræver 10 promille med det resultat, at der skovles trecifrede millionbeløb hjem i de offentlige kasser.

Problemet er nu, om amterne for 1994 vil sætte deres promiller ned, så der maksimalt opkræves samme beløb i grundskat som for 1992. Fremskridtspartiet har tidligere meddelt, at regeringen har sovet i timen, og da man så endelig opdagede miseren, burde man have hasteindkaldt Folketinget, inden kommunerne og amterne tog for sig af retterne i form af uhyrlige forhøjelser af ejendomsskatterne.

Fremskridtspartiet vil gentage, hvad partiet meldte, da Kristeligt Folkeparti havde deres forslag fremme om de kommunale grundskyldpromiller, nemlig at rigtig mange danskere er presset til det yderste i disse vanskelige tider. Derfor er de forhøjelser af grundskatterne, som nu er en kendsgerning for 1993, formentlig netop det, som fører rigtig mange familier ud i konkurser og tvangsauktioner. Der er ingen grund til at fortsætte kritikken af regeringens optræden. Vi vælger at tro, at man har lært af de fejltagelser, der nu er begået.

Til sidst blot for fuldstændighedens skyld den oplysning, at Fremskridtspartiet støtter forslaget til lovændring, og vi vil samtidig anmode indenrigsministeren om ved forhandlingen med kommunerne og amtskommunerne om økonomien for 1994 at inddrage grundvurderingerne med henblik på at fremtvinge skattenedsættelser i amter og kommuner mindst svarende til provenuet som følge af den 19. alm. vurdering.

Ole Vig Jensen (RV):

Forslaget er begrundet i resultatet af den 19. alm. vurdering, og da dette spørgsmål jo har optaget Folketingets tid i mere end fire timer, kan der næppe siges meget nyt om det spørgsmål.

Det Radikale Venstre kan ikke støtte det fremsatte lovforslag, og det grunder sig altså mindre i det forhold, at forslaget ikke som ønsket af forslagsstillerne skal have virkning fra skatteåret 1993. Vores begrundelse er af mere principiel karakter. Endelig ville forslaget her, hvad indenrigsministeren har gjort rede for, også indebære problemer i forhold til de bestemmelser, der knytter sig til landbrugets promillefonde.

Så af flere grunde er der god grund til her at sige fra over for det pågældende forslag.

Lysholm Christensen (KRF):

Jeg skal ganske kort meddele, at Kristeligt Folkeparti kan støtte det fremsatte forslag. Det falder jo pænt i forlængelse af det forslag, vi selv fremsatte om de kommunale ejendomsskatter. Vi er opmærksom på, at der er et lille problem med promillefondene, som også indenrigsministeren gjorde opmærksom på det. Så der er et problem dér, vi skal have fundet en løsning på. Men under den forudsætning kan vi støtte forslaget.

Lis Noer Holmberg (CD):

Nu har der jo været en lang debat, så vi kan godt mærke, der er en vis tamhed nu om det her forslag.

Da vi den 28. oktober behandlede Kristeligt Folkepartis forslag om nedsættelse af minimumsgrundskyldpromillen i kommunerne fra 6 til 5, tilsluttede CD sig det, og vi sagde også på det tidspunkt, at vi havde ikke noget imod, at den kom helt ned på nul. Samtidig proklamerede vi, at vi ville komme med et forslag om amternes mulighed for også at regulere grundskyldpromillen i nedadgående retning, og det er det forslag, vi behandler i dag. Der er efter vores mening ingen rimelighed i, at amterne *skal* opkræve 10 promille. Der må gives amterne mulighed for fleksibilitet, når det drejer sig om at fastsætte den amtskommunale grundskyldpromille, nøjagtig som i kommunerne.

Amterne har f.eks. ved den 19. alm. vurdering, som har været drøftet grundigt og godt her, ikke haft mulighed for at lempe de virkninger, der fulgte med denne seneste vurdering, fordi de lovgivningsmæssigt er fastlåst på de 10 promille. Vi kommer ikke uden om, at såvel boligejere og lejere som erhvervsvirksomheder er blevet ramt af en skjult skattestigning via grundskylden, og det har forespørgselsdebatten jo også vist er holdningen til det.

Så vil jeg gerne sige, at dette her ikke er et pålæg til amterne, men det er en mulighed, vi giver amterne, for at variere deres fastsættelse af grundskyldpromillen. Det mener vi må være rimeligt.

Jeg vil gerne sige tak til statsministeren, som nu er gået, for hans positive udtalelser og tilsagn om, at regeringen vil støtte vores forslag om amternes mulighed for en større fleksibilitet med hensyn til fastsættelse af grundskyldpromillen. Jeg vil ligeledes gerne sige tak til indenrigsministeren for den redegørelse, indenrigsministeren kom med, og som også var en positiv opbakning til vores forslag.

Det er alene § 5, stk. 1, vi i CD har peget på. De 4,5 promille, der for nærværende går til en fond, som det fremgår af § 5, stk. 2, har vi ikke med i vores forslag. Derfor mener vi, at der kan være en vis fornuft i, at man opretholder den fond.

Jeg vil så lige nævne, at vi naturligvis er bekendt med de problemer, der er forbundet med lovens ikrafttræden pr. 1. januar 1993, og vi er derfor også indstillet på, at det sker pr. 1. januar 1994. Vi ved jo, at både amter og kommuner har lagt deres budgetter.

Jeg vil gerne sige tak til de øvrige ordførere – sådan da. Socialdemokraterne og SF og De Radikale har jo ikke ændret holdning, siden vi havde Kristeligt Folkepartis forslag fremme, og det beklager jeg dybt og inderligt. Jeg kan altså slet ikke forstå den holdning. Når man går ind for selvstyre, fatter jeg ikke, at man ikke vil give amterne mulighed for at være fleksible med hensyn til grundskyldpromillen, så de får lov til at fastsætte en mindre grundskyldpromille.

SF's ordfører siger, at det kun går i nedadgående retning. Jamen vi ønsker ikke, at det skal sættes højere. Vi har ved den tidligere behandling af Kristeligt Folkepartis lovforslag om nedsættelse fra 6 til 5 promille i kommunerne sagt, at vi så gerne, at man helt fjernede begrænsningen eller i hvert fald gav kommunerne mulighed for at gå helt ned til nul. Det er jo egentlig utroligt, for før 1986 – jeg tror, det var 1986 – var der mulighed for, at kommunerne helt kunne lade være med at opkræve grundskyld, og derfor synes jeg nok, at det er en trist konstatering, at de tre partier i dag ikke vil være med til at give amterne den mulighed for fleksibilitet, der ligger i det forslag, vi her kommer frem med.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Dér fik vi lige fat i CD's opfattelse af det kommunale selvstyre. Jeg kunne forstå på fru Lis Noer Holmbergs tale, at der kun kunne blive tale om selvstyre, hvis de ville gøre, som CD mener de skal gøre.

(Kort bemærkning).

Lis Noer Holmberg (CD):

Nej, det er nu nok lidt firkantet at sætte det op på den måde, synes jeg. Men altså, i øjeblikket har vi en promille på 10, og den fastholder man. Sådan er det ude i amterne i øjeblikket, og hvorfor i alverden skulle man sætte den op? Det har de jo ikke bedt om. De har ikke sagt, at de har brug for en højere promillesats. Men vi mener bare, at der skal være mulighed for, at de kan gøre det mere fleksibelt, så de kan vælge en lavere promille, hvis det er det, de ønsker. Jeg er lidt skuffet, for netop SF, som jeg også har et samarbejde med i Odense Byråd, går meget ind for selvstyre og alt det dér med selvbestemmelse ude omkring. Derfor kan jeg slet ikke forstå, at man ikke vil være med til dette her og bløde op på dette her.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 87:

Forslag til lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler.

Af kulturministeren (Grethe Rostbøll).
(Fremsat 5/11 92).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Poul Erik Dyrlund (S):

Forslaget til en helt ny lov gældende for højskoler, efterskoler m.m. er jo en sammenskrivning af flere lovbestemmelser. Det kan også konstateres, at ministeren benytter lejligheden til at ændre en række bestemmelser og lave en række nye bestemmelser. Det vil jeg vende tilbage til senere i min ordførertale.

Socialdemokratiet betragter det som positivt, at flere lovbestemmelser nu skrives sammen i én lov. En sådan sammenskrivning vil efter min opfattelse virke mere brugervenligt.

I bemærkningerne til forslaget nævnes ofte ordene administrativ forenkling. Det vil jeg nu godt sætte et spørgsmålstegn ved. Det er da rigtigt, at ministeriet ikke længere skal godkende forstander og undervisningsplaner. Men skolerne skal da stadig, selvfølgelig, ansætte forstandere og godkende undervisningsplaner, ja, der lægges endda op til, at skolerne skal udarbejde meget detaljerede, kontrollerbare undervisningsplaner.

Det er da rigtigt, at der laves om på reglerne for rammetilskud og refusionstilskud. På dette område mener jeg at det må være rigtigt at bruge ordet besparelse i stedet for administrativ forenkling. Man har fuldstændig undladt tanker om udvikling og forsøg. Det kalder jeg ikke administrativ forenkling; det kalder jeg besparelser.

Det er også værd at bemærke, at der etableres et kontrolsystem med det formål at kontrollere den decentralisering og den selvforvaltning, som jo egentlig er tanken bag lovforslaget. Der er ikke den store tillid til, at skolerne kan forvalte selv.

I øvrigt har jeg forgæves ledt efter bemærkninger i lovforslaget, der siger noget om, hvordan og i hvilket omfang der skal kontrolleres. Jeg er lidt nervøs for, at vi nu er i gang med at lave et nyt bureaukratisk kontrolsystem, så jeg synes, at man godt kan tillade sig at sætte spørgsmålstegn ved det dér med administrativ forenkling.

Socialdemokratiet vil ikke i dag give tilslutning til lovforslaget, men vi vil give tilslutning til et positivt stykke udvalgsarbejde.

Når vi ikke kan give vores tilslutning nu, skyldes det, at der efter vores opfattelse er en række paragraffer i forslaget, der, når vi nu er i gang med at lave om, trænger til en nærmere overvejelse. Jeg tænker først og fremmest på § 3 og § 4, formuleringerne om prøver, § 9, som jeg tidligere har været inde på, den manglende mulighed for forsøg og udvikling, og § 17, hele spørgsmålet om kursusugens længde, hvor man ikke har lyttet til de meldinger, der er fremkommet i høringssvarene – netop § 17 er central for hele højskoleverdenen – § 18, mindstekrav til antal årselever, og endelig § 19, tilskud til de 18-19-årige elever på efterskolerne.

[Poul Erik Dyrlund]

Vi savner også i forslaget nogle bestemmelser om medarbejdernes situation og position set i forhold til hele beslutningsprocessen på den enkelte skole.

Endvidere er der hele spørgsmålet om skatter og afgifter. Fjerner man refusionen for disse, ser det ud til, at nogle skoler rammes hårdere end andre alene på grund af deres placering. Vi har bemærket, hvilket vi i øvrigt hilser med tilfredshed, at der nu er mere præcist formulerede regler om oprettelse af skoler.

Men som sagt tidligere: Vor tilslutning til dette forslag afhænger meget af resultatet af udvalgsarbejdet, og vi er selvfølgelig parate til en nærmere drøftelse af bl.a. de problemer, jeg i min ordførertale har peget på.

Eva Møller (KF):

Jeg vil gerne indlede med at sige, at i modsætning til Socialdemokratiet tør Det Konservative Folkeparti godt allerede nu melde ud, at vi tilslutter os det foreliggende lovforslag.

Det er en forenkling, at alle love om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler samles i én lov. Vi mener, at det gør det nemmere for brugerne at skabe sig oversigt over lovgrundlaget, og dermed er vi fremme ved en mere brugervenlig lovgivning.

Jeg er også tilfreds med den revision, modernisering og opstramning, som ligger i lovforslaget, idet jeg finder, at det er sket med respekt for de skoleformer, vi her lovgiver om.

Skolerne, som vi har til debat i dag, er jo ikke en del af det offentlige skolesystem, men en række skoler, som er udsprunget af engagement hos en række ildsjæle, som med deres skole har ønsket andet end faglighed. Jeg kan her nævne, at man selv taler om almendannelse, om folkeoplysning, om skabelse af spændende heltidsmiljøer, om at få tilgodeset særlige idébaggrunde eller tilbygninger til bestemte bevægelser, organisationer osv.

Derfor skal vi naturligvis lovgive med nænsomhed og med respekt for forskelligheden, men det synes jeg som sagt også forslaget lægger op til.

Det er imidlertid således, at selv om man kunne sige, at netop for disse skoler skulle vi ikke lovgive, så er det at holde skole i dagens Danmark så dyrt, at det er nødvendigt med støtte af offentlige midler. Ellers vil tilbudet om disse skoleformer ikke være for alle uanset indtægt, og hvis der er noget sted i verden, hvor tilbudet om en bred skolegang og om et alternativ til det offentlige skolesystem skal være gældende, så er det naturligvis i Grundtvigs fædreland. Det er der i hvert fald fuld opbakning til fra Det Konservative Folkepartis side.

Vi er også enige i lovforslaget om, at det i dag er rigtigt i et vist omfang at lukke op for, at nogle af skoleformerne kan modtage elever, som ikke bor på skolen. Det er naturligvis klart, at der ikke skal betales fuldt tilskud for disse elever. Jeg skal her gøre opmærksom på, at dette felt ligesom med hensyn til andre af lovforslagets bestemmelser kan vi se på under udvalgsbehandlingen: om netop de tal og de procenter, som er anført i lovforslaget, er de helt rigtige, men for os i Det Konservative Folkeparti er det i hvert fald vigtigt at slå fast, at vi dels ikke ændrer på den særlige idé, der ligger i disse skoleformer, om, at eleverne også bor sammen, lever sammen uden for den egentlige undervisningstid, og at vi dels handler ansvarligt med de offentlige midler. Det er også baggrunden for, at vi finder det rigtigt, at der på en lang række felter skal udarbejdes undervisningsplaner m.v., så vi er sikre på, at der er kvalitet i undervisningen.

Godkendelsesprincipperne og betingelserne, som de er anført i lovforslaget, kan Det Konservative Folkeparti tiltræde. Vi finder det rigtigt, at der både skal være en kreds af engagerede mennesker bag en skole, at der er et godt økonomisk startgrundlag, så man kan være nogenlunde sikker på, at skolen ikke blot bliver en døgnflue, samt at der skal være gode lokaleforhold såvel for elever som for personale og såvel til undervisning som til fritid.

Vi er i Det Konservative Folkeparti tilfredse med, at lovforslaget både forpligter det offentlige til fortsat at støtte disse skoleformer, og at vi samtidig gennem ændrede tilskudsregler opnår bedre budgetsikkerhed såvel for skolerne som for staten.

Selve lovforslaget er som sagt en administrativ forenkling og, som det siges i ministerens bemærkninger, et forslag, der ikke ændrer ved grundlæggende principper, men der er alligevel megen teknik og mange ord og bemærkninger, der skal samle fire skoleformer, der baserer sig på det talte ord og den praktiske gerning, i ét lovforslag, så vi er som sagt åbne over

[Eva Møller]

for justeringer under udvalgsbehandlingen, men vi er helt enige i intentionerne og i de grundlæggende principper i lovforslaget.

Mariann Fischer Boel (V):

Lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler er en lang overskrift på et lovforslag, men jeg synes alligevel, at det uhensigtsmæssige i det helt opvejes af, at det er utrolig praktisk, at man af en overskrift kan se, hvad det egentlig er, forslaget handler om.

Som sagt dækker lovforslaget fire skoleformer, og da det er såkaldte frie kostskoler med stort set de samme støttebetingelser, er der rimelig praktiske begrundelser for, at der er dette lovfællesskab.

Imidlertid er disse skoleformers karakter meget forskellig. Der er dog en anselig afstand mellem en akademiker, der deltager i et højskolekursus om Søren Kierkegaard, og en 15-årig dreng, der tager 8. klasse på en efterskole, og så et ungt menneske, der tager en del af sin køkkenlederuddannelse på en husholdningsskole. Hvis der derfor ikke var anden fællesnævner for disse skoleformer end det økonomiske støttegrundlag, ville en fælleslov ikke være tilrådelig. Når der ikke har været nævneværdig modstand mod lovfællesskabet fra de berørte skoleformer, så hænger det da også sammen med, at der trods alle forskelligheder er en fællesnævner, der rækker langt ud over betingelserne for støtte. Fællesnævneren ligger i begrebet højskoleloven, som den gamle lov populært er blevet kaldt, og som i forslaget er knyttet til begreber som almendannelse og folkeoplysning. Disse udtryk har mange nuancer, men i Grundtvigs hjemland vil det dog kunne forventes, at de fastholder skoleformen på det, som er fælles for mennesker.

Jeg mener, at vi med denne lovs ordlyd kan forvente, at skolerne i bestræbelserne på at komme individuelle og specielle interesser i møde ikke glemmer hovedopgaven at være skolen for livet, hvor det enkelte menneske ikke blot lærer at tage et ansvar for sit eget liv, men også for andres.

Peter Seeberg har engang sagt, at dér, hvor de menneskelige fællesskaber ikke er, dér brænder byerne.

Vi bør med tillid forvente, at de frie kostskoler ikke glemmer fællesnævneren, som er det almene og det folkelige.

De forskellige tekniske ting, de forskellige detaljer i lovforslaget, har de foregående ordførere været inde på, og jeg vil da blot påpege, at der ikke er ændret på de grundlæggende principper i loven. I stor udstrækning er lovforslaget egentlig kun en ajourføring af en allerede kendt praksis.

Efter Venstres mening stadfæstes det rigtige princip om den frie etableringsret, hvis der bag ønsket om at starte en ny skole ligger et folkeligt bagland, en skolekreds, der vil bidrage med al den gnist og dynamik, der sædvanligvis ikke er en mangelvare ved sådan nogle private initiativer. Ligeledes stilles der også et forslag om egnede lokaler på skolerne, og det mener jeg tilgodeser det, vi lægger meget vægt på, nemlig at fastholde kostskoleformen både for unge og for de andre aldersgrupper. Det er vigtigt for forståelsen af det forpligtende fællesskab.

Kvalitet i folkelig oplysning er jo ikke det, at man gør det, men måden altså, at man gør det på.

I Venstre ønsker vi at værne om disse skoleformer, og vi vil deltage i udvalgsarbejdet med en meget positiv holdning.

Pernille Frahm (SF):

Forslaget til ny højskolelov med den lange titel er jo efter ministerens bemærkninger først og fremmest en række administrative ændringer og forenklinger. Forenklinger kan alle jo gå ind for, især forenklinger, der giver mulighed for bredde, åbenhed og udvikling, som er så vigtigt netop på det her område.

Men i nogle tilfælde betyder forenkling åbenbart bare som f.eks. i § 17 i det her forslag og i bemærkningerne til § 17, at forenklingen foregår i Kulturministeriets kontorer. Her flytter man så det administrative arbejde fra ét kontor ud til 104 kontorer ude på de enkelte højskoler, hvor man nu skal sidde og belemres med en masse bureaukratisk arbejde og en masse detaljerede undervisningsplaner, som højst sandsynligt aldrig vil blive brugt til noget som helst fornuftigt uden for skolens fire vægge – alt sammen fordi det statslige tilsyn skrumper ind og skrumper ind og skrumper ind. F.eks. mener vi, at det ville være rimeligt, at det stadig væk var Kulturministeriet, der godkendte de nye højskoleforstandere, og at tilsynet her ikke helt forsvandt.

[Pernille Frahm]

Men der gemmer sig da også en række ændringer, som har mere politisk karakter, og som skal have et par bemærkninger med på vejen. Nu vil jeg ikke stå og gentage alle de indvendinger, som Socialdemokratiets ordfører tidligere kom med, men bare tilføje: Jeg kan ikke støtte, at mindsteelevtallet for nye skoler skal forhøjes fra 18 til 24. Jeg mener, man skal fastholde det på de 18, for efter hvad jeg hører fra forskellig side, har det kun ringe økonomisk betydning, for det er ganske få skoler, vi taler om, som kan komme i klemme her, men de skoler ønsker jo altså at eksistere.

Så undrer jeg mig over, at støttelovens bestemmelser om høringer er udgået i bemærkningerne til forslagets § 25 og erstattet af nogle ord om, at drøftelser vil ske i muligt omfang. Det synes jeg er noget pjat. Enten skal man høres, eller også skal man ikke høres. Enten har man en ret, eller også har man ikke en ret, og jeg synes, man skal fastholde retten.

I § 41 nævner man, at der fortsat er mulighed for at søge kommunal støtte til elevbetaling, men vi ved jo godt alle sammen, at efter at det er blevet pålagt kommunerne at give støtte til ophold på efterskoler, så kommer højskolerne længere ned i prioriteringen. Højskoleforeningen beder om, at man følger med i, hvad der sker på de kommunale budgetter på dette punkt, og det kan vi da i hvert fald godt fra SF's side love at vi vil gøre.

I § 12 fastslås det, at skolens ledelse varetages af en bestyrelse, der er ansvarlig over for skolekredsen og Kulturministeriet. Nu har jeg selv arbejdet på et område, der minder lidt om højskolen, og jeg ved, hvordan virkeligheden ser ud, og derfor vil jeg støtte det forslag, der kommer fra Højskoleforeningen om, at man ændrer ordlyden til: Bestyrelsen har det overordnede ansvar i forhold til skolekreds og Kulturministerium.

Jeg synes også, der skal noget med om lærerråd eller medarbejderråd. Vi skal ikke til at lave nogle detaljerede beskrivelser, men jeg synes, det skal nævnes.

Til sidst vil jeg sige, at jeg synes, at det er forkert, at man har fjernet refusionstilskuddet i § 20 til ejendomsskatterne. Det mener jeg skal bibeholdes, for ejendomsskatten rammer efterskolerne helt urimelig hårdt – det er tilfældigt, om de er placeret i byzone eller landzone – så jeg synes, man skal beholde det. For nogle skoler vil en fjernelse betyde en beskæring på helt op til 350.000 kr. i tilskud.

Jeg kan se, jeg har tid endnu, så jeg vil til gengæld hilse velkommen som noget positivt, at retten til at forhandle løn er kommet med via bemærkningerne om ILO-konventionen. Det er bemærkningerne til § 20. Hvem der så skal være forhandlingspartner tror jeg ikke er helt så enkelt, som det fremgår af bemærkningerne, men det står jo stadig væk til bearbejdelse.

Meget i denne lov er i bedste fald overflødigt og noget af det, mener jeg, direkte skadeligt. Men vi lover, at vi vil gå positivt ind i udvalgsarbejdet om dette forslag.

Køpke Christensen (FP):

Jeg skal sige, at da Fremskridtspartiets ordfører ikke kan være til stede i dag, er det altså undertegnede, der må fremføre Fremskridtspartiets synspunkter.

Det, jeg vil sige, er, at vi naturligvis anerkender kulturministerens ønske om fremsættelse af dette lovforslag, der jo samler alle lovbestemmelserne om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler i én lov.

Det har altid været Fremskridtspartiets mening, at antallet af love og cirkulærer skulle nedsættes til et absolut minimum, og derfor kan vi kun hilse det positivt, at ministeren nedbringer antallet af lovbestemmelser på dette område.

Fremskridtspartiet kan imidlertid, når det gælder selve indholdet af forslaget, ikke stemme for offentlig finansiering af områder, som kan henhøre under begrebet fritidsaktiviteter. De mennesker, der har frimærker som hobby, får heller ikke tilskud til dette. Kendsgerningen er samtidig, at når pengene kanaliseres over de offentlige kasser i stedet for den direkte vej til forbrugeren, opstår der uøkonomisk og usmidig tilrettelæggelse med bureaukrati og spild til følge. Derfor bør skatterne lempes, så befolkningen får råd til dyrere fritidsaktiviteter.

Fremskridtspartiet mener, at et godt uddannelsessystem er vejen frem for Danmarks overlevelse som økonomisk og kulturel nation. Derfor bør alle unge udstyres med en uddannelseskonto på et vist beløb, som den pågældende kan bruge af hele sit liv. Der skal såle-

[Køpke Christensen]

des ikke være nogen økonomi mellem staten og f.eks. folkehøjskolerne, men kun mellem eleven og folkehøjskolen.

Vort udgangspunkt er altså, at folkehøjskolernes med fleres problemer ikke er et resultat af manglende ressourcer, men derimod af, at markedskræfterne er sat ud af spillet på området. Det er derfor, vi med glæde har bemærket, at udviklingen på området ganske som inden for en række andre offentlige ydelser går mod øget decentralisering af ansvaret og øget brugerfinansiering eller brugerstyring.

Et vigtigt punkt i denne udvikling er efter vor opfattelse, at et større og større ansvar for skolernes drift overlades til de enkelte skolers egne administrationer. Men frihed for den enkelte skole må ses i sammenhæng med, at skolen også får ansvar, således at den kan disponere efter kundernes ønsker og behov. Uden denne kundekontrol vil decentraliseringen ingen virkning have.

Er der således tale om reel, nødvendig undervisning, kan Fremskridtspartiet godt acceptere, at det offentlige – i hvert fald i en årrække – beholder finansieringsansvaret og dermed garanterer, at alle har fuldstændig fri adgang til uddannelse. Det vigtige i denne ændring er imidlertid, at magten over systemet overføres til brugerne, at de kan vælge imellem flere tilbud på markedet, et marked, der i udgangspunktet er domineret af offentlige skoler.

Generelt kan Fremskridtspartiet altså ikke støtte dette forslag, da det dels betyder strengere betingelser for start af nye skoler, dels medfører øgede midler til skolerne og ikke til eleverne.

Charlotte Enevoldsen (CD):

Da CD's ordfører, fru Jette Pors, ikke kan være til stede, vil jeg gøre rede for CD's holdning.

Centrum-Demokraterne ser med velvilje på de stramninger, der er lagt op til på tilskudssiden. Overordnet finder vi det fornuftigt at sikre skolerne et større elevgrundlag og sikre kostskoleelementet i et videre omfang end tidligere.

Hvad angår godkendelsen af skolerne, lægger forslaget op til en stramning på det økonomiske område, således at der sikres en opbakning fra en skolekreds og der stilles et økonomisk krav til denne kreds for at oprette en skole. Hvordan dette økonomiske bagland skal være, er dog ikke defineret nærmere i lovforslaget, men det må så være noget, man skal kigge på i det efterfølgende udvalgsarbejde.

CD mener, det er vigtigt med dette økonomiske krav til baglandet, idet det sikrer, at skoler ikke alene baserer sig på de driftsmæssige fordele, lovgivningen giver, og oprettelse ikke alene baserer sig derpå.

Ydermere finder vi det væsentligt, at lokalekravene strammes op, så højskolen kan være den kostskole, den bør være, netop fordi vi ønsker en skelnen mellem højskoleformen og øvrige skoleformer.

Endelig finder vi det vigtigt, at vi ved, hvad vi betaler for. Forslaget lægger op til nogle fysiske rammer, men indholdet, det, der egentlig er det væsentlige, er ikke sikret via loven, men skal bestemmes lokalt. Tidligere sikrede ministeren, at der var et indhold, som var i overensstemmelse med formålet dels via godkendelse af skolelederen, dels via godkendelse af undervisningsplanerne. Den udvikling, som lovforslaget lægger op til på dette område, finder vi i CD lidt betænkelig, og det vil vi selvfølgelig fokusere på i det videre udvalgsarbejde, som vi naturligvis vil gå positivt ind i.

Ole Vig Jensen (RV):

Forud for dette lovforslags fremsættelse er der jo forløbet en ganske lang proces. Jeg husker, at der siden vedtagelsen af 10-punktsprogrammet her i Folketinget i midten af 1980'erne har løbet en debat skoleformerne imellem og mellem skolerne og mange andre om, i hvilken udstrækning der var ønske om eller brug for en revision af det eksisterende lovgrundlag eller en helt ny lov. Men i modsætning til det øvrige folkeoplysningsområde og til andre dele af voksenundervisningen har der ikke været behov for grundlæggende ændringer på dette område. Det er tilfredsstillende, at denne konklusion – sådan som jeg har opfattet den – meget langt bygger på en dialog med og mellem skoleformerne.

Lovforslaget her er da også nærmere udtryk for en tilpasning, en ajourføring til en allerede anvendt praksis på en række områder, og det gælder såvel for skolerne, som det gælder for staten. Vigtige principper i den eksisterende lovgivning fortsætter uændret. Når der ikke er lagt op til grundlæggende ændringer, ligger

[Ole Vig Jensen]

det selvfølgelig også i sagens natur, at formålet med de frie kostskolers virksomhed stort set er som hidtil.

Der har været megen debat om den valgte formålsformulering, vel nok i særlig grad i højskoleverdenen, men jeg tror, at ministeren ved at tilføje begrebet »folkeoplysning« får angivet formålet både markant og tilpas bredt.

Det nye og i nogen udstrækning allerede praktiserede er muligheden for at optage og medregne det, vi kalder dagelever. Der lægges op til, at de kan udgøre op til 15 pct. og en nedsat tilskudssats på 70 pct. Jeg tror, det er en rigtig vej at gå. Det er en imødekommelse af et aktuelt behov. Man kan ikke afvise, at det måske kan medføre problemer for eksisterende skoler, men det må vi se nærmere på under udvalgsarbejdet. Jeg mener også, at ministeren selv er opmærksom på det.

Der er også mulighed for at tilrettelægge kurser anderledes end hidtil, nemlig som 4-dages-kurser, kurser af fire dages varighed. Man kunne måske næsten sige, at her er tale om en lovliggørelse af noget, der allerede eksisterer, men i hvert fald kan man sige, der er det gode ved det, at det giver mulighed for nye tilrettelæggelsesformer og måske også mulighed for at få fat i nye grupper. Det vil vi se positivt på.

Kravet om mindste antal elever, som hæves fra 18 til 24, er der på den ene side meget der taler for med den begrundelse, at på den måde skaber man et bedre miljø på skolerne både pædagogisk og socialt, men jeg er også nødt til at sige, at jeg ikke er sikker på, at man skal hæve tallet til 24. Der er tale om en mindretalsbeskyttelse, som vi har haft plads til, råd til, igennem en lang årrække, og jeg synes, vi må se lidt grundigere på det under udvalgsarbejdet.

Så vil jeg tage et par enkelte punkter, som kan komme til at betyde noget. Der bliver i forbindelse med rammetilskuddene tale om en vis omfordeling mellem skolerne. Især rammer det skoler, der har et stort areal, og skoler med høje ejendomsskatter. Jeg tror, vi er nødt til at se nærmere på virkningen af forslaget, som det er udformet nu; det er ikke utænkeligt, at vi kan finde en bedre måde at sikre alle på.

Når det gælder statslånene, som er en velkendt sag og en øm sag, fordi der aldrig har været midler nok og endnu mindre er det i dag, så vil jeg allerede nu bebude, at vi bliver nødt til at hæve grænsen for at give statslån fra de nuværende 20 pct., hvilket også medfører, at vi bliver nødt til på finansloven at finde udvej for at øge bevillingen. Det begrundes, synes jeg, først og fremmest i, at den ordning, som finansministeren lancerede – synes jeg i og for sig med god grund på det pågældende tidspunkt – nemlig at man havde mulighed for at optage realkredit, ikke er til stede i det omfang, som finansministeren forventede det, og slet ikke i det omfang, som skolerne har behov for, og virkningen af det mener jeg i virkeligheden ikke er til gavn heller for staten. Så jeg anmelder, at det vil vi gerne se nærmere på.

Vi kan måske også komme til at se på den statslige elevstøttebevilling, fordi det jo ikke er nogen hemmelighed, at den kommunale støtte på det område, som ganske vist er frivillig, mere eller mindre falder helt væk til skade for den gruppe af elever, og det mener jeg kan gøre, at staten må føle stærkere forpligtelser end måske hidtil.

Om efterskolerne, som har rejst et særligt problem vedrørende specialundervisningen og de vilkår, der gælder, vil jeg sige, at også her synes jeg, der er god grund til nærmere at se på, om vi kan formulere det anderledes. Og endelig vil jeg for efterskolernes vedkommende sige om alderskriterierne, at hvis vi skal tilgodese den gruppe af elever på efterskolerne, som i øjeblikket oftest omtales som sent udviklede, så bliver vi nødt til at dispensere, i hvert fald indtil vi på et senere tidspunkt gennem anden lovgivning har gennemført forbedrede muligheder for de pågældende elever.

Vi ser positivt på lovforslaget og mener, det danner et godt grundlag for en endelig vedtagelse i denne samling.

Lysholm Christensen (KRF):

Med dette lovforslag justeres der nænsomt ved hjerterødderne til noget af det, som vi kalder ægte dansk. Det danske folks rødder stikker naturligvis langt dybere end folkehøjskolernes, men folkehøjskolernes 140-årige historie fylder alligevel meget i billedet af, hvad vi kalder dansk og oplever som dansk. En broget mangfoldighed af skoler, som udtrykker sig i ord, i idræt, billeder, kunst, musik og livssyn. En pæredansk opdagelse – ikke en opfindelse – som har sit udspring i folkelige og kristelige

[Lysholm Christensen]

vækkelser i forrige århundrede. Efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler er børn af højskoletraditionen, de hører med til familien, og derfor er det naturligt at samle lovgivningen i én lov trods visse forskelle.

Der er mange følelser og traditioner i denne sektor, og derfor oplever vi også en engageret debat om centrale ord og begreber i denne tid. Nogle kan diskutere længe og inderligt, om undervisningen skal defineres som livsoplysning eller folkelig oplysning. Andre siger det på en mere markant måde: De tager ladegreb på deres pennalhus, når de hører udtrykket almendannende undervisning! Ja, jeg ved ikke, hvordan man gør det, men morsomt lyder det da. Det afgørende for mig er, at skolerne bevarer deres frihed til selv at beskrive og virkeliggøre deres formål, og forslagets formuleringer virker for mig at se ikke indskrænkende på denne frihed til selv at beskrive holdninger og idégrundlag.

Mindstekravet om 24 årselever er jeg derimod ikke helt sikker på er rimeligt sat. Det er en livsbetingelse for højskoletraditionen, at der sker fornyelse, og alt nyt begynder jo i det små. Jeg vil medgive, at et kostskolemiljø på 18 elever kan virke noget tyndt, men jeg må alligevel tage et lille forbehold på dette punkt.

Så er der spørgsmålet om ejendomsskatterne, som er foreslået fjernet fra refusionsdelen. Det vil ramme urimelig hårdt på nogle få skoler, og derfor vil jeg foreslå, at man løser det på den måde, som vi har fået det foreslået af en af skoleforeningerne, nemlig at man ganske enkelt sætter et loft ind og kun refunderer udgifter, der ligger over en vis grænse, f.eks. 40.000 kr. Så er der kun et lille antal skoler tilbage i refusionsordningen.

Spørgsmålet om skolekredsen, § 10, stk. 2, har jo været genstand for en del debat. Jeg er enig i, at der skal være en kreds af mennesker, som ønsker en given skole. En skole er et levende fællesskab, der har sit liv og sin tid, og skolekredsen er skolens liv. Derfor er det vigtigt, at denne skolekreds er levende og engageret og virker i skolens nærhed. Men hvordan definerer vi denne kreds? Hvad forstås der ved »en anden offentlig myndighed«? Kan en landsbevægelses lokalforeninger vælge til bestyrelsen? Skal alle vælges på en generalforsamling? Der er nogle spørgsmål her, vi må have afklaret. Jeg er glad for, at foreninger kan indgå i skolekredsbegrebet. En forening er jo i høj grad også en del af det folkelige bagland, der kan stå bag en skole.

Så vil jeg nævne et problem omkring elevtilskuddet til folkehøjskoler. Det er rimeligt og godt, at arbejdsløse har mulighed for at få en betydelig del af skoleopholdet betalt – nu ved jeg godt, at dette problem ikke er noget, der specielt kan løses i denne lov, men jeg tillader mig alligevel at nævne det – men ordningen med dette tilskud til arbejdsløse har jo udviklet sig sådan, at man på en given skole kan skrive »fjols« og »tåbe« på ryggen af de få elever, som selv betaler det meste af opholdet, og deres kammerater kan spørge: Hvorfor sørgede du ikke for at blive fyret, inden du startede på skoleopholdet? Det er ikke rimeligt; her er et problem. Det var måske bedre at overveje at få et højere fast tilskud fra stat og kommune til højskoleophold.

Til sidst vil jeg sige, at der er et problem i forbindelse med Diakonhøjskolen i Århus. Det vil være meget beklageligt, om man for denne velfungerende skole ikke finder en løsning på spørgsmålet om 15 pct. hjemmeboende elever. Jeg ved godt, der er en 5-års-overgangsperiode, men vi skulle helst ikke lukke skoler på det problem.

Vi medvirker fra Kristeligt Folkepartis side gerne til et positivt udvalgsarbejde, som ligger foran os nu.

Kulturministeren (Grethe Rostbøll):

Mange tak for den positive modtagelse. Der er mange tekniske spørgsmål, og jeg stiller mig naturligvis meget gerne til rådighed for det udvalgsarbejde, der kommer, for at udrede også de tekniske spørgsmål.

Selve støtteloven, tilskudsordningerne, er meget komplicerede, og det er selvfølgelig en stor samlet lovgivning at få alle disse ting med i den samme lov, som nu også arbejder med formålsparagrafferne.

Når vi taler om udvikling og forsøg, som hr. Poul Erik Dyrlund er inde på, er det vores opfattelse, at de enkelte skoler har alle de forsøgs- og udviklingsmuligheder, de selv vil. Vi har oplevet, at de beskedne forsøgspuljer, der har været, i virkeligheden var overflødige, fordi rammerne for den enkelte skoles virksomhed gør, at man kan sætte uendelig meget i gang. Det er jo derfor, vi har denne frie skole-

[Kulturministeren]

lovgivning. Det er skolerne, der har visioner og forestillinger og har fingeren på pulsen i forhold til det, der sker i samfundet, og der er meget vide rammer for, hvad man kan indoptage i undervisningen og i de projektarbejder, man sætter i gang. Det er vores opfattelse, og det er min egen helt personlige opfattelse, at den udvikling på de frie skoler trives ganske glimrende.

Hr. Poul Erik Dyrlund nævner en lang række paragraffer. Vi må se nærmere på det og gå tættere på de tekniske spørgsmål. Jeg tror ikke, vi skal tage det op her i dag, men vi stiller os gerne til rådighed også for en teknisk gennemgang af de spørgsmål.

Tak til fru Eva Møller, som også går lidt nærmere ind på det indholdsmæssige omkring almendannelse og folkeoplysning. Jeg er glad for, at så mange af ordførerne nævner den tradition, som lovforslaget er en del af. Vi lovgiver ikke tæt på formålsparagrafferne. Hver enkelt skole skal have den frihed og den forskellighed, der ligger i skolens vedtægter, og formulere holdninger og en snæver beskrivelse eller en vid beskrivelse, efter hvad man ønsker. Jeg har selv lagt vægt på at fastholde det almendannende i formålsparagraffen, fordi mange skoler stadig væk har det i deres vedtægter, og derfor synes jeg, det er vigtigt at fastholde den del.

Det er rigtigt, som fru Eva Møller fremhæver, at der ikke ændres i det grundlæggende. Det er min opfattelse, at vi er i en meget god periode for alle de frie skoleformer og at det samlede lovkompleks her har til formål at justere den praksis, som vi har arbejdet med i de senere år. Og det er jo dejligt, at selve den hovedopgave, som fru Mariann Fischer Boel nævnte, der ligger i »skolen for livet«, i det mere eksistentielle, det holdningsprægede, faktisk har haft medvind i de senere år, i 1980'erne.

Vi har også ønsket at fastholde den frihed, der ligger i at kunne oprette skoler. Vi har forsøgt at skærpe oprettelseskriterierne, ikke bare af hensyn til vores bevillinger, men sandelig også af hensyn til skolerne. Det er jo vigtigt, at den kreds, der står bag en ny skole, har gode bygninger, har boliger til forstander og lærere, at man ikke begynder et skolearbejde på en alt for svag finansiering. Når vi mener, det har været nødvendigt at skærpe oprettelseskriterierne – hvilket alle egentlig har tilsluttet sig – så er det også for at sikre den enkelte skole. En fri skole kan jo gå konkurs. Det er måske ikke alle i en større offentlighed, der ved det, men rent faktisk er det et hårdt arbejde at drive en skole, og de økonomiske betingelser skal være i orden. Men vi har lagt stor vægt på at beholde den frie etableringsret, og vi har også lagt stor vægt på, at loven også tilsigter fri optagning af elever.

Til fru Pernille Frahm, som også går ind i en række af de mere tekniske spørgsmål i forbindelse med elevtallet for oprettelse af skoler: Jeg har bemærket, at flere har været inde på, at de 24 kan være for højt sat. Vi må drøfte det under udvalgsarbejdet. Jeg tror, at vi skal være meget opmærksom på, at det skærpede kriterium netop ikke har en besparelseshensigt. Det er en fordeling skolerne imellem. Det har derimod en finansiel baggrund. Meget små skoler har selvfølgelig svært ved at køre rundt, og vi har lavet umådelig lempelige overgangsperioder, helt op til 5 år, og vi har lavet dispensationsmuligheder for de skoler, der i forvejen har en speciel tradition. Jeg har været meget opmærksom på, at ingen af de nu eksisterende skoler skulle rammes af en restriktiv lovgivning.

Til Fremskridtspartiets hr. Tom Behnke kunne jeg måske sige, at jeg står lidt tøvende over for, hvad der egentlig var målet med det, der blev sagt.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Hr. Køpke Christensen!

Kulturministeren (Grethe Rostbøll):

Undskyld, hr. Køpke Christensen, undskyld min fejltagelse. Når vi taler om de frie skoler, er der jo faktisk tale om en brugerbetaling. Hvis man ser positivt på en uddannelsesmulighed med en selvbetaling, så er der jo dog i forhold til de offentlige skoler her tale om en brugerbetaling, endda for en del af skolerne en ret høj brugerbetaling. Der er tale om en uddelegering af ansvar, og jeg synes egentlig på mange måder, at de frie skoler opfylder de krav, Fremskridtspartiet måtte stille til ungdomsudddannelserne.

Også tak til fru Charlotte Enevoldsen, der viser velvilje over for hele lovkomplekset og også understreger, hvor vigtigt det er med sko-

[Kulturministeren]

lekredsen. Jeg har været meget glad for, at ordførerne har understreget i deres taler, at det er så vigtigt med baglandet.

Tak til hr. Ole Vig Jensen. Man kan tydeligt mærke, at min forgænger er meget grundigt inde i forholdene. Vi har jo i mange år drøftet muligheden for at samle dette lovområde i én stor, samlet lovgivning.

Der er en lang række detaljer, og det er vigtigt at få dem afklaret, så vi både kan se på oprettelseskriterierne, på de korte kurser og så fastholde formålet med selve højskole-, efterskole-, husholdningsskoletanken, så vores skoler ikke ændres til kursusejendomme. Jeg kan mærke, at hr. Ole Vig Jensen er meget opmærksom på, at vi skal fastholde de lange kurser. Vi skal fastholde en god økonomi for eleverne og for skolerne, så skolerne ikke udvikler sig til kursusejendomme.

Vi må se på det særlige spørgsmål om de sent udviklede; vi er opmærksom på det. Der er en stor evaluering på vej, som kommer til foråret, og vi må overveje, om vi dér skal tage en justering af lovgivningen, fordi vi sikkert ikke kan nå at inkorporere de resultater, som måtte komme af den evaluering.

Hr. Lysholm Christensen er inde på den frie formålsparagraf, dette, at det netop er skolens opgave at beskrive holdninger og idégrundlag. Hr. Lysholm Christensen understreger også behovet for en skolekreds, og jeg er glad for, at hr. Lysholm Christensen har bemærket, at jeg har indskrevet foreningerne specielt i bemærkningerne. Jeg mener, at det er meget vigtigt, at det folkelige bagland, som også er i en dansk foreningstradition, er med.

Når vi taler om offentlige myndigheder, taler vi om kommunerne. Vi mener ikke, at de frie skoler alene kan have en skolekreds, der består af kommunale myndigheder.

Også tak for tilsagnet om at se på de nærmere detaljer. Jeg kan bekræfte, at vi i høj grad har talt om, at de eksisterende skoler – også Diakonhøjskolen – ikke skulle rammes af restriktive bestemmelser.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

I Socialdemokratiet respekterer vi skam fuldt ud, at kulturministeren har fået det indtryk, at der ikke er behov for at afsætte forsøgs- og udviklingsmidler. Det er nu ikke det indtryk, vi får, når vi studerer de høringssvar, vi har fået fra forskellige kredse i kostskoleverdenen. Dér peger man netop på, at der stadig væk vil være behov for, at der afsættes penge til dette formål.

Det er også sådan, så vidt jeg kan konstatere, at der har været stillet indtil 1 mio. kr. til rådighed på finansloven, men over en ganske kort årrække har man faktisk sparet disse penge væk, og så vidt jeg kan erindre, er der kun ca. 100.000 kr. tilbage på finansloven for 1993. Altså, der har været en stærkt faldende kurve.

Kulturministeren nævner selv de små skolers økonomiske problemer. Jeg har i øvrigt den opfattelse, at det ikke er lukrativt at drive kostskoler i dag, og jeg mener ikke, at man ligefrem svømmer i penge i et sådant omfang, at man kan sætte forsøgs- og udviklingsaktiviteter i gang. Derfor har vi den opfattelse, at man bør lytte til de kredse, der siger, at der fortsat vil være behov for forsøg og udvikling. På alle andre områder er det jo netop noget af det, man satser på, for at forbedre fremtidens tiltag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af lovforslag nr. L 85:

Forslag til lov om ændring af lov om gymnasiet m.v. (Afskaffelse af betaling for fotokopier m.v.).

Af Aage Frandsen (SF) m.fl.
(Fremsat 3/11 92).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Allerede under behandlingen af gymnasieloven i 1990, hvor der blev indført hjemmel til at tillade amtskommunerne at lade eleverne betale en afgift for fotokopier til undervisningsbrug, stillede S og SF ændringsforslag for at udelukke brugerbetaling i gymnasiet. Dette ændringsforslag blev forkastet af et flertal her i Tinget; så det er ikke uvant, at forslagsstillerne har det synspunkt og at de kommer med dette forslag. Der er ikke noget nyt i det.

Vi har gennemført en undersøgelse i Undervisningsministeriet af, hvordan det er gået med brugerbetalingen på dette punkt. Det fremgår, at amtskommunerne i 1991 opkrævede mellem 100 og 300 kr. i fotokopiafgift, mens et enkelt amt slet ikke opkrævede nogen afgift.

Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, DGS, har i forbindelse med demonstrationerne mod brugerbetalingen påstået, at man kan risikere, at det koster 20.000 kr. at gå i gymnasiet. Men det bliver jeg nødt til at betegne som det rene vrøvl.

Af den nævnte undersøgelse fremgår det, at den samlede betaling for ordbøger, lommeregnere og fotokopier osv. alt i alt i gennemsnit beløber sig til 700 kr. pr. år, hvilket svarer til en samlet betaling for de tre år på ca. 2.000 kr., og det er jo noget andet end 20.000 kr. I dette beløb indgår betaling for de ordbøger, som er elevernes ejendom, og andre ting, som de beholder, og som de jo kan have glæde af også efter gymnasietiden.

Anledningen til, at der overhovedet blev indført denne mulighed for at opkræve betaling for fotokopier, var, at vi skulle forsøge at fremme bogen på kopiernes bekostning, og vi skulle fremme tendensen til, at elever, der går i en boglig skoleform, også vænner sig til, at man en gang imellem kan købe en bog – ligesom det jo er sundt at læse en hel bog og ikke kun pluklæse. Og den tanke mener jeg stadig er rigtig. Man kan diskutere, om fotokopiafgiften har nogen stor virkning i retning af at fremme bogen på kopiernes bekostning. Det kan man sætte et spørgsmålstegn ved, og det er derfor, at det er så godt, at der ikke er nogen pligt til det, men at det er en mulighed. Hvis man på et gymnasium eller i et amt synes, at betaling er en rigtig dårlig idé, kan man afskaffe den. For mig er det vigtigste, at der er mulighed for, at man kan bede eleverne om at anskaffe centrale bøger, især i de tilfælde, hvor det er vigtigt, at de har deres egen bog, og at de beholder bogen, når undervisningen er afsluttet, for det er en sær tanke, at man på et gymnasium f.eks. kan vælge filosofi og få en filosofibog, og når man så er færdig med faget, skal man aflevere bogen igen; det er efter min mening meget upædagogisk og forkert.

Sådan kan debatten jo gå frem og tilbage, og det er helt rigtigt, at det er til afgørelse på de enkelte gymnasier; hvis de har råd til at afskaffe betaling for fotokopier, kan de gøre det. Nogle vil måske så sige, at de stakkels gymnasier ikke kan undvære disse penge, så hvis de skal have mulighed for at afskaffe fotokopibetalingen og de ikke vil indføre betaling for anden form for undervisningsmateriale, må staten give dem pengene. Dertil vil jeg sige, at hvis jeg havde nogle millioner kroner til rådighed til det formål, ville det sidste sted, jeg sendte dem hen, være de danske gymnasier, der adskiller sig fra hele det øvrige undervisningsområde ved at have en stigende standard, og hvor udgiften pr. elev ligger over 50.000 kr. om året, mens den for handelsskolernes højere handelseksamen ligger på ca. 34.000 kr. Jeg har lige afleveret et svar til Folketingets Uddannelsesudvalg, som nøje beskriver disse forhold.

Derfor beder jeg om forståelse for, at regeringen ikke synes, det er en god idé at afskaffe denne mulighed. Vi mener, at muligheden administreres af de rette, nemlig dem, der er på de enkelte gymnasier, og vi har ikke penge at forære gymnasierne, så de kan afskaffe denne betaling, og hvis vi havde penge, ville vi ikke bruge dem til det, men give dem til skoler, der har mere behov for dem, f.eks. handelsskolerne.

Jeg kan kort sagt ikke støtte forslaget.

Lone Møller (S):

Hvis ministeren havde millioner med sig, skulle de ikke sendes til de danske gymnasier, men jeg vil godt slå fast, at det ikke er det, forslaget går ud på; det går faktisk ud på at fritage eleverne i gymnasierne for nogle udgifter.

Indtil 1989 var det nemlig gratis at gå i gymnasiet; hvis man havde evnerne, skulle man ikke til lommerne for at starte på en uddannelse. Det blev ændret i 1989, hvor der skulle betales

[Lone Møller]

et depositum på 100 kr. for at starte i gymnasiet, ligesom der blev indført en kopieringsafgift på 100 kr. pr. år. Samtidig blev der som noget nyt indført en ordning, der betød, at hvor man tidligere fik udleveret ordbøger og lommeregnere, skulle man nu selv betale for disse ting. Jeg har mange gange hørt undervisningsministerens pædagogiske foredrag om, hvor glad man er for den gamle ordbog, som man benyttede, da man gik i gymnasiet; det tror jeg såmænd også at de elever, som ikke har betalt for den, er, men allerede umiddelbart efter, at man indførte kopibetalingsordningen, blev man opmærksom på, at det var ulovligt. Derfor blev den i 1990 lavet om, så det ikke længere var Undervisningsministeriet, der opkrævede pengene, men i stedet amterne, som så fik adgang til at modregne i det generelle bloktilskud.

Samtidig oplevede man desuden en stigning i det samlede antal kroner, som skulle betales, og det er rigtigt, som undervisningsministeren sagde, at der netop er gennemført en undersøgelse på gymnasieområdet, som viser, at eleverne nu betaler mellem 200 kr. og 300 kr. pr. år i fotokopibetaling, altså væsentlig mere end de 100 kr., som man startede med.

Desuden er der ændret på transporttilskuddet til eleverne, og når man regner lidt på det, kan det hurtigt løbe op på omkring 7.000 kr. for et 3-årigt uddannelsesforløb. Det lyder måske ikke umiddelbart af så meget, men jeg kan godt forestille mig, at familier på dagpenge eller bistandshjælp, som vi desværre har mange af i dette samfund, vil have det lidt svært med bare de mest elementære ting til to børn i gymnasiet.

Allerede under behandlingen af gymnasieloven i 1990 stillede Socialdemokratiet sammen med SF ændringsforslag for at undgå brugerbetaling i gymnasiet. Desværre var der ikke flertal for forslaget på det tidspunkt, men det lykkedes dog at skaffe flertal for afskaffelse af depositummet. Jeg håber også på velvilje over for dette forslag, så det også lykkes at få fjernet fotokopiafgiften, således at det stadig vil være evnerne og ikke pengepungen, der er afgørende for, om unge får en uddannelse.

Socialdemokratiet kan støtte forslaget, og vi vil ikke bruge meget tid i udvalget på at trænere det; vi håber, at det kan vedtages hurtigt.

Jens Jørgensen (KF):

Det lovforslag, som SF har fremsat, vender Det Konservative Folkeparti sig imod. Det drejer sig ikke kun om fotokopier, der står nemlig et par vigtige bogstaver bagefter: m.v. Man kan altid have den principielle opfattelse, at det skal være totalt gratis, men det er der nu næppe noget der er i denne tilværelse. Ekskursioner, klasserejser og meget andet må eleverne selvfølgelig betale.

Det, som jeg på Det Konservative Folkepartis vegne lægger vægt på, er, at vi, som også undervisningsministeren var lidt inde på, skal forsøge at behandle de unge, der efter folkeskolen fortsætter uddannelsen, så ligeligt som muligt. Ser vi på handelsskolerne, er der dér, hvor jeg selv kommer fra, eksempler på, at man fast betaler 440 kr. for fotokopier og 141 kr. for nogle engangshæfter, ligesom man betaler for lommeregnere og ordbøger. På de tekniske skoler er der også tale om, at eleverne betaler for materialer.

Det Konservative Folkeparti finder, det er en rigtig tankegang, at man under m.v. – med videre – især vægter ordbøger, Nudansk Ordbog, retsskrivningsordbog, materialer og brugsgenstande, som man også uden for skoleforløbet kan have glæde af, uden at jeg dog vil komme ind på historien om den kære gamle ordbog.

Med hensyn til fotokopier er jeg lidt mere skeptisk over for, om det er den rigtige vej, amterne vælger, når de pålægger gymnasierne denne udgift. Da den blev indført, var begrundelsen naturligvis, at den på en eller anden måde skulle virke adfærdsregulerende, og med det forbehold, jeg er nødt til at tage over for en privat undersøgelse, må jeg nok sige, at overalt, hvor jeg har spurgt, har den adfærdsregulerende virksomhed gående ud på færre fotokopier og flere bøger i hvert fald ikke haft effekt. Der bruges relativt mindst lige så mange fotokopier, som der blev brugt for 2, 4 og 6 år siden.

Sammenfattende må jeg sige, at da der er tale om et forslag om afskaffelse af brugerbetaling for en speciel gruppe – den gymnasiale – går forslaget imod en ligestilling af eleverne, og Det Konservative Folkeparti fastholder, at amterne skal have ret til inden for rimelige grænser at opkræve en brugerbetaling, og vi synes især, at man burde vægte ordbøger og tilsvarende ting.

Anders Mølgaard (V):

I slutningen af oktober måned aktionerede nogle tusinde gymnasieelever og hf-elever for at vise deres utilfredshed og foragt for politikerne. En stribe gymnasier blev ligefrem bosat, og 3.000-4.000 gymnasieelever deltog under kyndig vejledning af en transitmedarbejder i verdens største massesynkroniserede fald her på Christiansborg Slotsplads. Hvad får tusindvis af unge udrustet med soveposer og guitarer til at bosætte gymnasier og lave faldøvelser til Guinness rekordbog?

En række indlysende billeder melder sig i hvert fald umiddelbart på min nethinde:

1) Aktionen kan måske have til formål at vise foragt over for Teheranstyrets forfølgelse af Salman Rushdie.

2) Aktionen kan have til formål at vende befolkningens og Folketingets opmærksomhed mod behovet for en hjælpeindsats over for millioner af sultende børn på Afrikas Horn eller i Mozambique.

3) Aktionen kan være en demonstration af solidaritet med de hårdt pressede demokratiske kræfter i Baltikum eller i Rusland.

4) Aktionen kunne være et råb om at stoppe ragnarokket på Balkan.

Men ak og ve, protesten har helt andre jordnære, ja, næsten skyklaplignende årsager, idealismens svanevinger kan ikke løfte sagen mange meter over jordoverfladen. Den konkrete baggrund for protesten var en årlig brugerbetaling på typisk sølle 100-300 kr. pr. elev for fotokopier. En undersøgelse har som tidligere omtalt dokumenteret, at fotokopier, lommeregnere og ordbøger gennemsnitligt løber op i 700 kr. årligt pr. elev. Vi synes i Venstre, at det er et meget rimeligt leje for egenbetaling, og man skal lige huske, at vi i Danmark har den måske mest gunstige SU-lovgivning i verden. Jeg vil endda vove den påstand, at mange unge på grund af SU og/eller fritidsjob aldrig senere under videreuddannelse eller i job får så meget tilovers til lommepenge som i gymnasietiden. Derfor synes jeg, at man ikke kan lade være med at fundere over, om dette SF-lovforslag egentlig ikke – selvfølgelig ufrivilligt – siger en hel del om omfanget af vore problemer eller måske mangel på samme i Lidenlund.

Køpke Christensen (FP):

Fremskridtspartiet har det synspunkt, at grunduddannelsen på folkeskoleniveau skal betales af det offentlige. Det betyder naturligvis ikke, at vi ikke meget gerne ser ændringer af den nuværende struktur, men vi ser f.eks. helst, at en eventuel indførelse af brugerbetaling på skoleområdet på visse punkter indgår som en del af en større strukturreform på hele området.

Brugerbetaling på gymnasierne er netop et godt eksempel. Fremskridtspartiet ønsker indførelse af markedsøkonomiske principper i skolesystemet, og det gælder naturligvis også på gymnasieområdet, og som sådan er det klart, at selve ideen om betaling for kopiering ikke ligger fjernt fra Fremskridtspartiet. Vi ønsker en synliggørelse af udgifterne i forbindelse med undervisningen, og det er egentlig heller ikke unaturligt, at gymnasieelever også skal bidrage til deres egen uddannelse, lige så vel som andre uddannelsessøgende efter folkeskolen. En uddannelse er efter Fremskridtspartiets opfattelse først og fremmest en investering for hele livet. Derfor er det også rimeligt, at man selv betaler en stadig større del af udgifterne.

Brugerbetalingen for undervisningsmaterialer i kopiform m.v. kan have den gavnlige virkning, at eleverne hele tiden får de nyeste materialer og oplysninger i stedet for at skulle trækkes med forældede bøger med fortidige oplysninger. I den forbindelse vil jeg for dem, der ønsker større offentlige udgifter, meget kort nævne, at Fremskridtspartiet ikke støtter nye og større bevillinger til gymnasierne for at sikre eleverne de nyeste bøger på skatteydernes regning. Brugerbetaling for kopimaterialer m.v. er i den nuværende størrelsesorden næppe af afgørende betydning for de enkelte studerende og kan derfor efter Fremskridtspartiets opfattelse ikke betegnes som et opgør med princippet om gratis skolegang. Under alle omstændigheder mener Fremskridtspartiet ikke, at alle børn skal tilbydes eller tvinges gennem 12 års offentligt betalt skolegang.

Når det foreliggende lovforslag alligevel vækker sympati hos Fremskridtspartiet, er det derfor ikke af principielle grunde, men derimod fordi den måde, brugerbetalingen er gennemført på, ikke tilfredsstiller de krav, Fremskridtspartiet stiller til nye initiativer på det offentlige område. Vi finder, at den nuværende

[Køpke Christensen]

brugerbetaling mere ligner en kamufleret skattestigning, og derfor vil vi gå ind i udvalgsarbejdet med en positiv holdning, men vi vil dog stille ændringsforslag, der skal tilgodese vore ønsker.

Vi har konstateret, at der til SF's forslag vil blive stillet mange ændringsforslag, og Fremskridtpartiet vil også stille ændringsforslag på området, men det er klart, at man må erkende, at dette ikke umiddelbart kan kaldes brugerbetaling, for det dækker ikke de faktiske omkostninger, og jeg må umiddelbart sige, at det er begrænset, hvor store økonomiske byrder et ungt menneske, der går på disse uddannelser, har, men at regeringen indfører brugerbetaling stadig flere steder uden at hæve den skattefrie bundgrænse tilsvarende, er ikke noget, Fremskridtspartiet kan billige. Det er alt for ofte, regeringen bare bruger undskyldningen for at få flere kroner i kassen, uden at der tilsvarende lettes et andet sted i systemet. Det kommer derfor ikke bag på Fremskridtspartiet, at OECD's sidste rapport påpeger, at skatteniveauet i Danmark for en gennemsnitslønarbejderfamilie er det største, så vi tror nok, at vi må prøve at vurdere, om det ikke ville være en fordel også for regeringen nu at erkende, at når man indfører brugerbetaling på stadig flere områder, må der også indføres reelle skattelettelser i den anden ende, så borgerne har mulighed for at betale disse ekstra ydelser.

(Kort bemærkning).

Lone Møller (S):

Det er nærmest et spørgsmål til Fremskridtspartiet: Jeg forstod ikke helt, om det var et ændringsforslag til skattelovgivningen, Fremskridtspartiet ville stille, eller om Fremskridtspartiet var enig i forslaget om at afskaffe kopiafgiften.

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

Som det ganske rigtig blev sagt af fru Lone Møller, var der ikke nogen klar melding om, hvor vi stod, og det var faktisk også bevidst. Vi vil prøve at gå ind i udvalgsarbejdet i en positiv ånd, men vi erkender også, at det efter vores opfattelse kan blive nødvendigt at stille nogle ændringsforslag, så lovforslaget kan få en retning, vi ønsker, og kan der ikke opnås et flertal for vor holdning, er der åbenbart ikke flertal for forslaget.

Ole Vig Jensen (RV):

Det Radikale Venstre kan ikke støtte det foreliggende forslag, lige så lidt som vi kunne sidst, det blev bragt på bane. Jeg vil sige det lidt stærkt: Jeg synes, at man kan rubricere forslaget i gruppen af klynkeforslag. Jeg siger det, fordi jeg synes, at det er proportionsforvrængning at hævde, at nogen ung skulle blive forhindret i at udnytte deres evner på en uddannelsesinstitution på grund af den beskedne betaling, der her er tale om oven i købet for visse varige forbrugsgoder, og man kan heller ikke hævde, at nogen ung kommer til at leve på sultegrænsen af at skulle betale for lommeregner, ordbøger og fotokopier. Man kunne snarere sige, at hvis tanken var, at det skulle have en adfærdsregulerende virkning på fotokopiområdet, kunne vi nærmere gå ind for en forhøjelse af betalingen, men så skulle det også gælde for Folketinget, hvor alle de kopier, der flyder alle vegne fra morgen til aften, rider en som en mare. Det er ikke vejen at gå, og derfor mener jeg, at vi skal fastholde det forslag, der oprindelig gav anledning til, at der blev indført betaling, og det medvirker Det Radikale Venstre gerne til.

Lysholm Christensen (KRF):

Kristeligt Folkeparti har støttet grundlaget for betaling af fotokopier m.v. Vi gjorde det for at fremme en mere ansvarlig og sparsommelig brug af fotokopier. Vi ville gerne støtte en ændring af brugeradfærden fra løse kopiark til brug af blade limet sammen i ryggen, så man kunne kalde det en bog.

Har ordningen indfriet forventningerne? Har brugerbetalingen haft den ønskede adfærdsregulerende effekt? Det må jeg nok tilstå at jeg ikke er helt sikker på. Vi har ikke fået ændret adfærden overbevisende i den retning, som jeg beskrev, tværtimod er der måske noget, der tyder på, at når der her er en pengekasse, skal den også bruges, så den stimulerer måske til at bruge endnu flere fotokopier.

Hvis forslaget vedtages, vil der blive et provenumæssigt problem, og derfor må jeg afvise det, for vi ved ikke, hvor vi skal finde de penge henne, men jeg er altså ikke imod, at de unge mennesker afkræves en vis betaling for materi-

[Lysholm Christensen]

aler, og derfor vil jeg sige på linie med den konservative ordfører, at vi gerne så brugerbetaling anvendt for lidt mere varige forbrugsgoder i form af ordbøger eller andre bøger, som man også kan bruge som arbejdsredskab efter skolegangens afslutning. Vi er altså blevet en smule bløde i knæene, når det gælder de løse A4-ark, men vi vil gerne være med til, at man skal købe det papir, som er fast indbundet, og dermed vil jeg sige, at vi afviser forslaget.

Aage Frandsen (SF):

Da undervisningsministeren i sin tid tog initiativet til brugerbetaling på uddannelsesområdet, var det med forskellige begrundelser, men den egentlige grund var selvfølgelig, at undervisningsministeren skulle skaffe nogle penge til statskassen. Det skulle man finde nogle andre begrundelser for, fordi man ikke bare kan sige det og specielt ikke til de mennesker, der skal betale det, så det var bedre at finde nogle andre begrundelser, og det var derfor, at den dér med adfærdsregulering kom fra ministerens side; ministeren havde forestillet sig, at man skulle adfærdsregulere på den måde, at hver gang eleven fik en kopi i hånden, skulle han betale. Ideen i adfærdsregulerende brugerbetaling, som jo kan være fornuftig, er, at vi gerne vil have reguleret adfærden på en bestemt måde; det kan gælde vand, el og mange andre ting, men for at den skal være fornuftig og retfærdig, skal man kunne regulere sit eget forbrug; hvis man ikke kan det, er det urimeligt, for så er det bare en skat.

Selv om det nok er mange år siden, ministeren har kendt undervisningssteder indefra, vidste ministeren godt, at det ikke kunne lade sig gøre. Det var en tåbelig administrativ ordning, men nu har vi én gang fået den fotokopiafgift, og så kan den ikke afskaffes igen, selv om alle godt ved, at den ikke duer. Ministeren udtrykte det på jysk ved at sige: »Man kan diskutere, om afgiften fremmer bogen.« Det er sådan meget stille jysk sagt, og det har ikke spor at gøre med at fremme bogen. Derfor synes jeg, at det nu snart må kunne lade sig gøre at afskaffe den, og jeg kunne forstå, at hr. Jens Jørgensen fra De Konservative, Fremskridtspartiet og hr. Lysholm Christensen fra Kristeligt Folkeparti mente det samme. Hvorfor siger vi så ikke, at vi skal se at få den afskaffet? Det er jo fuldstændig meningsløst. Unge mennesker betragter politikere som fjollede, for både afgiftens størrelse og meningen med den er jo latterlig.

Derfor kunne det være, at man kunne nå frem til, at der åbenbart ikke er flertal for at afskaffe brugerbetaling generelt – så kan man bruge forskellige begrundelser, f.eks. at det er så dejligt at have sin egen bog i hånden, eller at det er andre, der skal betale – men det kunne da være, at vi kunne trække fotokopieringsafgiften ud. Vi kunne begynde et sted, ligesom da vi fik afskaffet depositummet.

Hvem er det, der er skyld i, at fotokopimængden er rigelig stor? Ministeren ved godt, at det er ministeren, der i sidste instans er ansvarlig, for selv om ministeren har nogle glimrende embedsmænd, er det ministeren, der skriver under. De glimrende embedsmænd laver nogle undervisningsbekendtgørelser, der siger, at undervisningen skal være spændende og indholdsrig, og der er da heldigvis også nogle mennesker, som praktiserer det, men det kræver, at man også en gang imellem bruger fotokopier. Det er rent faktisk fornuftigt somme tider at anvende noget fra én bog, noget fra en anden bog og noget fra en tredje bog. Så det dér med at adfærdsregulere, så man ikke skal fotokopiere længere, er egentlig hverken pædagogisk eller fornuftigt. Det tror jeg også ministeren ville sige, hvis ministeren kendte lidt mere til undervisning i praksis.

Jeg tror ikke, lærerne er sådan helt vilde med at stå ved en fotokopimaskine – man kunne nærmest få indtryk af, at nogle mener, at det er sådan en fornøjelse, de har – det er egentlig en besværlig ting, og man ville hellere tage en bog frem, men af økonomiske grunde er bøgerne ikke altid til rådighed, og derfor tror jeg ikke, at ministerens udgangspunkt, nemlig at man også skal begrænse kopiforbruget, er entydigt rigtigt.

Selvfølgelig er det også vigtigt, at de unge mennesker ser en bog sådan i sin helhed, men fotokopier er altså ganske glimrende også som undervisningsmiddel, og egentlig tror jeg, at det er de undervisere, som er mest aktive, varierende og spændende i deres form, som bruger kopierne. Det er meget nemmere at bruge en bog, specielt en gammel en, som man kender godt, men heldigvis er der nok ikke så mange, der gør det.

Til allersidst vil jeg sige, at jeg ligesom hr. Lysholm Christensen egentlig tror, at afgiften i

[Aage Frandsen]

dag nærmest virker modsat. Eleverne kan sige med en vis begrundelse, at når de har betalt for dem, må de da kunne få nogle flere papirer, og det var jo ikke meningen med det.

Der var nogle, der engang sagde noget, vi var nogle, der sagde noget andet, men at gentage det, man altid har sagt, er jo ikke nogen præstation, så hvis ministeren kunne finde ud af at mene noget andet, ville det være en overvindelse, og det synes jeg vi skulle kvittere for; så skulle vi andre nok lade være med at spørge: Hvad sagde vi?

Hvis ministeren indser, at den tossede ordning snart burde væk, er det sidste gang, jeg siger, at det er en skændsel at bruge begreberne adfærdsregulering og brugerbetaling på den måde.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Hvis man på nogle gymnasier skulle være enig med hr. Aage Frandsen, synes jeg, at man skulle afskaffe fotokopiafgiften og finde noget andet at lade eleverne betale for – eller finde en besparelse. Jeg har ikke pengene, og hvis jeg havde dem, gav jeg dem ikke til gymnasierne.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Det, der er problemet i øjeblikket, er, at det betragtes som en lov – men det er det jo ikke – at man har en afgift, som ligger inden for den ramme. Hvis man begynder med at flytte afgiften, vil man føle, at man begynder at ændre normen.

Jeg er helt enig med ministeren i, at man godt kunne flytte afgiften over på noget andet, men grunden til, at man ikke gør det, er nok, at man ville føle, at der fandt en forskelsbehandling sted.

Selv om ministeren sagde, at amternes gymnasiers økonomi er bedre end ministerens handelsskolers – det tror jeg i øvrigt amternes gymnasier er glade for – er deres økonomi ikke så fantastisk god, men den er klart bedre end handelsskolernes, og derfor tror jeg, at gymnasierne trods alt er glade for, at de i sin tid blev flyttet fra ministeren og ud til amterne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Helge Sander):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 14:

Forslag til folketingsbeslutning om de længerevarende sundhedsuddannelser.
Af Rahbæk Møller (SF) m.fl.
(Fremsat 3/11 92).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

SF har genfremsat et ret vidtgående forslag om de længerevarende sundhedsuddannelser. Vi behandlede det her i Tinget lige før sommeren. Dengang gav jeg udtryk for, at vi ikke kunne gå videre med behandlingen af dette forslag, før vi havde hørt, hvad Sundhedsuddannelsesrådet sagde.

Nu er der kommet en redegørelse fra Sundhedsuddannelsesrådet – eller rettere sagt, der er kommet noget, der kunne være en forberedelse til en debat og derefter måske en reform. For sådan er det jo; Sundhedsuddannelsesrådet er ikke kommet med nogle klare meldinger, og det er, fordi det er nogle kloge mennesker, der sidder i Sundhedsuddannelsesrådet, som ikke mener, at tingene kan løses så enkelt, som SF her foreslår.

Sundhedsuddannelsesrådet stiller en række meget væsentlige spørgsmål, kategoriserer problemerne. Hvad jeg især er glad for, er, at man lægger så kraftig vægt på, at vi skal spørge brugerne ude i marken, hvilke kvalifikationer der helt konkret er brug for i de forskellige funktioner, der skal varetages, og så forsøger

[Undervisnings- og forskningsministeren]

man at se de lange uddannelser i sammenhæng med de mellemlange og de korte. Kort sagt: Jeg synes, at vi dér har et udmærket oplæg, men der er ikke nogen svar. Det forstår jeg godt, og deri ligger altså også, at vi ikke er rede – det er vi i hvert fald ikke i regeringen – til at acceptere den model, som SF har lagt frem. Jeg mener, den er problematisk på mange måder, og man skal passe på, at vi ikke nu designer sundhedsuddannelsesstrukturen efter et par mere eller mindre fikse ideer. Lad os gå meget mere pragmatisk og jordbundet til værks, lad os finde ud af, hvordan uddannelsessektoren har udviklet sig, hvordan behovene i sundhedssektoren har udviklet sig. Er der misforhold, så lad os få dem rettet op.

Jeg er altså vældig positiv over for den debat, som nu rejses af SF, men jeg er bestemt ikke klar til at give de svar, som SF her lægger op til.

Jytte Hilden (S):

SF genfremsætter her et forslag, og det kan der være god grund til. Vi har haft 15 mødedage i denne samling, og sidste gang Folketinget diskuterede dette forslag, var midt i juni måned. Vi kunne måske godt have haft brug for lidt mere tid.

Jeg tror faktisk, at dette forslag, som jo er spændende i sin substans, på en lang række områder egner sig til en snak i et meget mindre forum, måske til en høring el.lign. *(Undervisnings- og forskningsministeren [Bertel Haarder] tæller de tilstedeværende).* Ja, ja, der er nogle, der begynder at tælle, men her er presse til stede, og det, der bliver sagt, bliver trykt, og det sker jo ikke så tit. Derfor vil jeg holde fast ved, at dette egner sig til en diskussion i et mindre forum, hvor vi kan prøve at finde ud af, hvilke opgaver vi vil have løst anderledes.

Det er ikke nok at sige, at vi har en hel masse sundhedsuddannelser, og nu skal de kunne stables oven på hinanden eller lægges ved siden af hinanden. Jeg synes også, det er traditionelt næsten til det kedelige, at det skal foregå lige netop fem steder, fordi der er fem universiteter, og at tre af dem skal være på kandidatniveau, fordi der er tre steder, vi kan lave læger. Det lyder ikke særlig spændstigt, derfor er vi i Socialdemokratiet – og det skal så være min konklusion – meget indstillet på også på dette område at tage en diskussion vedrørende uddannelsesområdet og selvfølgelig også, hvad angår både sundheds- og socialuddannelserne. For der er mange ting, som kan diskuteres, men som jo ikke kan komme til udtryk på forslagets kun tre linier. Der er indhold, der er struktur – det er måske det, dette handler om – der er meritoverførsel, der er samordning, der er forskning, og der er spørgsmålet om, hvem der skal have monopol på lederstillingerne, så der er masser af sprængstof i lige præcis dette her tema. Så vi er villige til – og her må jeg erklære mig enig med undervisningsministeren – at diskutere det. Men i en folketingssal sent en tirsdag – det er jeg ikke sikker på er det bedste.

Den fg. formand (Helge Sander):

Uden at foretage mandtal vil jeg give ordet til hr. Per Tærsbøl.

Per Tærsbøl (KF):

Ja, jeg skal starte med at takke den højtærede formand for at få lov at få ordet, og så skal jeg sige, at jeg kan stort set tilslutte mig det, fru Jytte Hilden og undervisnings- og forskningsministeren sagde her fra talerstolen.

Nu ved jeg godt, der bliver taget referat af dette møde, det er jo knap så lukket, som man måske kunne ønske sig. Men jeg ved da ikke, hvad jeg har gjort mit parti, for nu har jeg altså to eller tre gange i træk fået de sidste forslag her så sent på aftenen.

Vi synes også, at det måske er lidt pjattet, at man kommer så hurtigt med dette forslag. Vi har ikke noget imod at diskutere det, det vil vi da meget gerne, men vi synes nok, at man kunne have ventet, indtil rapporten havde været til høring hos de forskellige sektorer. Vi har selvfølgelig ikke spor imod at diskutere dette ud fra de samme synspunkter, som de forrige talere har givet udtryk for, men jeg vil gerne sige, at den konservative folketingsgruppe ikke uden videre vil binde sig til de tanker, som SF er kommet med. Men vi har i hvert fald ikke noget imod at diskutere det, så positive kan vi godt være.

Mariann Fischer Boel (V):

Efter den debat, der fandt sted her i salen i juni måned om SF's beslutningsforslag om de længerevarende sundhedsuddannelser, er det ikke mærkeligt, at forslaget nu genfremsættes i

[Marlann Fischer Boel]

uændret form. Modtagelsen, som forslaget fik dengang fra de forskellige partier, var som helhed positiv, når vi ser på intentionerne og perspektiverne i forslaget. Og hvem kan ikke erklære sig enig i, at det er ønskeligt at oppriori-tere sundhedsfremme, forebyggelse, fremme tværfaglighed til gavn for brugerne og øge forskningen på sundhedsområdet? De intentioner ville i virkeligheden passe ind i ethvert partiprogram. Men de gode intentioner gør det ikke alene, og SF's forslag er meget stort anlagt, men også fuldstændig uden konsekvensberegninger.

For Venstre er det klart vigtigt, at der er dynamik i et uddannelsesforløb og i det miljø, som de studerende færdes i. Derfor er tankerne om at samle sundhedsuddannelserne mere, end de er i dag, ikke umiddelbart tåbelige, men lad os nu tage den diskussion, der må følge.

Den foreløbige redegørelse fra Sundhedsuddannelsesrådet, som mange ordførere henviste til før sommerferien, er nu kommet, og jeg er da helt enig med ministeren i, at vi selvfølgelig må afvente de høringssvar, der kommer på redegørelsen. Når alle resultaterne og de vurderinger, som det vil afføde, foreligger, vil vi, hvis der viser sig et behov for det, fra Venstres side gå ind i en debat om en eventuel ændring af de kendte mønstre i sundhedsuddannelserne.

Køpke Christensen (FP):

Ja, ja, det er godt med genbrug, det kan vi i hvert fald se i dette tilfælde, for her er tale om ren og skær genbrug. Der er ikke engang ændret på bemærkningerne til beslutningsforslaget. Det er, som om tiden har stået stille for SF i den tid, der er gået siden sidste fremsættelse. Man kunne måske have set på, hvad der er sket i mellemtiden på netop dette område; men lad det så ligge.

Vi har stadig de samme holdninger, som vi havde under behandlingen den 17. juni 1992, hvor det nuværende, kopierede forslag blev fremsat første gang. Vi mener, at strukturen som sådan i sundhedssektoren skal ændres grundlæggende, hvis man skal have en forbedret behandling, og det mener vi afgjort der skal til. Der skal ske en effektivisering inden for hele dette område, men vi mener ikke, at man ved at gennemføre dette forslag får en mere patientvenlig behandling. Derfor er vi stadig væk meget, meget skeptiske over for det foreliggende forslag.

Vi skal styrke et dårligt fungerende sundhedsvæsen. Som det fremgik for nylig af en udsendelse i fjernsynet, er det danske sundhedsvæsen slet ikke så godt, som vi alt for ofte går og roser os af. Vi bør prøve at se på, hvordan vi kan indføre det, der hedder stykprisfinansiering, så vi kan få en effektiv sundhedssektor. Men vi må selvfølgelig ikke glemme, at vi allerede i dag har en stor del dygtige, velfungerende sygehjælpere og sygeplejersker på sygehusene og for den sags skyld også læger. Det, det handler om, er, at man udnytter disse kræfter optimalt.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge SF om udgifterne. Venstres ordfører var inde på noget lignende. Har man gjort sig nogen tanker om de økonomiske konsekvenser af dette beslutningsforslag, hvis det blev gennemført? Kan vi få nogle tal frem fra SF, eller er det bare sådan noget, man slynger ud, og så er man ligeglad med økonomien, som man plejer at være det fra de socialistiske partiers side? Det vil jeg gerne høre lidt mere om, for jeg synes, det er vigtigt, at vi også tager dette aspekt med. For det er jo klart, som det også fremgår af forslaget – og WHO's rapport påpeger også dette – at der selvfølgelig er grænser for, hvor meget vi kan ofre på denne sektor.

Jeg kan se, der er nogle ordførere, der står og tripper og gerne vil til i en fart, så jeg skal nok prøve at gøre det forholdsvis kort. Men altså – lad os få at vide, når SF alligevel skal på talerstolen til afslutning her: Hvad er de økonomiske konsekvenser? Har man bare nogle cirkaberegninger?

Charlotte Enevoldsen (CD):

CD vil ikke for nærværende gå ind i en detaljeret debat om, hvordan de længerevarende sundhedsuddannelser i fremtiden skal indrettes. Vi mener, det kræver mere tid, mere arbejde og en diskussion af, hvordan de skal være. CD's konklusion følger derfor i store træk de tidligere ordføreres, og vi vil i tråd hermed forholde os afventende.

Elisabeth Arnold (RV):

Det her er jo, som så mange andre har sagt, en genfremsættelse af det forslag, vi næsten lige har behandlet, nemlig lige inden sommerferien.

[Elisabeth Arnold]

Jeg vil da gerne lige sige til fru Jytte Hilden, at det er jo ikke SF's skyld, at det er blevet sent en tirsdag aften, vi behandler dette forslag. Det mener jeg faktisk er Fremskridtspartiets skyld, hvis vi endelig skal placere et ansvar. Så jeg har fuld forståelse for, at et parti, som fremsætter et forslag, kan komme til at hænge i hjørnet af en debat til langt ud på aftenen. Det skal vi ikke lade debatten præge af; det synes jeg faktisk ikke.

Der er mange rigtige ting i forslaget: Præcis det med, at de eksisterende sundhedsuddannelser er for målrettede, for smalle, for specialiserede og måske for lidt patientrettede. Til gengæld kan man sige, at de er temmelig forskellige, at de er lidt fritvoksende, og at der er mange forskellige tilbud at få rundt omkring i landet, især hvad angår de mellemlange sundhedsuddannelser. Og det er måske en charme, at man har mange forskellige sundhedsuddannelser med forskellig filosofi, forskelligt indhold.

Jeg vil da gerne vide, om SF mener det helt alvorligt, hvis de vil lægge op til den ordning her, der kunne tænkes som en centralisering. Er SF virkelig interesseret i, at systemet bliver så meget mere strømlinet, som der er lagt op til her: at fem steder i landet skal man have basisuddannelserne og tre steder i landet skal man have kandidatuddannelserne? Den konsekvens af det, som kan opfattes som en centralisering, synes jeg også SF skal tage med i deres overvejelser.

Fra radikal side er vi interesseret i at diskutere disse uddannelser, fordi de præger vores sundhedssystem meget, og fordi det er vigtige uddannelser, det er meget efterspurgte uddannelser. Derfor er det i hvert fald fornuftigt at diskutere det, men vi vil ikke på forhånd lægge os fast på nogen model.

Og så vil jeg gerne, nu jeg har ordet, spørge ministeren, som i sin tale lagde vægt på, at der skulle være en betydelig repræsentation af aftagere, af brugere af disse uddannelser, om det også betyder patienter.

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Jeg vil da gerne sige, at jeg har ikke sagt, at man ikke kan diskutere seriøse emner en tirsdag aften. Men min pointe var, at det er ærgerligt, at dette oplæg ikke er mere seriøst. Så tog jeg gerne natten med, hvis det var det, det drejede sig om.

Lysholm Christensen (KRF):

Jeg finder det ikke formålstjenligt at gentage de synspunkter, jeg gav udtryk for, sidste gang vi havde dette forslag til første behandling. Men jeg vil erklære mig enig med undervisningsministeren i, at nu må vi afvente de reaktioner, vi får fra de instanser, som har fået redegørelsen til udtalelse. Det er ikke lige tiden nu at træffe nogen beslutninger på området.

Det er da et vigtigt anliggende, SF beskæftiger sig med i beslutningsforslaget. Der er nogle problemer her, som trænger til at finde en løsning. Men lad os nu lige se, hvad fagfolkene siger, før vi lægger os fast på noget.

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

Når vi nu er inde på dette her med uddannelser, det indre marked, nationale kompromiser osv., som vi har hørt om her i eftermiddagens løb, kunne jeg godt tænke mig at få belyst af SF – og det håber jeg SF kan gøre: Har man taget højde for det indre marked i relation til, at uddannelserne ligesom er koordineret her, eller har man overhovedet ikke skelet til den side af sagen? Har man kun koncentreret sig om det indre marked i det lille land Danmark?

Rahbæk Møller (SF):

Som alle ved, er sundhedsuddannelserne usædvanlig specialiserede. Det giver problemer på mange områder. Vi kender dem, når vi planlægger uddannelsespladser. Så spørger vi hver gang os selv: Hvad kan vi bruge en læge til, der ikke kan bruges som læge? Han kan vel bruges som agent for medicinalindustrien; så kan man ikke forestille sig ret meget andet. Hvad kan man bruge en jordemor til, der ikke kan være med til at føde børn? Ikke ret meget.

Men det er jo kun én side af problemet. De meget specialiserede uddannelser har mange andre konsekvenser. Det giver et lægevæsen, der bygger alt for meget på behandling og for lidt på sundhedsfremme. Det giver et lægevæsen, hvor de forskellige grupper har svært ved at samarbejde. Det giver en forskningsprofil, der kun bygger på nogle typer sundhedsarbejderes erfaringer, mens andres ikke kan indgå i

[Rahbæk Møller]

forskningserfaringerne. Med andre ord: Der er mange problemer i dette. Og jeg vil gerne lige sige til hr. Køpke Christensen, at det danske uddannelsessystem er stivere end i stort set alle de lande, vi sammenligner os med, så vi har haft den synsvinkel med.

Som alle har været inde på, fremsatte vi i juni et forslag til en reform af dette system. Det kunne ikke færdigbehandles, for vi vidste, at nøjagtig de samme tanker – eller i hvert fald beslægtede tanker – rørte sig i Uddannelsesrådet, og vi ville meget gerne vente og se, hvad de kom med, før Folketinget besluttede noget som helst. Uddannelsesrådet kom ikke med noget, før samlingen var slut, og det er årsagen til, at vi fremsætter forslaget i fuldkommen uændret form nu, da rapporten fra Uddannelsesrådet ligger på bordet.

Som ministeren var inde på, er det ikke en rapport med mange konklusioner; det er en rapport, der stiller flere spørgsmål, end den besvarer. Det er måske meget naturligt, for jeg er da ganske enig med mange i, at vi ikke skal sidde her og vedtage en fuldt færdig løsning, vi skal have en debat. Men for at få en debat kræves det også, at der er nogle, der tør sige noget, og det har vi altså gjort. Vi er kommet med et bud. Jeg må konstatere, at der ikke var ret mange, der gik ind i diskussionen og kom med alternative bud.

Så skal jeg svare de forskellige ordførere – ministeren har jeg sådan set svaret – som erklærede sig klar til debat, men ikke rigtig havde noget indlæg i debatten. Det gælder fru Jytte Hilden, som jeg synes kom med et usædvanlig mopset indlæg. Jeg var lidt stødt over - ligesom fru Elisabeth Arnold var det - at det skulle lægges os til last, at klokken er blevet ti minutter i syv, før vi kommer til at diskutere forslaget. Det kan da ikke være afgørende for behandlingen af et forslag, om tidspunktet er blevet det ene eller det andet. Men samtidig sagde fru Jytte Hilden, at man var villig til at tage debatten, men gerne i et mindre forum.

Hr. Per Tærsbøls indlæg gik på samme melodi: Det var sent, og derfor kunne man ikke rigtig gå ind i debatten; man venter på rapporten. Men den er altså kommet, hr. Per Tærsbøl.

Fru Mariann Fischer Boel synes jeg var meget positiv. Jeg takker for de pæne ord. Uden at jeg overfortolker dem, synes jeg, fru Mariann Fischer Boel var en af dem, som forsøgte at gå ind i en egentlig debat.

Hr. Køpke Christensen spørger: Hvad koster det? Det kommer ganske an på, hvor mange uddannelser man vil have. Det at omstrukturere koster i sig selv ingenting, men det er klart, at dimensioneringen siden hen koster. Uanset om man har det ene eller det andet uddannelsessystem, koster det mere eller mindre; det har intet at gøre med struktur. I sig selv er det udgiftsneutralt. Det kan godt være, at vi bestemmer os til at operere med et dyrere system, men det ligger der ikke i selve forslaget.

CD's ordfører var afventende.

Fru Elisabeth Arnold skal jeg som sagt takke for bemærkningerne om det sene tidspunkt, og så forstod jeg i øvrigt, at fru Elisabeth Arnold som så mange andre var åben med hensyn til at diskutere tankerne i forslaget.

Jeg vil gerne her komme med et bud på, hvordan vi kommer videre, for som alle ved, er Uddannelsesrådets rapport kommet. Vi ved, at ministeren har sendt den til høring, vi ved også, at Folketinget vil ikke drømme om at viderebehandle nogen sag, før vi har set høringssvarene, men når vi har set dem, synes jeg vi skal blive enige om at få nedsat et sagkyndigt udvalg, der kan bearbejde de tanker, som ligger i vores forslag, og som vi ved at Uddannelsesrådet arbejder med. Vi ved, at disse ideer i øvrigt rører sig rundt omkring, bl.a. i de organisationer og hos de personer, vi taler om her. Jeg håber, vi kan samles om dette i et bredt flertal.

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

Når jeg spurgte om de økonomiske konsekvenser, var det ud fra den betragtning, at det for os er et meget vigtigt perspektiv at se på, om dette kunne være udgiftsneutralt. Hvis man havde nogle mere konkrete økonomiske oplysninger, var det en god basis for at komme videre i forhandlingerne, også i udvalgsbehandlingen, men det finder jeg ikke at SF har fundet frem til. Jeg tror, det er vigtigt ikke alene for Fremskridtspartiet, men også for andre her i salen, for der er selvfølgelig, som jeg sagde indledningsvis, grænser for, hvad man kan ofre, og det er stadig væk vor grundholdning, at vi må se på hele den økonomiske struktur inden for sundhedssektoren. Det er det primære for at få en mere effektiv sektor.

Jeg føler en gang imellem, at det er, som om de mennesker, man ikke kan finde en plads til i

[Køpke Christensen]

systemet, en halvstuderet læge f.eks., absolut skal have en plads i systemet. Det er, som om det er det, man arbejder på. Jeg ved ikke, hvor man vil hen med dette her, men det er, som om det kun drejer sig om, hvad man skal, når man ikke bliver fuldt uddannet. Man skal kunne hoppe af halvvejs, og så skal man altså kunne være uddannet på den måde. Det er det, jeg ikke umiddelbart bryder mig om: at man med vold og magt skal finde en plads til disse mennesker.

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Jeg må sige, at det er blevet sent for ordføreren for forslagsstillerne, siden han ikke kan lytte til, hvad Socialdemokratiets synspunkt var. Jeg trak i min første tale en række punkter op, som jeg synes det var vigtigt at diskutere. Jeg synes, det er ærgerligt – på hvilken tid af dagen den politiske diskussion end foregår – at der ikke er et ordentligt oplæg. Der er nemlig ikke ret meget mere i dag, end der var lige før sommerferien. Der er en rapport med en masse spørgsmål i, som undervisningsministeren allerede har sagt. Jeg sagde også, at Socialdemokratiet var meget villige til at gå ind i diskussionen, og jeg nævnte, at vi måske skulle lave en høring i Folketingets Uddannelsesudvalg. Jeg synes, det er sjældent konstruktivt.

Så vil jeg sige, at jeg faktisk trak en brik frem, som er lidt væsentlig, nemlig muligheden for at rykke rundt på kompetencerne, når man har de forskellige uddannelser, og dermed rykke rundt på karrieremønstrene og indtjeningsmulighederne.

Jeg håber med denne repetition at have fået forslagsstillerne til at forstå, hvad Socialdemokratiets position er.

Rahbæk Møller (SF):

Jeg er lidt ked af, hvis jeg opfattede fru Jytte Hildens første indlæg som mere surt, end det var tænkt, og jeg er da glad for, at fru Jytte Hilden prøver at korrigere det. Jeg vil meget gerne tage mod en positiv melding fra Socialdemokratiets side, så vi kan komme videre i debatten.

Til hr. Køpke Christensen skal jeg sige, at det aldeles ikke er meningen med dette forslag at lave halvstuderede røvere. Jeg tror, de fleste i dette Ting har erkendt – det gælder da ikke mindst regeringen – at systemet med bachelor-, kandidat- og Ph.D-uddannelserne er et mere fleksibelt system. Det kan også bruges inden for sundhedssystemet uden at lave halvstuderede røvere, men hvor folk kunne tage en bachelorgrad, som enten er en færdig erhvervsuddannelse eller første del af en kandidateksamen. Jeg håber ikke – og det er ikke tanken – at der er nogen, som skal stå af med en halv lægeeksamen. Dem har vi egentlig ikke brug for.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Det, som vi har haft, kan vist bedst betegnes som en ikkedebat.

Jeg agter nu at sende Sundhedsuddannelsesrådets rapport til høring, og så agter jeg at nedsætte et sagkyndigt udvalg bestående af især aftagere. Og jeg kan berolige fru Elisabeth Arnold med, at det hele drejer sig om patienterne, og hvis det på en eller anden måde er muligt at inddrage repræsentative patienter i arbejdet, skal det ske. Det er lettere sagt end gjort, men det burde være muligt.

Og så håber jeg, at ikkedebatten, når vi har fået høringen og det sagkyndige udvalg og der er kommet konkrete forslag, kan blive til en rigtig debat.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Jeg troede faktisk, ministeren havde sendt forslaget til høring. Jeg har i hvert fald set en høringsskrivelse, men det er jo en detalje. Det væsentlige er det udvalg, som ministeren vil nedsætte. Det synes jeg er godt, som jeg også sagde i mit andet indlæg. Jeg håber, ministeren vil gøre det i et samarbejde med Uddannelsesudvalget, så det er noget, vi bliver fælles om, så vi kan være enige om sammensætningen, måske også om provisoriet, om der er visse signaler, vi ønsker at sende med, ikke detaljerede signaler, men måske kunne det være nyttigt med nogle brede signaler om, hvad vi forestiller os herinde.

Så jeg håber, at ministeren ikke bare handler på egen hånd, men handler i samarbejde med Uddannelsesudvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Helge Sander):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Den fg. formand (Helge Sander):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Erhvervsudvalget (13/11 92):
Udtræder: Grete Schødts (S)
Ny stedf.: Lissa Mathiasen (S)

Landbrugs- og Fiskeriudvalget (13/11 92):
Udtræder: Erling Christensen (S)
Ny stedf.: Svend Aage Jensen (CD)
Udtræder: Svend Aage Jensen (CD)
Nyt medl.: Erling Christensen (S)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 18. november 1992, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 18.58